שחיטת ואכילת בשר כהלכתה

חלק ג

מדריך לכשרות

תיאור פרטי

במצב השחיטה המתקיים כעת בכל ארצות הברית (גאנץ אמעריקא)

הוצאה רביעית
ברוקלין ניו יארק שנת תשד"ם לפ"ק

קונטרס הנוכחי המקיף מצב שחיטת (בהמות ועופות) ובדיקת הריאה שבכל רחבי ארה"ב ואגפיה כמו קנדה וכיוצא בכל פרטי פרטותיה, נעשה ונגמר ע"י "ועד הכשרות" של התאחדות הקהלות החרדיות שבארצות הברית וקנדה" המוכר מכל היהודים החרדים שבעולם (חסידים - ליטוואקין - ארץ ישראל - אונגארישע - פוילישע - רוסישע - ענגלישע רומענישע - בעלגישע - אשכנזים - ספרדים) לוקחי חבל בסידור קובץ "המדריך הכשרות" היוצא ע"י וועד הכשרות הנ"ל הם תלמידי חכמים יושבי אהל - דיינים - ומורי הוראה מובהקים אשר יראתן קודמת לחכמתם מורכב מכל קהלות החרדיות שבעיר רבתי ניו יארק ונמסרין לעבודת הקודש הלזו בכוונה טהורה, ומטרה בהירה, ולכונן מצב הכשרות החרדי שנתדרדרה עד למאוד במדינה זו המשובשת בגייסות כידוע. ולהעמידה על מכונה האמיתי בדרגת הכשרות המקובלת מדורי דורות, והכל כאשר לכל נעשית בקפדנות מדוייקת תחת פיקוחו האישית של הרב הגאון המפורסם מוהר"ר ר' משה שטערן שליט"א אבדק"ק דעברעצין ומחבר שו"ת באר משה ועוד כמה ספרים.

קוראי הקובצים "מדריך לכשרות" היוצאים לאור מדי חודש בחודשו בהשתדלות וועד הכשרות של התאחדות הקהלות הנ"ל עולים לסך רבע מיליאן כ"י, הנפוצים בכל קצות תבל, וכולן שביעי רצון וספיגי עונג מהשלל הרב גווני הממלא תוכנה של קובץ וקובץ אור בהיר המבהיק כשמש בצהרים על כל פנה ופנה של שדי הכשרות פה בארצות הברית.

עמל גדול ויגיעה כבידה במסירות נפלאה של עבודה קשה לילות כימים ממש שקעו בקובץ הנוכחי תלמידי חכמים לומדים מופלגים שוחטים ובודקים כדי להוציא לאור עולם דבר השלם מכל צידי צדדים שתאיר אור על שטח השחיטה שבארצות הברית וממש על כל תג ותג קוץ וקוץ ישבו ודנו בעיון גדול בהתבוננות עמוקה בהתיישבות מרובה שעות על גבי שעות עד שפלטו מקולמוסם טיפת דיו, וגוף המתעסקין בהכנת הקונטרס הורכב מג' סוגין כשכל סוג וסוג ממולא ממומחיות נפלאה וחכמה יתירה ויראת שמים מרובה החופפת על פניהם עד להפליא.

סוג א': צוות שוחטים ובודקים שעסקו במלאכת השחיטה בימינו אלה שנים הרבה, וניתן להם ההזדמנות להיות בקי היטב בכל מקצוע זוית ופינה שבתהלוכות השחיטות והבדיקות מן הקצה אל הקצה ויודעים ומבינים היטב את כל הנעשה.

סוג ב': תלמידי חכמים ויראי השם שעקבו זמן וזמנים טובא בחקירות ודרישות שונות אצל השוחטים העוסקים עוד כהיום במלאכת השחיטה והבדיקה לשמוע חוות דעתם על מצב השחיטה בכלליות ובפרטיות ולדעת מה בפיהם.

סוג ג': מורי הוראה הבקיאין בבקיאות נפלאה בהלכות שחיטה במיוחד ויודעין לקשר הדינים שבשולחן ערוך והפוסקים ראשונים ואחרונים עם המציאות (הפראקטיק) של מעשי השחיטה למען דעת להכריע מהו בגדר מכשול ומהו בגדר עזיבת דרך השחיטה שמעולם, מהו בגדר חסרון ידיעה ומהו בגדר הכשלת הרבים במזיד ע"י הקצבים הקלים, איזה מהמכשולות בגדר ספק נבילה וטריפה ואיזה מהם נבילה וטריפה גמורה בבירור ובוודאי.

והודות לקל שנתקיים בנו מקרא שכתוב "נוצר תאנה יאכל פריו" "והזורעים בדמעה ברנה יקצורו" כי מאז שיצא קונטרס הנוכחי לאור עולם נעשתה מהפכה גדולה בכל המדינה ובכל עיר ועיר אשר דבר המלך מלכו של עולם ודתו ויראתו מגיע צום ובכי ומספד לרבים אבל גדול ליהודים על אשר נכשלו זה רבות בשנים בלי ידיעה בפיטום נבילות וטריפות הן ונשיהם ובניהם ובנותיהם וכל אשר להם, לא היתה עיר או כפר בכל רחבי המדינה שלא נקטו צעדים להשתדל בכל מיני השתדלות למנוע מאכילת בשר בהמה לגמרי, ולהביא רק בשר עוף לתוך ביתם וגם זה בקפדנות יתירה ממקולין הקטנים אשר שם לא דרך כף רגל של המשחית ומכלה נפש בשר ורוח.

אין כל חדש תחת השמש חברי וועד הכשרות לא חדשו בשטח כשרות הבשר כלום וכלום כי ידוע לכל הבקיאים קצת בהסטורי' אשר מאז נעשה מדינת אמעריקא לקן מושב יהודים חרדיים לעולם שררה מכשול גדול ונורא עצום מאד במצב השחיטה והבדיקה וניקור החלב והדם ולא עשו יותר מלהוסיף חוליא ושרשרת הגדולה של מכשולות ופירצות בשחיטת ואכילת בשר במדינת אמעריקא, ודבר טוב עשו להסיר השמלה שנתפרסמה על ידי הקצבים לכסות ולהעלים מצב השחיטה שבזמן הזה באמרם, "כי הכל על צד היותר טוב וכשר למהדרין מן המהדרין" "יאכלו ענוים וישבעו בלי חשש ופקפוק כלל וכלל" גם להמהדרין ביותר בכשרות.

בואו ונחזיק טובה לוועד הכשרות הנ"ל שנתגלגלה זכות על ידם שתתגלה האמת לעיני השמש ולעיני כל אותם שלא נטמטם עדיין לבבם ורוצים לשמוע דבר ד' בדבר רציני כמו מאכלות אסורות שמדינה זו אמעריקא עדיין לא נתקן במצב הכשרות של בשר ממה שהיתה בימים הראשונים אף שבחיצוניות נראין אולי השוחטים והקצבים יותר מהודרים מלפנים אבל בגוף מעשי השחיטה הכל על מצבו הראשון.

והרוצה לעמוד על האמת ימחול לעיין בעיון היטב כמה פעמים בקונטרס הנוכחי הנקרא מדריך לכשרות ואח"כ יעיין היטב בקונטרס שמירה טובה ויפקחו עיני המעיין לראות כי אין ביניהם ולא כלום, הצד השוה שבהן שדרכן להזיק נפשות ונשמות וגופות של בני ישראל הקדושים המתפטמים דבר יום ביומו באכילת בשר נבילות וטריפות ובעווה"ר אין לך יום שאין קללתו מרובה מחברתה.

אין חכמה ואין עצה ואין תבונה לנגד ד' לשכך חרון אפו של מלך מלכי המלכים הקב"ה הנשפך בעווה"ר על עוללים ויונקים אנשים ונשים צעירים בכל מיני פגעים ומקרים רעים רח"ל רק במניעת מאכלות אסורות מבית ישראל אשר על ראשן עומד **אכילת** בשר.

ובזכות מניעת בשר פיגול אשר לא ירצה, יתרצה הקב"ה לעמו ישראל לפדותם משחת ולגאלם גאולה שלימה ואמיתית במהרה, ויתקיים בנו ואשפוך רוחי על כל בשר וניבאו בניהם ובנותיהם בעגלא ובזמן קריב אמן.

בעזהי״ת

מדריך לכשרות

כולל ידיעות, דיונים ובירורים בעניני כשרות

חודש כסלו ה׳תש״מ, קונטרס ל׳, כרך ח׳

יוצא לאור ע״י

וועד הכשרות

ארגון מוקדש לתיקון מצב הכשרות

באמצעים של בירור, חקירה ודרישה.
התיעצות, הודעה, והצעה

ברוקלין, נ. י. שנת תשד״ם לפ״ק

מדריך לכשרות

— ירחון דהתאחדות הקהלות —

כולל תשובות, מכתבים ובירורים בענין כשרות המאכלים

מעגליך אז דער „מדריך" איז א נייער גליון ביי אייך אין שטוב, אבער באמת ווערט דער מדריך שוין געדרוקט זייט תשל"ד לפ"ג. (מיר שיקען אייך פריערדיגע מדריכים כדי איהר זאלט באקאנט ווערן מיט דעם פאָרמאַט פון מדריך).

דער „מדריך" ווערט ארויסגעגעבן פאר אייערט וועגן און לטובת דעם ציבור וועלכער פארלאנגט דעם אמת וועגן כשרות.

דער „מדריך" ברענגט אייך די שווער־געפונענע פאַקטן וועלכע איהר קענט נישט אליין געוואויר ווערן, און אויך נישט געפינען אין קיין שום אנדערן ירחון, קונטרס, אדער בלאט.

שטעלט אויס דעם אבאנענטן פאָרם און ווערט היינט א חבר צום „וועד הכשרות". לטובתך, לטובת הציבור ולמען האמת והצדק.

מדריך לכשרות — ירחון המקיף עניני כשרות

יו"ל ע"י וועד הכשרות, ברוקלין יצ"ו — ארגון מוקדש לתיקון מצב הכשרות בהשתתפות רבנים ולומדי תורה שליט"א

נתיסדה בפיקוח הרה"ג המפורסם מוהר"ר משה שטערן שליט"א גאב"ד דקהל יסודי התורה (מלפנים אב"ד דעברעצין)

מדריך לכשרות

הערת הציבור

. . . וכדאי לפרסם מה שענה לי טבח אחד כשהרגשתי שעל שלט של חנותו נדפס השם של רב שאינו גר בעירנו. שאלתי אותו „הלא המכשיר שלך אינו גר כאן מזמן רב, והאיך משגיח עליך״ ?

ענה לי : תאמין לי, שאינו פוחת עכשיו בביקורו מלשעבר, שגם כשגר כאן לא ביקר את חנותי אף פעם אחד, וממילא השגחתו בתוקפו אף כשאינו גר כאן, וממש אין שום נפקא מינה בסדר השגחתו והכשריו . . .

משה טויבער (ברוקלין)

תשובה:

לדאבון הציבור, כהנה וכהנה מעשים בכל המקומות, עד כדי כך שבערך 80-90 אחוזים מההכשרים ממשיכים בסדר הנ״ל. וביותר נפוץ המכשול אצל מכשירים שמייסדים הכשרם על נאמנותו של בעל־הבית של בית החרושת, בעה״ב הסיטוני, הטבח, הבודק, וכדומה. הם חותמים שמם בלי שום יחס לעצם החפץ, הרכבם, אופן עשייתם, וסדר כשרותם.

לכבוד המערכת

. . . ומה שאמרתי שלא לכתוב אודות שחיטה . . . לפי שישנם אלו שיבואו לידי קלקול, וטענה בפיהם, היות וגם מה שאני אוכל עכשיו אינו ברור להיתר, א״כ יותר ניחא לקנות בשר בהשגחת האָ־יו, שלכל הפחות זול ביותר . . .

. . . העיר אותי מהקדמת הגה״צ מהרי״מ זצוק״ל בספרו חפץ חיים וז״ל :

„ויודע אני כי יוכל להיות שימצאו אנשים שרצונם ותשוקתם ליתן דופי בחבריהם והרגילו א״ע בעון המר הזה . . . ואנשים כאלו כאשר ימצאו בספרי זה איזה קולה ולא ידקדקו כלל בהפרטים הנצרכים לזה ויתירו ע״ז כמה דברים אשר לא עלתה על לבי, ולא יהי׳ ג״כ לבם נוקפם ע״ז כי יתלו בספר הזה, אך אמרתי לא אמנע טוב להולכים בתמים בשביל אנשים כאלו, כמו שאמרו חז״ל באופן כזה בב״ב דף פ״ט ע״ב, אמרה, ומהאי קרא אמרה כי ישרים דרכי ד׳ צדיקים ילכו בם וגו׳״ עכ״ל.

מי״ר (ברוקלין)

מדריך לכשרות

לכבוד . . .

צו איז פאראנען א השגחה תמידית אדער בכלל א חילוק אין אינהאלטן צווישן די „פאסט סיריעלס (Post Cereals) וועלכע האבן אן השגחה־צעטל פון . . . אדער צי אָן די צעטל.

. . . ווי אזוי ערלויבט מען צו נוצן צעטלעך וועלכע קענען ווערן געקלעפט דורך סיי וועמען, עס מוז זיין געדרוקט אויף דעם שאכטל . . .

משה ווייס (ברוקלין)

תשובה:

א) די השגחה „סטיקערס" האבן באמת קיין שום תוקף. די זעלבע צעטלען ווערן געקלעפט אויף אלע מינים פון „פאסט", אויף דעם צעטל שטייט נישט געשריבן אויף וועלכע פראדוקט די השגחה איז געגעבן געווארן און אויך נישט אויף וועלכע פירמא. די זעלבע צעטל ווערט גענוצט אויך אויף על מאלינא (El Molino) פראדוקטן א.ד.ג. (אין ניו־יארק זענען די קלעפעדיגע הכשרים־צעטלעך געגן די געזעץ).

ב) די „פאסט סיריעלס) האבן נישט קיין השגחה תמידית. זע מדריך וועגן אונזער באזוך דארט. די „פאסט סיריעלס" מיט די השגחה־לייבעלס האבן נישט קיין שום הידור איבער די אנדערע אָן די לייבעלס.

מדריך לכשרות

דבר הפתיחה

מיר דרוקען איבער געוויסע ארטיקלען און באשרייבונגען וועגען שחיטות [פון פארגאנגענע מדריכים]. די באריכטען זענען בשעתם געשריבען געווארן נאך א סאך מיה און שווייס במדה, במשקל, ובשיקול הדעת. די מדריכים האבן דעמאלט ארויסגעברענגט א גרויס איבערראשונג, טומעל, ספיקות, התחזקות, התעוררות, און דערצו אויך אן אויסערגעווענטליכע התנגדות ביי א טייל פון חרדישן ציבור.

נאך די אלע וועלכע האבן געהאט פראגן און טענות, האט קיינער נישט געפונען קיין זאץ אדער געדאנק וועלכער זאל זיין בכללות פאלש. די בעלי דרשנים האבן נישט געקענט איבערצייגען עטוואס וואס איז נישט מדוייק. די פראבלעמען זענען נישט באהאנדעלט געווארן און נישט פארענטפערט געווארען.

רבותי! איהר דארפט וויסען אז די איינציגע מיטעל וואס איז געטוהן געווארן ביז היינט איבער די פראבלעמען פון מצב השחיטה איז געווען צו שטערן די מעוררים בכל מיני תחבולות. קיין כללות׳דיגע תקנות אדער ממש׳דיגע ענדערונגען זענען נאך נישט געטוהן געווארן.

דער „ביעור" פון מדריך (ווי טייל האבן פארלאנגט) איז געגליכען צו א פרווי וועלכע רייניגט די הויז און שארט אונטער די שמוץ און שטויב אונטער די בעטען, עס זאל זיך נישט זעהן פאר די אויגן.

בפרטות האבן די שחיטה־באריכטען, באמת, זייער אסאך אויפגעטוהן לגבי בני תורה און אומפארטייאישע בעלי־בתים. פיל האבן געענדערט זייער מקור פון פלייש. דער ציבור איז מער אויף די וואך וועגן די נקודות הכשרות וועלכע זענען ארויסגעברענגט געווארן. טייל האבן זיך אונטערגענומען אליין צו גיין צום שוחט און אלעס צוגרייטען על צד היותר טוב. באופן כללי, האט יעדער צוגעשאקעלט „למיחש מיהו בעי"; דער „מדריך" רעדט דאך פארט עפעס ערנסטע ווערטער.

הגם עס זענען געמאכט געווארן קליינע שינויים לטובה ביי די שלאכט־הייזער, אבער דאס איז נישט דער טרייסט. דאס זענען, ליידער, נאר „טריטמענטס" אז די מחלה זאל זיך נישט פארשפרייטן. אבער דער „טומער" (געוויקס) איז נאך אלץ נישט אויסגעהיילט. ווי דאקטוירים זאגען טייל מאל „מיר טוען דאס בעסטע וואס איז מעגליך, קיין אנדערע האפענונג איז נישט פארהאנען ל"ע". א נארמאלער מענטש לאזט נישט נאך; מען גיט נישט אויף אזוי לייכט. מען פארט אין אלע עקען, קיין מעקסיקא, ראטשעסטער א.ד.ג. צו טרעפען א רפואה פאר די עצם מחלה ל"ע, דערצו רייסט מען איין וועלטען, וואס מען איז נאר בכח, אז השי"ת זאל שיקען א ישועה.

מדריך לכשרות

טייערע ברידער, על אחת כמה וכמה ווען עס באריהרט כבוד שמים, דערצו פאר א ציבור, טאר מען נישט זיצען מיט פארלייגטע הענט, און זאגן „מען קען נישט העלפען". איבערהויפט אז די דאקטוירים שרייען „יש תקוה". אמת, עס איז א גרויסע און קאמפליצירטע אפעראציע, אבער די מומחים זאגען אז עס מוז געטוהן ווערן, „יהי' מה שיהי'". און, בעזרת השם, וועלן מיר בל"נ נישט שוייגען ביז עס וועלען נישט זיין קיין ערנסטע ריכטיגע תיקונים.

איהר דארפט וויסען אז עס איז שוין היינט ב"ה פארהאנען עטליכע עופות־מארקעטס וועלכע זענען נישט איינגעשטעלט אויף מאסען פראדוקציע און אפילו אויך איין שלאכט־הויז פון גסות, וועלכע איז אויף א קליינעם פארמאט [וואס מען האט געהאלטן פאר אוממעגליך דאס צו באווייזן].

דעריבער, אנשטאט זיך פארענטפערן מיט אויסריידן לייגט ריכטיגער אריין אייערע כוחות מתקן צו זיין. איהר קענט אויסניצען א דרוק אויף די שלאכט־הייזער. איהר קענט פארלאנגען פון אייער קהלה זיי זאלען אויך אויפשטעלן א קליינע שחיטה.

צו די קריטיקירערס און געגנערס דארף געזאגט ווערן: די וועלכע כוחות און תחבולות מיט וועלכע איהר פראבירט אונטערצוהאקען דעם וועד, וואלט איהר אריינגעלייגט צו פארלאנגען א תיקון ביי די שחיטה־הייזער, אדער נאך בעסער — ביי די קהלות, וואלט שוין לאנג געווען א תיקון ממשי.

חשוב'ע ליינער: מוטשעט אייך נישט אויף נארישע תירוצים, טענה'ט נישט: „מי יראינו טוב", איך וויל זיך נישט אריינמישען; איך וויל אז מען זאל מתקן זיין, אבער עס זאל זיין „שלום עלי נפשי"; איך קען גארנישט טוהן דערצו, וכדומה נאך ענליכע אויסריידן פארוואס איהר ענדערט נישט אייער מקור פון פלייש. פון דעם וועט קיין תיקון נישט ארויסקומען. מוטשעט אייך מתקן צו זיין, טוהט עפעס קאנסטרוקטיוו. ארגאניזירט אז אייער קהילה זאל גרינדן א שחיטה, אויסהאלטן א שוחט ובודק און קיין שום רווח פאר די קהילה. דער וועד איז גרייט צו העלפן למעשה מיט א פלאן וואו צו שחט'ן און אויך שוחטים ובודקים לויט אייער געברויך. ארראנזשירט מיט א בוטשער וועלכער וועט אויסארבעטן די פלייש, און איהר וועט דעמאלט ריכטיג קענען טענה'ן „שלום עלי נפשי".

כמאז ועד עתה, וועלן מיר איבער'חזר'ן אז מיר זענען גרייט מסביר צו זיין, און פעסטשטעלן פאר א פאראנטווארטליכן בי"ד אלעס וואס ווערט באריהרט אין די באריכטען, אך ורק למען טובת הענין.

מיר האפען אז דאס איבער'חזר'ן פון די פרקי השחיטה מיט מילואים וועט ארויסברענגען א כבוד שמים און א תיקון. און נישט קיין אומזינסטיגן טומעל פון דרשנים.

„ועד הכשרות".

דבר המערכת

פארווארט

א) אויף דעם ערשטן בליק ווען זיך אפשר א טייל לייענערס וואונדערן, „מען גייט באשרייבן דעם מצב השחיטה אין אמעריקע״? עס טראכט זיך אז אזא קיבוץ מיט יראים ושלמים ווי עס געפינט זיך אין ניו־יארק, מיט רבנים מובהקים שוחטים יראי ד׳, איז אפילו אין דער־היים אויך נישט געווען, בפרט אז עס דרייט זיך א שמועה אין די גאס אז דער מצב פון שחיטה האט זיך די לעצטע פאר יאהר א סאך פארבעסערט. לעת עתה איז שא־שטיל, אלעס זעהט אויס צו זיין על צד היותר טוב, ויאכלו ענוים וישבעו. צו וואס דארף מען טומלען און דערוועקן אלטע וואונדן.

ב) טאקע וועגען דעם מוזן מיר באמערקען און אויף וועקען דעם עולם. דער מצב איז גאר אן אנדערער ווי דער ציבור שטעלט זיך פאר. נישט נאר אז דער מצב האט זיך לגמרי נישט פארבעסערט נאר אדרבא, במשך הזמן ווערט אלץ ערגער און ערגער אין געביט פון שחיטות.

ג) פארגעסט נישט רבותי! אז דער רוקעןביין, דער יסוד, פון גאנץ כשרות איז די שחיטה, אלע מיני מכשולים פון כשרות, בכללות, ביי פראדוקטען קומען נישט אין פארגלייך צו די הארבקייט פון שחיטות וועלכע קען ח״ו זיין נבילות וטריפות, במלוא המובן.

ד) עס איז שוין אין די לעצטע פאר יאהר געהערט געווארען פון דא און דארט דברי התעוררות און געשרייען אז מען זאל עפעס טאן געגען דעם אומפאראנטווארטליכקייט אויף דעם געביט, אבער חוץ הבטחות איז קיין ממש׳דיגע זאכען נישט געטאן געווארען

ה) אזוי ווי פאר דעם ברייטן ציבור איז נישט באוואוסט וואס עס גייט פאר אין ענייני שחיטה ביי די פלייש וואס מיר עסען, האבען מיר געשפירט א חוב אויספירלעך צו באשרייבן דעם מצב בפרטי פרטיות, וואס אזא באשרייבען האט זיך שוין פון לאנג פארלאנג, אבער עס איז נישט געטאן געווארען ביז היינט.

ו) דור הולך ודור בא. די יוראפייאישע אידען געדענקען נאך אביסעל ווי אזוי די שחיטה האט אינדער־היים אויסגעזעהן אבער דער יונגער דור ווייסט ממש גארנישט, ע״כ האבן מיר גענומען צייט און מיה (און מס״נ כידוע וד״ל) נאך צופארשטען די זאך.

ז) א וודאי דארף מען נישט באשולדיגען די רבנים וועלעכע זענען באקאנט אין שחיטה און שרייען נישט, זיי האבן פשוט מורא. איבערהויפט ווען עס ווערט אויך גענוצט דער כח פון פראפעגאנדע דורך פארשידענע מענשען, ווערען זיי ווי געבונדען, זיי קענען נישט אויפמאכען קיין מויל.

ח) מען זעהט בעוה״ר ווי דער יונגער דור וואקסט מיט עזות און חציפות וואס קוקט אויס ווי א אום פארשטענדליכע זאך, נאר דער פרי חדש (יו״ד סי׳ פ״א) שרייבט אז מאכלות אסורות איז גורם צו עזות און חציפות, און הגם דער מוסד און די עלטערן מוטשען זיך צו געבען דעם בעסטען חינוך זעהט מען ווייניג פירות דערפון.

ט) מיר זענען נתעורר געווארען פון גדולים וטובים מיט די טענה פארוואס מיר פארשווייגען דאס הפקירות פון די שחיטה וואס דאס איז דער שורש פורה ראש ולענה אין אלע עניני כשרות, היתכן? ע״כ האבען מיר אנגעזעהן אז די טענה איז א גערעכטע.

י) אויך אין די לעצטע צייטען האבען זיך געמערט די פאר־שידענע אומגליקען רח״ל הן ברוחניות והן בגשמיות, תסמר שערות ראש, הנסתרות לה׳ אלקינו וואס דער גורם דערצו קען זיין, אבער הנגלות לנו ולבנינו אריינצוטראכטען אז דאס אלעס קומט נאר פון מאכלות אסורות, אזוי ווי עס האבן שוין מעיד געווען גאונים וצדיקים

יא) מיר האפען אז דורך דעם ארטיקעל וועט ארויסקומען א קידוש השם און א תיקון גדול בעניני שחיטה ופועל ה׳ בידינו תרצה עס זאל נתרבה ווערען ביי אונז די קדושה און טהרה און זאל נתרומם ווערען קרן התורה וישראל עד ביאת גואל צדק ומלכינו בראשנו במהרה דידן ברוב רחמיו וחסדיו אמן.

שימולב

שחיטה פון גסות אין אמעריקע

מיר פאנגען אהן א סעריע פון באריכטען וועגען די פלייש אינדוסטריע אין אמעריקע. דער באריכט איז אן אלגע־מיינער איבערבליק וואס עס טוהט זיך אין דעם געביט, בכללות. דאס איז נאך נישט קיין דירקטער דין וחשבון אדער בעהאנדלונג פון א געוויסע שחיטה.

שחיטה אמאל

א) שוחט: אין אלע דורות ביז די לעצטע צייטען איז די אומנות פון שחיטה געווען א מלאכת שמים וועלכער איז געווען רעספעקטירט. מען האט זיך באצויגען דערצו מיט געוויסע געפילען, מיט אכטונג און וואכזאמקייט. עס איז געווען באטראכט אלס א אידעלע פאך וועלכער באשטייט פון יראת שמים, קענטניס אין הלכות שחיטה, מייסטערשאפט און ערפאהרונג (רבינו יונה בס׳ שערי תשובה).

דער שוחט איז באצאהלט געווארען פון די קהילה, און ער איז נישט געווען פארשקלאפט צום בעל הבית. מען האט נישט צוגעלאזט אז דער קצב זאל שטיין איבער דעם שוחט בשעת בדיקת הריאה און דערצו נאך צו איילען די ארבעט פון שוחט, ווייל די שחיטה איז געווען א לאנגזאמע (עיין בשו״ת שו״מ מהד״ק ח״ב סי׳ מ״ח ובטטו״ד סי׳ ק״ז ודע״ת ס״ק ע״א).

ב) מעשה השחיטה: מען פלעגט אראפלייגען די בהמה אויף דער ערד מיטן האלז ארויף. די העלפערס פלעגען אויך צובינדען די פיר פיס אז די בהמה זאל נישט קענען שטויסען. דער שוחט פלעגט שחט׳ען פון אויבען אראפ און נישט פון אונטען ארויף. דערנאך פלעגט ער פיהלען מיט די הענט און באטראכטען מיט די אויגען צו עס איז אדורך געשניטען געווארען רוב פון די סימנים (העברת יד).

עס איז פארהאנען א תקנה קדומה אז א שוחט ווי עהרליך ער זאל נישט זיין זאל נישט שחט׳ען אויב עס איז נישט דא נאך איינער וועלכער זאל בודק זיין און פארעכטען זיינע חלפים. דאס איז געטוהן געווארען אלס אן אנגענומענע תקנה.

דער שוחט האט געמוזט ברענגען דעם חלף צום רב לכה״פ איין מאהל אין חודש. חוץ וואס דער רב פלעגט אפט מאהל גיין צו די שחיטה באקוקען די חלפים וכו׳ (עיין שו״ת חת״ס חיו״ד סי׳ י״ג).

בדיקת פנים

דער שוחט אדער א צווייטער בודק פלעגט לאנגזאם ארייגלייגן זיין האנט אין די גוף פון די בהמה בודק צו זיין די לונגען. ער לייגט אריין זיין האנט צווישען

די לונגען אין די ווענט פון די בהמה. עס האט געמוזט געטאן ווערן געלאסען כדי צו פילען אויב עס איז נישט באהאפטען די לונג צום פעטען אדער צום וואנט (דופן) פון די בהמה, וועלכע דאס באווייזט אז עס איז פאראהאנען א מעגליכע פראגע פון א סירכא, און אויך אנדערע שאלות וועלעכע דער שוחט זעהט אינעווייניג. צ.ב.ש. איינגעשרימפען די לונג (צמקה) וכו׳.

אויב דער בודק לייגט שנעל אריין זיין האנט, איז זייער מעגליך אז ער צושייד די לונג פון די בהמה דאס מיינט אז די סירכא ווערט צוריסען און ער פיהלט עס בכלל נישט, אויב עס איז נישט שטארק באהאפטען. עס טרעפט אפט אז עס איז זייער שוואך — ווייניג — בהאפטען און מיט א קליינעם שטופ אדער רוק ווערט די סירכא צושייד און אפגעריסען, דעריבער דארף מען בודק זיין מיט מתינות און ישוב הדעת, איינע פון די וויכטיגסטע קוואליפיקאציעס פונעם בודק איז אז ער זאל זיין א מומחה מרגיש צו זיין מיט די הענט (אויסער די ידיעת און בקיאות אין דיני בדיקת הריאה). די בדיקה ווערט אנגערופען בדיקת פנים, ווייל מען איז בודק די לונגען אינעווייניג פון בהמה.

אויב דער בודק האט געפילט אז א סירכא פון לונג איז באהאפטען צום פעטען פון די בהמה האט ער געדארפט זיין פארזיכטיג נאכצולאזען די סירכא מיט פעטענס [ד:ה. ער טאהר נישט אפרייסען די סירכא ווייל ער דארף טרעפען די סירכא אינדרויסען, דעריבער האט ער געמוזט מיטרייסען אביסעל פעטען ארום די סירכא] אז כדי ווען ער וועט ארויסנעמען די לונג זאל זיך נישט אפרייסען די סירכא, אויב מען רייסט אראפ די סירכא און מען לאזט נישט נאך מיט קיין פעטענס איז מעגליך אז מען טרעפט נישט מעהר די סירכא און מען קען שוין נישט בודק זיין די לונג ממילא איז די בהמה עפ״י הלכה טריפה.

בשעת דער בודק לייגט אריין זיין האנט בודק צו זיין טאהר ער נישט טראכטען וועגען קיין שום אנדערע זאך ער מוז זיך קאנצענטרירען נאר אויף די הרגשה, צו פיהלען וואס עס טוהט זיך אינעווייניג אין די בהמה.

בדיקת חוץ

אין אלע ארטאדאקסישע מקומות האט מען שטענדיג געמאכט אן ארויסענווייניגסטע בדיקה, אפילו אויב מען האט גארנישט געפילט ביי די בדיקת פנים, פלעגט מען די לונג אויפבלאזען און בודק זיין — בדיקת חוץ.

א) מען האט ארויסגענומען די לונגען פון בהמה און באקוקט, באטראכט, און מעיין געווען אין יעדען פרט פון לונג. בודק זיין די צאהל, און די צורה פון די אונות, באטראכטען צו די סירכא איז באהאפטען אדער עס הענגט. באטראכטען די בועות, און באטאפען אלע חלקים פון די לונג.

ב) נאך דעם פלעגט מען אויפבלאזען די לונג [זעהן צו עס איז נישט לעכעריג] און אראפנעמען די סירכא

אויף די פלעצער וואו די סירכא איז געווען האט מען געדארפט ארויף לייגען וואסער כדי צו זעהן אויב עס איז לעכעריג אדער נישט. אויב עס איז דא א לאך ווערט דארט אויף דעם פלאץ אבעבועות (בלעזולעך בלע״ז), די וואסער איז מבעבע (עס שפרינגט).

אלעס איז געטאן געווארען מיט מתינות, ישוב הדעת און גרויס פארזיכטיקייט.

ג) די בודקים פלעגען זיין יראים ושלמים, חרדים לדבר ד'. די פלעגען אויך באצהאלט ווערען פון די קהילה. אויב עס איז געווען א שאלה פלעגט מען פרעגען דעם מו"ץ, ראב"ד, אדער רב פון שטאט וועלכער איז געווען אחראי אויף די גאנצע שחיטה.

ד) מען האט נישט געדארפט גיין זוכען אלע חלקים וועלכע באלאנגען צו דער בהמה, ווייל אן אנדערע בהמה איז נישט געעפענט געווארען ביז ווי לאנג מען האט נישט געענדיגט מיט די ערשטע בהמה. עס איז נישט געווען וויכטיג צו האלטען א גאנצען סיסטעם פון קאמפליצירטע נומערען אויף יעדען חלק פון בהמה.

שחיטה היינט אין אמעריקע

א) דער באריכט רעפלעקטירט נישט איבער די שחיטות וועלכע ווערען פארקויפט אלץ בשר כשר. עס איז איבערצייגט געווארען אז כמעט אלע דאזיגע שחיטות זענען נישט כשר. מיר באריירען נאר די גלאט כשר'ע שחיטות.

ב) בכללות — עס איז בליע"ה דא א גרויסער קיבוץ פון אידען כ"י אויף איין פלאץ, און דערצו עסט מען פלייש טאג טעגליך. דעריבער האט מען אין אמעריקע אויסגעארבעט גאנץ אן אנדערן סיסטעם פון שחיטה.

ג) נאך פאלגענדיג די אמעריקאנער סיסטעם פון מאסען פראדוקציע אויף אן עסעמבלי ליין, האבען די שלאכט הייזער פלאנירט אן ענליכע סיסטעם פאר זייער צוועק.

ד) עס איז פארשטענדליך אז מען טאהר ח"ו נישט פארגלייכען א פעקטארי וועלכער פאקט למשל פרוכט, פינף אדער צעהן טויזענט קענס א שעה, צו א שלאכט הויז. אין א געווענטליכע פאבריק מאכט דער בעל הבית דעם חשבון, דעם אופן, דעם שנעלקייט, פון די פראדוקציע. ער איז דער וועלכער טיילט איין די ארבעט לויט זיין וואונטש כדי די געשעפט זאל ברענגען ווי מער רווח.

ה) אבער ביי שחיטה וועלכע איז א רוחניות'דיגע פרנסה וואלט אייגענטליך אלעס געברויכט געטאן ווערען לויט דעם וואונטש פון דעם רב וועלכע דארף זיין דער בעל הבית פון א רוחניות'דיגע געשעפט, אדער לויט דעם וואונטש פון שוחט ובודק וועלכע שטעלען אין געפאר זייער נשמה אין דעם גאנצען כלל וועלכער געניסען פון די שחיטה, דורך זיין פאך.

ו) ליידער איז נישט צו גלויבען אז די שלאכט הייזער ארבעטען אויף דעם זעלבען אופן ווי סיי וועלכע פאבריק אין לאנד, די שוחטים און בודקים און אויך דער בעל המכשיר זענען משועבד צום בעל הבית פון פלייש פאבריק, דער בעל הבית טיילט איין די ארבעט, דעם אופן, און די שנעלקייט דערפון. מיט די שנעלקייט שפארט ער זיך איין געלט אויף יעדע בהמה אדער עוף. דער שוחט

וועלכער איז א פשוט׳ער פועל האט מורא פאר זיין פאסטען, אויב ער וועט נישט ארבעטען לויט דעם וואונטש פון בעל הבית.

ז) אויב צוליב די שטאטע ארבעט פון איין שוחט וועט דער בעה״ב שאדען האבען פון דער רווח, איז פארשטענדליך אז ער וועט איהם נישט האלטען אפי׳ ער זאל זיין אן אומן יד, ירא ד׳, צוגעפאסט פאר זיין פאך.

ח) אפיציעל באקומט יעדער שוחט די זעלבע געהאלט, עס איז פארהאנען פלעצער אז אויב דער בעל הבית זעהט אז א געוויסער שוחט ארבעט שנעלער באקומט עהר צו, אין די זייט, מעהר ווי די אנדערע שוחטים, במשך הזמן געוואוינט זיך צו דער שוחט (צוליב די נגיעה פון געלד) צו שחט׳ן אלץ מעהר און מעהר. מיט יעדען שוחט וועלעכע דער בעל הבית שפארט זיך איין דורך זיין שנעלקייט ברענגט ער אראפ זיין פרייז פון אויסארבעטען אלע בהמות און עופות, (קוקט אין קומענדיגען נומבער ביי פראגעס און ענטפערס).

ט) אויף יעדער בהמה וועלעכע ווערט גע׳שחט׳ען דורך דעם שוחט זענען פארהאנען צענדליגער גויים וועלעכע ארבעטען דערויף דערנאך. דעריבער קען זיך דער שוחט נישט אפרועהן אפי׳ פאר איין מינוט, ער האלט אויף צענדליגער ארבייטער.

י) אין די רוה צייט וועלעכע דער שוחט האט, דארף ער טאהן אלע פריוואטע זאכען. הכנות, דאווענען, עסען, שמועסן, זיך ארום וואשען פון די שמוץ און בלוט וכו׳. און דערצו קומט נאך צו דאס שטעלען די חלפים וואס דאס פאדערט פיהל צייט און ישוב הדעת. וואס נאך דעם אלעם בלייבט כמעט נישט קיין צייט זיך אפצורוהען פון די שווערע ארבעט, ווען ער שטעלט זיך צו נאך אמאל שחט׳ן איז ער נאך אלץ אויסגעמוטשעט.

יא) אזוי ווי עס איז נישט פארהאנען קיין סאך שטעל-פארטרעטערס פאר די פאך פון שחיטה, קומט אויס אפט מאהל אז דער שוחט קען נישט בלייבן אין דער היים וועגען סיי וועלעכער סיבה, עס טרעפט זיך אפט אז דער שוחט האט א מיחוש און גייט אן מיטן שחט׳ן געגען זיין ווילען.

יב) עס זענען פארהאנען פאלען ווען אפי׳ דער שוחט אדער בודק פילט אז ער איז מיד און האט נישט קיין ריכטיגע הרגשה אדער ער מוז ארויסגיין אין ביהכ״כ קען ער זיך נישט ערלויבען אפצושטעלען פון די שווערע ארבעט.

יג) די כוונה פון די נייע שחיטה סיסטעם איז אלץ ווי מעהר פראדוצירען, און מעהר פארדינען. דאס ווענד זיך אין וויינעגער שוחטים און משגיחים. יעדער שוחט טרעפט זיך אנדערע מעטאדען ווי אזוי דאס צו ערמעגליכען, סוף כל סוף איז דער שוחט נישט קיין מלאך, אייניגע זענען נישט בודק דעם חלף כסדר געננג גוט, אייניגע מאכען נאר הובאה (ביי עופות), (ביטע קוקט אין קומענדיגען נומבער ביי עופות). מען פראבירט שטענדיג נאך צו לאזען עפעס איין זאך אז מען זאל קענען שנעלער אנגיין מיט די ארבעט.

יד) נאך א קורצע צייט וואס דער שוחט געוואוינט זיך צו די שנעלע ארבעט פארלירט ער דעם גאנצען הרגש אז ער איז עוסק בעבודת הקודש, ער פיהלט זיך

וי א פשוט׳ער ארבעטער ועלעכער ארבעט לויט דער פארלאנג פון בעל הבית. ועגען זהירות און די מעשה השחיטה איז נישטא אפי׳ קיין צייט צו טראכטען דערפון, און א ודאי נישט דאס אויסצופירן.

טו) דער רב המכשיר ווערט באצאהלט פון דעם בעל הבית און ער איז ליידער אפהענגיג דערויף פאר די פרנסה פון זיין משפחה, עס איז נישט ביכולתו צו טוישען דעם גאנצען סיסטעם פון שחיטה. צופיל קען ער זיך נישט׳ אקעגען שטעלען דעם בעל הבית ווייל ער קען פארלירען זיין פאסטען.

טז) אפילו די משגיחים וועלעכע ווערען באצאהלט פון א קהילה קענען אויך נישט אלץ אויפטאן, ווייל די קהילה איז אויך א שותף אין די שחיטה געשעפט.

שוחטים

א) די כשרות פון שחיטות איז אינגאנצען אפהענגיג אין דעם התנהגות פון שוחט אדער בודק, זיין ערליכקייט ברענגט די תוצאות פון כשרות, אויב ער איז נישט מדקדק כחוט השערה אויף יעדען שריט, איז ער ח״ו מאכיל דעם ציבור טריפות.

ב) אויסער דעם בודק אליין קען קיינער נישט וויסען אויב דער בודק האט מיט א קליינעם שטופ אראפגעריסען א סירכא, וכדומה, אלעס ווענט זיך אויף דעם שוחט ובודק, ווי עהרליך ער איז.

ג) דאס נאכגעלאזענקייט פון די היימישע גלאטע שחיטות האט געברענגט דערצו אז עס האט זיך אויפגעשטעלט היינט צו טאג א מאדערנע גלאטע שחיטה (נישט היימישע) וואס דארט געפינען זיך שוחטים וועלעכע זענען נחשד אויף חילול שבת, שוחטים וועלעכע באלאנגען צו נייט־קלאבס, שוחטים וועלכע שווימען בתערובות וכדומה, און זיי פארקויפען פאר טויזנטער אידען פלייש אלס גלאט כשר (קוקט אין קומענדיגען נומבער ביי פראגעס און ענטפערס.)

מעשה השחיטה ביי בהמות

א) קיין שום שחיטה אין אמעריקע איז נישט ווי אמאל — ליגענדיג אויף דער ערד. עס זענען פאראן צוויי ערליי אופנים ווי מען שחט דא אין לאנד.

1) שחיטה תלוי׳ — די בהמה הענגט אין די לופט מיט די פיס צוגעבונדען צו א קייט, א העלפער חאפט אהן דעם קאפ פון בהמה און ציהט עס ארויף צום רוקען, דערנאך שחט דער שוחט מיט די שארפקייט ארויפצו.

2) מיט א פען — די בהמה גייט אריין אין א מאשין, דער מאשין טוהט אויטאמאטיש באפעסטיגען דעם גוף און דעם קאפ, דער קאפ ווערט אויף געהויבען דורך די מאשין, דער שוחט שחט פון אונטען ארויף.

ב) אפט מאהל טרעפט זיך אז דער שוחט גייט בכלל נישט אדורך מיט די האנט אויף די סימנים בודק זיין צו רוב פון די סימנים זענען דורך געשניטען, צוליב איילעניש, (עיין שמ״ח סי׳ כ״ה סי׳ א׳).

ג) דער שוחט מוז שחט'ן הויך ביים האלדז נאנט צום קאפ, ווייל אויב נישט מאכט ער שאדען דעם בעל הבית, וואס דאס איז גורם הגרמות (ד"ה ער שחט נישט אויפן ריכטיגען פלאץ).

ד) עס זענען פארהאנען פאלען ביי קעלבער און לעמער, אפי' ביי גאנץ גלאטע אז נאר איין שוחט שחט. דער שוחט האט נישט גענוג צייט געהעריג בודק צו זיין דעם חלף. פארשטייט זיך אז עס טרעפט זיך אז דער חלף ווערט פגום. [אמאהל ווען מען האט נאר גע'שחט'ען איין בהמה אויף אמאל געלאסענערהייט, איז געווען גענוג צייט בודק זיין דעם חלף און דאך האט דער שוחט נישט גע'שחט'ען נאר אויב עס איז געווען נאך איינער דערביי, דאס איז געווען אן אנגענומענע תקנה ביי אלע דורות].

ה) רוב היימישע שלאכט הייזער שחט'ן בערך זעכציג בהמות איין שעה. ביי די מאדערנערע שחיטות שחט מען פון 75 ביז 100 בהמות א שעה.

ו) אזוי ווי מען שחט אסאך בהמות א שעה און כש"כ וואו מען שחט זעכציג און מעהר, קומט אויס אז עס ווערט שטענדיג גע'שחט'ען איינס נאכען אנדערן. עס פאדערט זיך א קאנטראל צו וויסען וועלכע קאפ אדער אנדערע חלק באלאנגט צו וועלכע בהמה, ווייל אויב עס טרעפט זיך א טריפה דארף מען וויסען וועלכע חלקים גייען דערמיט מען זאל זיי נישט פארקויפען פאר כשר. צוליב דעם האבען די שלאכט הייזער איינגעפירט א סיסטעם פון נומערן.

ז) דער בלאמבירער מוז ארום גיין פון איין פלאץ צום צווייטען צו בלאמבירען די זייטלאך, די צונג, און לעבער. די חלקים ליגען נישט אויף איין פלאץ. עס מאכט זיך טעותים, ער קען בלאמבירען די צונג פון איין בהמה און די זייטעל פון אן אנדערע בהמה וועלכע איז מעגליך נישט כשר, מיט דעם חשבון אז עס איז דער זעלבער נומער.

שטעלען און בודק זיין חלפים

א) עס איז איינגעפירט ביי אלע שוחטים, דא אין אמעריקע (אהן קיין שום אויסנאם), אז נאך דעם ווי מען שחט א פאר בהמות, גייט מען איבער מיט דעם חלף אויף דעם שארף שטיין כדי דער חלף זאל זיין שארפער. דאס ווערט געטאן דורך רייבען דעם חלף א פאר מאהל ארויף און אראפ אויף דעם שארף שטיין.

עפ"י הלכה מוז מען בודק זיין דעם חלף נאך דעם ווי מען גייט איבער מיטן חלף אויף דעם שטיין. די בדיקה מוז זיין די זעלבע ווי ווען מען איז בודק פאר די שחיטה. עס פאדערט זיך זעקס בדיקות (צוויי בדיקות אויף אלע דריי זייטען). עס איז נישט גענוג בהולכה והובאה אליין, דער טעם דערפון איז ווייל עס איז מעגליך אז דער חלף ווערט ערגער דורך דעם שארפען אויף דעם שטיין (עיין בשמ"ח סי' י"ח ס' י"ד ובמ"א סקל"ג ובאהל יצחק סי' י"ג בזבחי תמים ד"ה ראיתי ושפתי זהב ס"ק ה').

לאמיר מאכען א שטיקעל חשבון: אויב עס ווערט געשאכטן צווישען אכציג און הונדערט בהמות א שעה דורך איין שוחט. שטייט לעבען איהם דער

אנדערער שוחט וועלכער איז איהם בודק די חלפים בהולכה והובאה און אויב עס פארלאנגט זיך פארעכט ער די חלפים (אלגעמיין האט ער קיינמאל נישט מעהר ווי צוויי, דריי חלפים).

עפ״י הלכה מוז מען בודק זיין שטענדיג דעם חלף זייער לאנגזאם, מיט גרויס כוונה, מיט קאנצענטרירטע געדאנקען, מיט פיהל ישוב הדעת כדי צו קענען האבען אן הרגשה אויף א קליינע פגימה (עיין שמ״ח סי׳ ח״י סעיף ז׳).

יעצט טראכט אריין וואס עס דארף אלץ געטאהן ווערען אין די קורצע צייט פון ווייניגער ווי א מינוט: א) אפוואשען דעם חלף; ב) איבערגיין אויף דעם חלף שטייטליך בהולכה והובאה (ארויף און אראפ), ג) איבערגיין מיט דעם חלף אויף דעם שטיין, ד) מאכען א בדיקה אויף דעם חלף אויף אלע דריי זייטען [די שארפקייט אויף דעם שפיץ פון חלף, און די צוויי זייטען פון שארפקייט], ארויף און אראפ — סך הכל, זעקס בדיקות, ה) און דערצו אויך פאררעכטען דעם חלף, אויב עס פארלאנגט זיך — דאס אלעס מוז געטאהן ווערען עפ״י הלכה מיט גרויס מתינות און ישוב הדעת.

שטעלט זיך די פראגע, ווי פיהל מתינות און ישוב הדעת איז מעגליך צו טוהן אזוי פיהל זאכען אין אזא קורצע צייט?

[אויב מען שחט נאר פופציג בהמות א שעה, פארדינט מען בסך־הכל נאר בערך צעהן סעקונדעס].

בדיקת פנים

א) נאך דער שחיטה שנייט מען אויף די בהמה כדי דער בודק זאל קענען אריינלייגן זיין האנד ארום די לונג. די בדיקה ווערט געמאכט ווען די בהמה ליגט אויף דער ערד.

עס זענען פאראהאנען פלעצער (ביי די מאדערנע גלאטע שחיטות) וואו די בדיה ווערט געמאכט ווען די בהמה פארט אויף א קייט. ביי די פלעצער פארט אויך דער בודק אויף א באוועגליכען טישעל. אויף אזא אופן איז זייער שווער צו מאכען א גרינדליכע בדיקה. פארענדיג איז שווער מרגיש צו זיין און אלעס באטראכטען.

ב) דער בודק לייגט שנעל אריין די האנט צו שפירען אויב עס איז באהאפטען די לונג דורך א סירכא צו די בהמה. די מתינות, ישוב הדעת אין הרגשה וועלכע פאדערט זיך פאר די בדיקה איז כמעט אוממעגליך אויסצופיהרען (עיין שמ״ח סי׳ ל״ט סעי׳ ב׳). עס טרעפט כסדר אז צוליב די שנעלקייט פון די האנט, וועלכע מוז באטאפען אלע זייטען פון לונג, רייסט זיך אראפ א קליינע סירכא וועלכע איז ווייניג באהאפטען און ער קען עס נישט מרגיש זיין, דער בודק האט אינגאנצען איין מינוט צייט בודק זיין יעדע בהמה.

ג) די פוסקים וועלכע רעדען פון די בדיקת פנים טועהן שטארק ווארענען אז די בודקים זאלען זיך נישט יאגען ביי די ארבעט, און זאלען נישט האבען קיין מורא פון קיינעם נאר זיין געלאסען מיט גרויס ישוב הדעת, מיר ווען דא איבער זעצען זייער לשון:

דער תורת הזבח שרייבט, דער בודק זאל אכטונג געבען ער זאל נישט בודק זיין שנעל, ער דארף זיין א גרויסער ירא שמים פונקט ווי דער שוחט, און בשעת ער איז בודק זאל ער נישט מסיח דעת זיין פון באשעפער, און ער זאל גארנישט טראכטען קיין פרעמדע זאכען וואס געהערט נישט צו די בדיקה, און ער זאל נישט

רעדען מיט קיין שום מענטש דעמאלס, ער זאל שטיין מיט מורא און מיט פחד בשעת וועז ער איז בודק די לונג אז עס זאל איהם נישט אינטערעסירען קיין שום פרעמדע זאך, כי בנפשו דיבר וחטא הרבים תלוי בו (תורת זבח, דרכ"ת סי' ל"ט, מ"א).

ד) מיר קענען נישט אראפ לייגען די חסרונות פון יעדען שלאכט הויז באזונדער. וואס מיר שרייבען דא איז אן אלגעמיינע איבערבליק פון חסרונות וואס זענען שייך אויף רוב פלעצער. אריב אויף א געוויסען פלאץ זענען נישט דא אלע חסרונות וואס ווערט דא אויסגערעכנעט, זענען אבער פאראנען אנדערע חסרונות וואס זענען דא נישט אויסגערעכנעט. ביי די גרויסע שחיטה־פלעצער מוז די בדיקת פנים אנגיין זייער שנעל מכמה טעמים.

ה) אזוי ווי עס ווערט גע'שחט'ן בערך זעכציג בהמות א שעה פארשטייט זיך אז פאר דעם בודק קומט אויס צו באקוקען א יעדע בהמה נישט מעהר ווי איין איינציגע מינוט, און אפי' ווען מען זאל שחט'ן ווייניגער בלייבט נאך א האלבע מינוט,

ו) מיר וועלען אויסרעכענען וואס דער בודק דארף אלץ טאן אין די איי. איינציגע מינוט, וועלען מיר פארשטיין וויפיל צייט עס בלייבט איבער צו באקוקען און באטראכטען די לונג, און דערצו וויפיל ישוב הדעת עס איז מעגליך אז עהר זאל האבען.

ז) ווען דער בודק קומט צו די בהמה קען עהר נאך נישט באלד אריינלייגען זיינע הענט ווייל עס שטייען צוויי העלפערס וועלעכע דארפען שינדען די הויט פון בהמה, ווען די העלפערס האבען אפגעשונדען אביסעל פון בויך, הערשט דעמאלט קען דער שוחט אריינלייגען זיינע הענט אינעווייניג.

ט) קודם מוז עהר באטאפען די בית הכוסות אויב עס איז נישט נסרך (באהאפטען) צום דופן (וואנט) פון טרפש.

ט) דערנאך מוז עהר מאכען דריי שניטען אין די וואנט פון דעם טרפש.

י) ער מוז אריינגיין מיט זיינע הענט אין ביידע זייטען פון די בהמה.

יא) ער מוז באטאפען ארום און ארום די לונג, יעדע אונה און יעדע אומה מוז באטאפט ווערען. דאס הייסט אז פינף אונות און צוויי אומות וועלעכע געפינען זיך אויף די לונג מוז מען גוט באטאפען און באטראכטען, אויך די וורדא מוז מען בודק זיין.

יב) אלעס מוז געטאן ווערען מיט גרויס פארזיכטיקייט און געלאסענקייט (מתינות) אז עהר זאל ח"ו נישט אפרייסען א סירכא.

יג) בשעת דער בודק איז מרגיש און בודק די לונג ווערט די בהמה געשאקעלט פון פיהר אדער פינף העלפערס וועלעכע ארבעטען אויף די בהמה. איינער ארבייט ביים זייט פון קאפ ארום די קנה וואס איז איינס מיט די לונג. דער גוי שנייט מיט א מעסער ארום די פעטענס ביז ארום די אונות. וואס זייער א סאך מאהל ווערט מיט געשניטען סירכות. אויך דארף דער שוחט אכטונג געבען אז דער מעסער זאל עם נישט צושניידען די הענט, וואס דאס איז גורם א בילבול הדעת פאר דעם בודק. צוויי שינדען די הויט, צוויי שינדען די פיס פון בהמה. פארשטענדליך אז דאס שאקלען קען (ח"ו) גורם זיין אראפרייסען סירכות. (דאס טרעפט זיך נאר ביי א טייל פלעצער).

יד) עס שטייט א ארבייטער צו קאפענס פון די בהמה, זיין ארבייט איז אויף צו שניידען די בויך פון בהמה, מיט א גרויסען עלעקטרישען זעג. עהר יאגט זיך

ווייל די ארבעט מוז אנגיין. בשעת דער בודק דארף מצמצם זיין זיינע אלע כוונות צו באטראכטען וויפיל סירכות עס איז דא און וואו די סירכות ליגען, אריף וועלכע שפיץ פון די אונא, טרעפט זייער אפט אז דער גוי פאנגט אן צו דרילען מיט דעם אטאמאטישען זעג, דער בודק מוז שנעל ענדיגען די בדיקה, ווייל ער האט מורא ער ווערט געשעדיגט ווערען פון זעג (די העלפערס זענען גויים, זיי יאגען זיך זייער, און יאגען די בודקים).

טו) נאך די בדיקת פנים דארף דער בודק גיין א מהלך פון צוואנציג ביז פערציג פוס כדי אויף צו שרייבען אויף א טאוועל וואס עהר האט געפונען. ער שרייבט (וואס דאס נעמט צייט) ברמיזה וואס און ווי ער האט געפונען סירכות אין די בהמה, און צוליב יאגעניש קען ער נישט ארפשרייבען אלעס פינקטליך.

טז) למשל איינע פון די אונות ווערען אנגערופען מתפצלת (ווייל דאס צוטיילט זיך אויף מערערע טיילען) די אונא האט 6 עקען. יעצט אויב עס טרעפט זיך א סירכא אויף די אונא שרייבט דער בודק נישט מעהר ווי די צוויי אותיות „מפ׳״ וואס דאס מיינט מתפצלת, אבער ער שרייבט נישט אויף וועלכע פון די 6 עקען פון די מתפצלת ער האט געטראפען די סירכא, וואס נאך דעם איז מעגליך אז דער בודק חוץ צוליב איילעניש זאל דאס נישט טרעפען.

יז) ווען דער בודק גייט צום טאוועל מוז ער אכטונג געבען, ווייל עס ווערט אדורך געפירט בהמות אויף דעם קייט, עס איז א סכנה דארט צו שטיין ווייל עס קען חלילה ארויף פאלען די בהמה אויף דעם מענטש. אסאך מאהל מוז דער בודקווארטען עטליכע סעקונדעס ביז די בהמה ווערט אדורך געפירט, (ביי אזא מאסען שחיטה איז יעדע סעקונדע א גרויסער חשבון, ווייל ער האלט אויף צענדליגער ארבייטער).

יח) דאס אלעס מוז דער בודק דורך מאכען און טאן אין איין איינציגע מינוט. און דערצו מוז דאס געטאן ווערען מיט ישוב הדעת און מתינות.

גלאט און נישט גלאט

א) אין יעדער שלאכט הויז זענען דא צוויי־ערליי שחיטות, גלאט גערופענע און נישט גלאט, דאס וועלכע דער גלאטער בודק וויל נישט נעמען נעמט איבער דער אנדערער בודק פון די נישט גלאטע.

ב) אויב דער בודק טרעפט א סירכא וועלכע די בהמה איז נישט ראוי צו נוצען פאר די גלאטע שחיטה ווערט די בהמה איבערגעגעבען פאר דעם בודק פון די נישט גלאטע שחיטות וואס ווערט פארקויפט אלס כשר פאר מאדערנע אידען.

ג) ביי די מאדערנע גלאטע שחיטות שרייבט מען נישט אויפען טאוועל נאר מען שרייט מיטן מויל פאר דעם בודק חוץ. ביז דער בהמה קומט אהן צום בודק חוץ, פארגעסט ער וואס דער בודק פנים האט איהם געזאגט, ווייל אין צווישען האט ער בודק געווען עטליכע בהמות.

ד) עס זענען דא זייער ווייניג בהמות וועלכע זענען אינגאנצען גלאט אזוי ווי די אמאהליגע גערופענע גלאטע פלייש, פון די היינטיגע גלאטע פליישען ווערען אראפגענומען רירין און קליינע סירכות. אבער עס איז נישט דא קיין ישוב הדעת, וועלכע פאדערט זיך מבחין צו זיין צווישען זיי. און עס איז ממש אוממעגליך צו זאגען אז די אלע בהמות וועלכע ווערען פארקויפט פאר גלאט, זענען ריכטיג גלאט.

בדיקת חוץ

א) ווען די בהמה — מיט דעם נומבער וועלכע דער בודק פנים האט אנגעצייכענט אז עס קען זיין גלאט — קומט אן צום בודק חוץ בלאזט ער אויף די לונג (מיט א מאשין) און איז בודק דורך מיעוך ומישמוש אין בדיקת פושרין. דארט וואו מען שחט ארום זעכציג (60) בהמות א שעה איז צום בעסטען פאל נאר דא צוויי־א־האלב מינוט צייט בודק צו זיין, עס פאדערט זיך געלאסענקייט און פארזיכטיקייט אראפצונעמען די רירין און סירכות, עס איז זייער שווער בודק צו זיין מיט פושרין אויף אזא שנעלע סיסטעם. אז מען טראכט אריין וויפיל ארבעט דער בודק חוץ דארף אריינלייגן אין די מינוטען איז ממש נישט צו גלויבען. אויפבלאזען, מיעוך ומישמוש, פושרין. און ועל כולם, באטראכטען מיט ישוב הדעת וואס עס איז, ווי אזוי צו באהאנדלען וכדומה.

ב) עס זענען פאראנען פלעצער וואו מען שחט מעהר ווי זעכציג א שעה בלייבט נישט איבער אפילו איין מינוט פאר בדיקת חוץ. די בדיקה מתונה וועלכער ווערט דערמאנט אין הלכה איז אינגאנצען בטל געווארען אין די אמעריקאנער מאסען פראדוקציע. דער מכשול דערפון איז וועלבספארשטענדליך.

די נישט גלאטע נעמען אראפ אפילו גרויסע סירכות, עס איז בכלל נישט ווי אמאליגע נישט גלאטע וד״ל. מי יתן, אז די היינטיגע גלאטע זאלען זיין אזוי ווי די אמאליגע סתם כשר.

בלאמבירען

א) אזוי ווי עס ווערען גע׳שחט׳ען בהמות איינס נאכן אנדערן, ארבעטען אלע ארבייטערס אויף פיהל בהמות מיט איין מאהל. בעפאהר מען טוהט פעסטשטעלען די כשרות פון די בהמה דורך דעם בודק חוץ, איז שוין פארטיילט געווארען די קעפ און די אנדערע חלקים פאר ארבייטער צו ארבייטען דערויף.

ב) עס מוז געפירט ווערען א פונקטליכער חשבון צו וויסען וועלכע צונג געהער צו וועלכען קאפ, און וועלכער קאפ געהערט צו וועלכע אברים. אז דער בודק חוץ שרייבט אויף דעם טאוועל אז די סירכא פון א געוויסע בהמה איז טריפה אדער עס איז נישט גלאט, מוז דער בלאמבירער נאכפארשטען נאך דעם קאפ און אירע חלקים כדי זיי אויך מטריף צו זיין.

ג) צוליב דעם טומל און שנעלקייט וועלכער הערשט אין שלאכט הויז קען מען טרעפען א צונג אנגעצייכענט טריפה און אויף א זייטעל פון די זעלבע בהמה איז אנגעצייכענט כשר אדער גלאט כשר.

ד) דער בלאמבירער איז דער וועלכער איז אחראי אז נאר די כשר׳ע, אדער גלאטע בהמות זאלען ווערען פארזיגעלט מיט די בלאמבע. נאר נאכדעם ווי

דער בודק חוץ האט בודק געווען און געגעבען זיין אורטייל מעג דער בלאמבירער ארויף לייגן די בלאמבע.

אין א טייל מקומות (ביי מאדערנע גלאטע שחיטות) זענען גוים די בלאמבירערס. ביי רוב פון די חרד׳ישע גלאטע שחיטות זענען שומרי תומ״צ די וועלכע לייגען די בלאמבעס.

ה) עס איז בכלל נישט דא קיין שום קאנטראל אויף די בלאמבעס. דער רב המכשיר אדער זיין משגיח האט נישט קיין שום אחריות אויף די בלאמבעס. עס ווערט נישט געפירט קיין חשבון וויפיל עס איז דא, וויפיל עס איז אויף גענוצט געווארען, וויפיל איז געבליבען. דער בעל הבית אליין באשטעלט די בלאמבעס, ער האלט דאס ביי זיך אין אפיס, הפקר. דער בלאמבירער (וועלעכער דארף הייסען דער משגיח און איז ליידער נאר א פשוט׳ער ארבייטער) נעמט וויפיל ער וויל און ווען ער וויל, עס פארשטייט זיך אז דער בעל הבית נעמט אויך וויפיל ער וויל. עס איז באקאנט אז בעלי בתים אליין לייגען בלאמבעס ווען זיי ווילען און אויף וואס זיי ווילען. עס איז אויך דא אסאך בוטשערס וועלעכע האבן ביי זיך בלאמבעס.

ו) אויף א טייל ערטער ליגען די בלאמבעס הפקר אין שלאכט הויז. עס איז פריי פאר יעדען צו נעמען. עס דאכט זיך צו אז די בלאמבעס זענען בלויז פאר מראית עין און זיי זענען אין זייער א שוואכער מאס פון קאנטראל.

ז) ווען מען לאדענט אהן די טראק מיט די פלייש אוועקצופירען, איז קיינער נישט דארט בודק צו זיין אז נאר די געוויסע בלאמבירטע סחורה זאל ווערן אנגעלאדענט.

אין פריזער (קילער-צימער)

נאך דעם ווי די בהמה ווערט בלאמבירט לייגט מען עס אריין אין פריזער אויף 12 ביז 24 שעה. די בהמה ווערט קודם ארומגעוויקעלט מיט א גרויסען טיכעל, עס איז מעגליך אז די טוך ערהאלט א גרויסע פראצענט זאלץ וועלעכע ברענגט צו די שאלה פון נמלח בלא הדחה, רוב גלאטע שחיטות זענען מדקדק אז די ווארע זאל נישט ערהאלטען זאלץ.

טראנספארטאציע

די פלייש קומט אהן צום גרויס הענדלער אדער בוטשער אום אויסגעזאלצען, דער בוטשער מאכט עס אליין כשר, רוב חרד׳ישע גלאטע פליישען דערגרייכען דעם בוטשער אין די דריי טעג.

עס זענען פארהאנען ביי מאדערנע גלאטע שחיטות וועלעכע דאס טראנספארטאציע נעמט לענגער פון דריי טעג צוליב דאס ווייטקייט פון שלאכט הויז צום בוטשער אדער גרויס הענדלער, אדער צוליב אנדערע סיבות, און דעמאלט העלפט שוין נישט דאס אויסזאלצען (ש״ע יו״ד סי׳ ס״ט סעיף י״ב), און ליידער ווערט דאס אזוי פארקריפט.

האלסעילער (גרויס-הענדלער)

א) נישט אלע האלסעילער זענען שומרי תומ״צ. זיי האבען בכלל נישט קיין נאמנות.

ב) עס זענען פארהאנען האלסעילער שומרי תומ"צ וועלכע פארקויפען אויך טריפה'נע פלייש, ר"ל.

ג) עס זענען פארהאנען האלסעילער שומרי תומ"צ וועלכע האנדלען מיט גלאטע פלייש און אויך מיט נישט גלאטע וועלכע רופן זיך „כשר". זיי טענה'ען אז די נישט גלאטע ווערט נאר פארקויפט פאר די וועלכע זענען נישט מדקדק אויף גלאט. דער האלסעילער האט נישט קיין נאמנות דערויף. מיר האבען זיך איבערצייגט פון פיעל פאלען אז אפילו בוטשערס וועלכע פארקויפען נאר גלאט, האבען באקומען פלייש אהן די גלאטע חתימות און פלאמבעס. עס ווערט פארטושט ביים האלסעילער.

ד) אפילו די וועלכע האנדלען נאר מיט גלאטע פליישען, פארקויפען (אלע אהן קיין שום אויסנאם) פארשידענע גלאטע פליישען. די איינקויפערס וועלכע זענען מהדר אויף א געוויסע שחיטה אדער פון א געוויסע קהילה, ווייסען נישט אז די פלייש וועלכע זיי באקומען איז מעגליך פון אן אנדער שחיטה, און נישט פון זייער געוואונטשענע שחיטה.

ה) מען האט שוין געכאפט א טייל האלסעילערס וועלכע פארקויפען ממש טריפה פלייש אלס כשר. אזא, סוחר האט מער נישט קיין שום נאמנות. דער פראבלעם איז, אז עס ווערט גארנישט געטאן דערצו (יו"ד סי' קי"ט סי' י"ט).

פלייש־געשעפט (בוטשער־סטאר)

א) עס איז פארהאנען בוטשער־סטארס וואס האבען נישט קיין השגחה. מען פארלאזט זיך אויף דעם בעה"ב וועלכער הייסט א שומר תומ"צ.

ב) די וועלכע האבען יא אן השגחה פון א רב האבען נישט קיין השגחה תמידית צו זעהן די סחורה ווען עס קומט אהן, און ווי אזוי מען מאכט כשר שטענדיק, און דער גאנצער גאנג אין געשעפט.

ג) די פאר וועלכע האבען יא אן השגחה תמידית ווערט דער משגיח באצאהלט פון בעה"ב און ממילא איז ער אינגאנצען אונטער זיין איינפלוס, צוליב פרנסה. (דער משגיח דארף ווערען באצאהלט פון די קהילה־קאסע, און זיי זאלען זיין זיינע בעלי־בתים. די קהילה טאהר נישט זיין קיין שותף אין פלייש־געשעפט, ווי פארשטענדליך).

ד) אויב מען זעהט אויף דעם בוטשער־סטאר א טאוול פון אן השגחה פון וועלכען רב עס זאל זיין, מיינט דאס נאך נישט אז דער רב גיט א השגחה אויף די שחיטה. דער רב איז מסתמא קיין מאל נישט געווען ביי די שחיטה און ווייסט בכלל נישט ווי די שחיטה זעהט אויס דא אין אמעריקע, (זעה אין פראגעס און ענטפערס באריכות). די השגחה איז נאר אויף די מליחה, ניקור, וכדומה. רוב מאהל איז דאס נאר אן הודעה אז ער קען דעם בעה"ב, און אז דער בעה"ב פרעגט איהם די שאלות וועגען מליחה ניקור וכדומה. א באוויין האט איהר אז די השגחה איז נאר אויף דעם כשר־מאכען, פון דעם פאקט אז א גרויסע טייל פון די רבנים מכשירים אויף די סטאר'ס, עסען אליין נישט פון די פליישען וואס ווערען פאקויפט אין זייערע סטאר'ס, זיי לאזען פאר זיך שחט'ן עקסטרע [דאס אליין ווארפט אויך טונקעלע שאטענס אויף די כשרות פון די שחיטה].

ה) אסאך מאהל ליפערט דער בוטשער פלייש פאר דעם קונה דורך א גוי. עס פאדערט זיך א חותם בתוך חותם, און עס איז נישט דא.

ו) עס טרעפט אז דער בעל הבית לאזט איבער דעם גוי אליין אין געשעפט. איבערהויפט ביינאכט נאך דעם ווי דער בעל הבית גייט אהיים און די סחורה איז נאך נישט געליפערט געווארען צו די קונים, גיט דער בעה״ב איבער דעם שליסעל צו דעם גוי וועלכער ליפערט (דעליווערט).

אויך ברענגט מען אין אסאך געשעפטען דאס פלייש פארטאגס און די גוים האבען דאס שליסעל. זיי טראגען דאס אריין אין פרידזשידער, וואס דארט ליגט פלייש אהן חותמות.

אויך קומט א סאך מאל פלייש צו געשעפטען אהן קיין גלאטע חותמות, און דארט וואו עס איז נישט דא קיין השגחה איז נישט דא ווער עס זאל זיך אומקוקען דערויף.

אויף די אלע אויבען־דערמאנטע פעלערס איז דא דער איסור פון בשר שנתעלם מן העין, (ד.ה. פלייש וואס דאס אויג פון א איד האט פארזעהן), וואס איז אסור עפ״י שו״ע סימן ס״ג.

די מעשה השחיטה פון לעמער (כבשים)

א) אויסער די אלע דערמאנטע פראבלעמען ביי די גסות שחיטה, איז ביי די לעמער פארהאנען נאך איין גרויסער פראבלעם וועלכע געפינט זיך ביי די עצם מעשה השחיטה. עס זענען פארהאנען זייער אסאך שומרי תומ״צ וועלכע זענען מדקדק נישט צו עסען קיין לעמער־פלייש (כאטש זיי עסען פון די גלאטע רינדערען שחיטה).

די פראבלעמען זענען ווי פאלגענד:

ב) די לעמער האבען זייער אסאך האר (וואל) אויף דער פלאץ פון בית השחיטה. דאס איז גורם אז דער חלף ווערט זייער שנעל פגום. דערצו ווערט שטענדיק פארפלאנטערט מאראסט, שטיינדלעך אין די האר. די האר ווערט פארקנופט וכדומה. דאס ברענגט דערצו אז עס איז פוגם דעם חלף בשעת די שחיטה.

ג) אויך דארף מען זיין געווארענט וועגען חלדה, אזוי ווי עס שטייט אין שו״ע, שמ״ח (סי׳ כ״ד סעיף ט׳־י״ב) אז מען דארף זיין געווארענט ווען מען שחט לעמער צוליעב די חלדה תחת צמר המסובך.

ד) דער חת״ס שרייבט, ,,עס איז באוואוסט אז עס איז דער סדר פון סכין עס זאל פגום ווערן פון דעם האלדז פון שאף וועלכע זענען פיהל מיט זאמט און ערד, אפילו ווען מען איז געווארינט אראפ צו נעמען די האר און אפוואשען דאס פלאץ״.

ה) צוליעב די אלע פראבלעמען איז שטענדיג געווען דער מנהג אפשערען די האר פון האלדז ביי די בית השחיטה און גוט אפוואשען דאס פלאץ פאר די שחיטה כדי עס זאל פארקומען וויניגער פגימות, מיט דעם אלעם פלעגט זיך נאך אלץ מאכען פגימות (עיין בשו״ת דברי מלכיא׳ ח״ג סי׳ מ״א, ובבינת אדם שער הוח״ז סי׳ י״א).

ו) ביי די היינטיגע שחיטות שערט מען בכלל נישט אפ די האר פון די לעמער, מען מאכט נאר א שביל (ד.ה. מען צושייד די וואל). עס איז נישט ריכטיג אזוי צו טאן לכתחילה (שמ"ח סי' כ"ד סי' י"ב). אזוי ווי דער האלדז איז פוהל מיט מאראסט, מאכט זיך דורך דעם זייער אסאך פגימות, און עס איז נישט דא קיין צייט צובאקוקען און אודאי נישט מתקן זיין דעם חלף.

ז) אריסער די דערמאנטע פראבלעם, שטייט נאר איין שוחט ביי די שחיטה פון לעמער. די שחיטה איז א שווערע, צוליעב די פיהלע פגימות און אויך צוליעב די עצם מעשה השחיטה וועלכע איז שווערער פון גסות, אפילו צוויי שוחטים זענען אויך ווייניג צו די מלאכה.

מיר וויסען פון א פאל וואו מען האט געוואלט איינפירען דא אין אמעריקע א כשר'ע שחיטה פון לעמער און דער שוחט האט נישט געוואלט שחט'ן אן דעם וואס דער רב זאל מיט־קומען אין שלאכט הויז און אליין באקוקען דעם חלף נאך יעדען לעמעל. נאך אגאנצען טאג שחיטה איז געבליבען אינגאנצען איין לעמעל, וואס דער רב האט געזאגט אז דער חלף איז גוט. פון דעם אליין קענט איהר שוין זעהן וויפיל שוחטים מיט חלפים מען וואלט געדארפט האבען פאר אונזער ניו־יארקער שחיטות. און ממילא פארשטייט זיך, ווי צווייפעל האפטיג עס איז די כשרות פון די לעמער דא אין ניו־יארק, וואס ווערט גע'שחט'ן טויזנטער וועכנטליך.

ח) עס איז דא זייער אסאך סירכות ביי די בדיקות (נישט ווי געוויסע סוחרים רעדען איין די קונים אז ביי לעמער איז פארהאנען ווייניגער סירכות).

די קעלבער שחיטה

אזוי ווי עס איז באוואוסט אז די קעלבער שחיטה איז מעהר מהודר צוליב די קליינע צאהל פון סירכות וועלכע געפינען זיך ביי זיי, ווילען מיר אויפמערקזאם מאכען דעם ציבור אז דאס איז נישט ריכטיג אין אמעריקע.

א) אין יוראפ פלעגט מען שחט'ן קעלבער פון דריי־פיער וואכען, דעריבער האבען זיי נישט געהאט קיין שום סירכא. די גאר גלאטע בהמות זענען געווען קעלבער, אנשי מעשה פלעגען מהדר זיין נאר צו עסען קעלבער פלייש.

ב) דא אין אמעריקע שחט מען גרויסע קעלבער פון עטליכע חדשים, די קעלבער וועגען א פאר הונדערט פונט, און די קעלבער זענען נאך אסאך ערגער ווי די בהמות לגבי גלאט.

ג) ווי עס איז גוט באקאנט איז פארהאנען א גרעסערע פראצענט גלאטע ביי די בהמות ווי ביי די היינטיגע קעלבער.

ד) ביי די קעלבער איז אויך פארהאנען די פראבלעם אז נאר איין שוחט שחט און נישט צוויי ווי עס דארף זיין.

❋

ביים ענדיגען דעם דאזיגען ארטיקל ווילען מיר נאך אמאל דערמאנען די לייענערס אז מיר נעמען פולע אחריות אויף אלעס וואס מיר האבן דא געשריבען. מיר זענען גרייט צו איבער צייגען פאר יעדען ערנסטען מענטש וואס וויל וויסען דעם אמת די אלע אויבן־דערמאנטע טענות.

שמע בני

נעתק מספר טיול בפרדס אות ש׳ מהגאב״ד משאמלוי זצ״ל

דער גאון מהר״ש אבוהב ז״ע אין ספר הזכרונות (פרק ב׳ מהל׳ שחיטה) שרייבט, אויב עס וואלט מעגליך געווען פאר דעם פאלק צו עקזיסטירען אהן פלייש, וואלטען אונזערע חכמים שוין לאנג מבטל געווען דאס פאך פון שחיטה. איבערהויפט אין די היינטיגע צייטען ווען זייער אסאך מענטשען לאזען זיך אריין אין דער פאך. עס איז אויסערגעווענטליך גרינג צו צוקומען צו מכשולות, ר״ל, סיי פאר א יחיד און סיי פאר א רבים. דער שולד ליגט אויף די וועלעכע גיבען רשות צו שחט׳ען.

דער חתם סופר אין די שו״ת (או״ח סי׳ ר״ה) שרייבט אז דער מלך זקן וכסיל (מען מיינט דעם יצה״ר) זיצט אויף א שטוהל פון דריי פיס: א) פון חזנים וועלעכע פירען ארויס מחוץ למחנה די תפלות פון אידישע קינדער וכו׳, ב) פון שוחטים וועלכע זענען מאכיל נבילות וטריפות פאר אידישע קינדער, ג) פון סופרים וועלעכע שרייבען פסול׳ע תפילין און מזוזות. דאס איז שוין גענוג פאר דעם יצר הרע, מער דארף ער שוין נישט.

עס ווערט געברענגט אין מעשה רב אות צ׳ פון ווילנער גאון זצ״ל, אז עס איז בעסער צו עסען מילכיגע מאכלים אום שבת ווי צו עסען פון א בהמה וועלעכע איז געשחט׳ען געווארען אהן דעם וואס איינער איז געשטאנען איבער דעם שוחט.

דער דברי חיים אין די שו״ת (יו״ד חלק א׳ סי׳ ז׳) שרייבט אז ער האט גיזעהן אסאך יראי השם און לומדי תורה וועלעכע זענען פארדארבען גיווארען נאך דעם ווי זיי זענען געווארען שוחטים. דורך שוחטים וועלעכע זענען געווען קלים, זענען זייער אסאך קהלות אין דייטשלאנד ארויס פון אידישען דת, רח״ל (שו״ת דברי חיים שם).

אין תבואות שור שטייט אז דער שוחט מוז זיין א ירא שמים מרבים. דאס יראת שמים זאל זיך דערקענען אויף זיין פנים. אויב נישט ווערט ער אליין פארדארבען אלץ מער און מער, און ממילא פארדארבט ער אויך אנדערע וועלעכע עסען פון זיין שחיטה. זיי ווערען פיהל מיט טומאה ביז זיי ווערען אפיקורסים.

איך בין זיכער אז דאס וואס מען איז גוזר גזירות א קעגען די שחיטות, אין די היינטיגע ציטען, איז נאר ווייל מען האט זיך נישט אומגעקוקט ריכטיג אויף די שוחטים, אזוי ווי עס פארלאנגט זיך.

(„טיול בפרדס״ מערכת שחיטה פון שאמלויער רב זצ״ל)

שחיטה פון עופות אין אמעריקע

שוחט

א) אזוי ווי עס איז שוין היינט באקאנט איז דער הויפט אומגליק ביי די שחיטה — די מאסען פראדוקציע. עס ווערען גע'שחט'ען אין איין פלענט צענדליגע טויזנטער עופות וועכנטליך, און אין אנדערע פלענטס ווערען גע'שחט'ען קרוב צו הונדערט טויזנט עופות א וואך און מעהר, אויך איז פאראנען א פלענט וואס רופט זיך גלאט כשר וואו מען שעכט 300 טויזנט עופות א וואך בערך, די שחיטה איז געשטעלט אויף פראדוקציע.

ב) די בעלי בתים פון די שלאכט הייזער אין טשיקען פלענטס זענען ביזנעס לייט, זייער איינציגע כוונה איז נאר צו פארדינען וואס מער געלט. בעצם איז דאס נישט קיין עוולה ווייל אזוי איז דאך דער דרך פון מסחר, נאר כדי צו פארדינען דאס געלט שטעלט מען אין געפאר די כשרות פון די שחיטה.

ג)למשל, עס זענען פאראנען שוחטים וואס זעהן שוואך אן ברילען (אויגען־גלעזער), אבער דאך קענען זיי זיך נישט ערלויבען צו שעכטן מיט ברילען. צוליב דעם גרויסען שטויב, שמוץ, און בלוט, וועלכע הערשט ביי די שחיטה, ווערען די ברילען פול מיט שמוץ און בלוט, און פארשטעלען זייער געזיכט, די צייט ערלויבט נישט אז מען זאל קענען רייניגן די ברילען אין מיטען די פראדוקציע פון שחיטות, (עי׳ דרכי תשובה סי׳ יא).

ד) יעדער שוחט האט אונטער זיך בערך פופציג ארבייטער וועלכע ארבייטען אויף זיינע געשאכטענע עופות. פארשטענדליך אז דער שוחט קען זיך נישט רוקען פון פלאץ, אפילו אויב עהר דארף ארויסגיין, אדער עהר פיהלט אז עהר מוז זיך אפרוהען א ביסעל פון די שווערע ארבעט, עהר קען זיך נישט ערלויבען דעם לוקסוס, ווייל עהר האלט צוריק פופציג מענטשען פון די ארבייט. (די ארבייטערס זענען עפענערס, זאלצערס, פאקערס, א.ד.ג).

ה) עס טרעפט זייער אפט אז דער שוחט שפירט אז עהר האט נישט קיין הרגשה בודק זיין דעם חלף, צוליב די ווייטאג אין די הענט קען עהר נישט ריכטיג פיהלען, פונדעסטוועגען איז עהר געצוואונגען צו שעכטן די זעלבע צאהל ווי געווענטליך.

א טייל שוחטים שטרענגען זיך אן איבער זייערע כוחות צו שעכטן די באשטימטע צאהל עופות, אויב נישט קענען זיי פארלירען זייער פרנסה, זיי ווערען באטראכט פון בעל הבית ווי פוילע ארבייטערס.

ו) עס זענען פאראנען זמנים ווען די שוחטים פארען עטליכע שעה'ן צום שעכטן פאר־טאגס. נאך דריי פיהר און א סאך פלעצער נאך זעקס שעה פאהרען

אריפן וועג מוז דער שוחט זיין גרייט צו שעכטן אפגעמוטשעטער־הייט ביז א פאחר מינוט, אפילו ער דרייווט אליין איז נישט דא קיין צייט צו רועהן, די ארבעט מוז אנגיין (אפילו עס פעהלט איהם די נויטיגע הרגשה צום שעכטן).

מעשה השחיטה

א) אויף א טייל ערטער ווערט געשאכטען צווישען טויזענט און פופצען הונדערט עופות א ש ה (בערך 20־25 עופות איין מינוט) דורך איין שוחט.

אויף אנדערע פלעצער ווערט געשאכטן פון זיבען הונדערט ביז נייך הונדערט א שעה (בערך צוועלף ביז פופצן עופות איין מינוט) (און אויך איז דא וואו מען שעכט נאר 600 אין א שעה).

אויף רוב פלעצער גייט דער סדר ווי פאלגענד!

ב) די באקסעס מיט עופות פארען צום שוחט אויטאמאטיש מיט א עלעקטערישען שטרוים. איין גוי נעמט ארויס דעם עוף פון די באקס (קופ) און דערלאנגט דאס צום צווייטען גוי וואס האלט דאס בשעת דער שוחט שעכט.

אויך איז פאראהאנען פלעצער וואו די עופות ווערען אריפגעהאנגען אויף א קייט (טשיין) וועלכע פארט אויטאמאטיש צום שוחט מיט א עלעקטערישען שטרוים, און פון דארט נעמט דאס דער גוי און האלט עס בשעת דער שוחט שעכט.

ג) נאכען שעכטן נעמט דאס א דריטער גוי און לייגט דאס ארויף אויף א האק וואס איז מחובר צום עלעקטערישען קייט און עס פארט ווייטער ביז צום פליק־מאשין וואס נעמט אראפ די פעדערען און האקט אראפ דעם קאפ פון עוף.

די פאלגענדע זענען א טייל מכשולים וועלכע זענען א תוצאה פון די שנעלע שחיטה:

א) יעדען טאג טרעפט מען פעדערען אין וושט ביי א גרויסע צאהל עופות, (די סיבה דערפון איז ווייל די עופות ווערען געברענגט פון דער ווייטענס, און צוליב הונגער בייסען זיי די פעדערען פון אנדערע עופות). אויב מען טרעפט נאך די שחיטה א פעדער וועלכע איז צושניטען איז די עוף א טריפה עפ״י הלכה, ווייל עס איז געווען א שהי׳ (פארזוימונג) אין מיטען די מעשה השחיטה. די שוחטים מחמת איילעניש באמערקען נישט די פעדערען. אויב ער וואלט געשאכטן לאנגזאם וואלט ער געפינען איבער הונדערט עופות וועלכע זענען טריפה צוליב די פעדערען (שמ״ח סי׳ כ״ג סעי׳ ו׳, ואחרונים).

עס איז איבערגעצייגט געווארען אז אין א פלענט (שלאכט הויז) וואו מען שעכט נאנט צו טויזענט עופות א שעה דורך יעדער שוחט באזונדער, איז מען מטריף ס״ה 10 עופות בערך צוליב פעדערען אדער אנדערע שאלות, [ווי ווייטער

וועט דערמאנט ווערען]. דעם זעלבען צאָהל איז מען מטריף זיין אין א קלייגעם מארקעט וואו מען שעכט בערך 500 ביז 600 עופות א טאג. דאס איז דאך א הימעל געשריי!

ב) אויך טרעפט זיך פיל מאָהל אז די עופות בייסען איינער דעם צווייטען און זיי צובלוטיגען זיך ביים קאפ און האלדז און ווען דאס טרוקענט זיך אויס ווערט דאס בלוט פארגליווערט, דאס ווערט אנגערופען [גרר יבש] מען טאר די עופות נישט נוצען אן קיין בדיקה, (עיין שמ"ח סי' כ"ג סעיף י"ג). פארשטייט זיך אז צוליב דעם יאגעניש קען דער שוחט דאס נישט באמערקען.

ג) עס פאסירט אפט אז דער עוף איז געלעכערט ביים האלדז, און ביים גענאק, און דער שוחט באמערקט דאס נישט צוליב אייּלעניש.

ד) פיהל מאל ווען דער גוי דערלאנגט דעם עוף צום שוחט און דער עוף גיט איהם א שטאך מיטן חרטום (שנאבעל בלע"ז) גיט דער גוי א גוטען זעץ אין קאפ פון דעם עוף, און דער עוף פייגערט און דער שוחט פון יאגעניש שעכט דאס, נישט באמערקנדיג אז ער שעכט א עוף וועלעכער איז א מסוכנת, און עס פאדערט זיך פירכוס (יו"ד סי' י"ז) ווייל פיהל מאל איז דער קאפ פונעם עוף נאך ווארעם.

ה) עס זענען פאראנען הונדערטער עופות וועלכע פייגערן צוליב די גרויסע קעלט אין ווינטער, און צוליב די היץ אין זומער, און אויך צוליב רעגען, צוליב גרויס יאגעניש טרעפט אפט אז דער שוחט באמערקט נישט (ווייל ער האט נישט קיין צייט אונטערשיידען) און שעכט א עוף וועלעכער איז א מסוכנת, און עס פאדערט זיך פירכוס (יו"ד סי' י"ז).

ו) ווען דער שוחט איז שוין מיד איז שייך צו מאכען א דרסה (ער דריקט מיטן חלף אויף די סימנים וואס מאכט דעם עוף פאר נבילה), קיינער ווייסט נישט דערפון אפילו נישט דער שוחט צוליב די שנעלקייט.

ז) ביי די גרויסע שחיטות פאלען ארויף אויפן חלף שמוץ, שטויב און פעדערען, און עס ווערט אויך אפגעשפריצט מיט בלוט, און צוליב גרויס אייּלעניש האט ער נישט קיין צייט כסדר צו וואשען דעם חלף. און לויט די פוסקים איז דאס א ערגסטע חשש פון חלדה (דעת קדושים סי' כ"ד ס"ק ט').

ח) אויב א שוחט איז בודק דעם חלף און טרעפט ח"ו א פגימה האט ער א נגיעה צוליבמורא אויסצוזאגען, ווייל ביז 5 מינוט איז שוין דורך געלאפען אויף דעם קייט א פאר הונדערט געשאכטענע עופות, און דורך זיין פגימה איז אלעס ספק נבילה, ווייל אלע עופות פון די שוחטים זענען אויסגעמישט. דער שוחט טרויט זיך נישט שאדען צו מאכען אזוי פיהל פאר דעם בעל הבית, ווייל ער וועט איהם אפזאגען די פרנסה, און דורך דעם איז ער מאכיל ספק נבילות לישראל רח"ל.

ט) עס זענען פארהאנען שוחטים וועלכע צוליב יאגעניש באמערקען זיי נישט און שעכטן די עופות בשעת זיי ווארפען זיך — (חשש דרסא).

י) א טייל שוחטים שעכטן נאר בהובאה אליין, ווייל זיי איילען זיך, הגם בדיעבד איז מותר בהולכה אדער בהובאה אליין, אבער דאס איז נאר בדיעבד אויב עס האט זיך אַנְרִ געמאכט, אבער א וודאי טאָהר מען נישט אזוי שעכטן בקביעות.

יא) די שוחטים האבן נישט קיין צייט בודק זיין דעם חלף מיט יישוב הדעת. עפ״י הלכה דארף מען כסדר דעם חלף בודק זיין מיט יישוב הדעת כדי מען זאל קענען האבען אן הרגשה אויף יעדע קליינע פגימה (עיין שמ״ח סי׳ ח״י סעיף ז׳). עס איז זייער שווער דאס צו טאָהן ביי די גרויסע שחיטות. דורך דעם קומט ארויס ערנסטע מכשולים רח״ל.

יב) עס איז דא זייער א סאך שאלות בײ־די בני מעיים (קישקעלעך), צומת הגידין, שבירת עצמות.

יג) עס איז דא ווייניג משגיחים צו באקוקען די אלע שאלות וועלעכע טרעפען זיך. די אויגען ווערען מיד פאר די פאָר משגיחים צו קוקען אויף א פאָר טויזנט עופות אין איין שעה.

עד היכן הדברים מגיעים

מובא ביערות דבש שיוחנן כהן גדול נעשה צדוקי אחר שמוש בכהונה שמונים שנה, מחמת שנכשל בשוגג במאכל איסור.

שומו שמים !!

איש קדוש שנכנס בק״ק, מקום השראת השכינה ולא ניזק פ׳ שנים, כל התפלות של כלל ישראל וכפרתן נתקבלו על ידו, אעפ״כ כיון שנכשל, רק בשוגג, פ״א בימי זקנתו נעשה צדוקי.

ק״ו ב״ב של ק״ו כמה צריכין להתרחק מכל מיני מאכלים שונים שהיתרם אינו ברור. בפרט בדורינו שנתגבר הטעכניק עד למאוד, ובכל מאכל מעורבים דברים שונים ומשונים שפעמים קשה מאוד לבררם, ועלולים להכשל בהם.

ובכן, דוק ובדוק מה שנכנס לפיך.

יעדער שומר תורה ומצוות שטרעבט צו עסען נאר פארלעסליכע, ריכטיג פעסטגעשטעלטע כשר׳ע מאכלים. די ציהל פון „ועד הכשרות״ איז דאס צו פארמעגליכען. דעריבער שטיצט אייער אן אונזער ארבעט. פארשאפט נייע מעמבערס ! שיקט אריין אייער דמי־חבר אין די צייט ! טוהט נישט פארנאכלעסיגען אייער צאהלונג !

דורך דעם וועט איהר שטארקען די ארבעט און די עקזיסטענץ פון מדריך לכשרות

פראגעס און ענטפערס
וועגן שחיטות אין אמעריקע

פראגע?

פארוואס טאקע איז אזוי שווער אריסצופירען אז מען זאל שעכטן ווייניגער עופות און גסות אין א שעה?

ענטפער!

קודם ווילען מיר ענטפערען ביי עופות.

א) יעדער שוחט פארדינט בערך $350* א וואך, דער שוחט האט 3 העלפערס, יעדער פון די העלפערס פארדינט לכל הפחות $150.00 א וואך, קומט אויס אז א שוחט מיט זיינע העלפערס קאסטען א ערך פון $800 א וואך.

ב) אויב א טשיקען פלענט האט איינגעפירט צו שעכטן למשל 1000 עופות א שעה, און ער האט 6 שוחטים, קאסט איהם שחיטה געלט בערך $3,450 א וואך (דער שוחט מיט די העלפערס).

אויב מען זאל אבער נאר שעכטן 500 א שעה [וואס דאס איז אויך נישט אזא קליינע צאהל] וואלט ער געדארפט נעמען נאך א סעט פון 6 שוחטים מיט 9 העלפערס, קומט אויס אז די שחיטה געלט שטייגט אויף דאפעלט. דאס איז ביי עופות.

ג) יעצט ביי די גסות, למשל אז דער בעל הבית האט 4 שוחטים ובודקים מיט א בלאמבירער, און צאהלט יעדען עקסטרע $250 בערך, ס"ה $1,250, און זיי שעכטן אפ דורך די וואך ארום 1000 בהמות כנ"ל, קומט אויס אז עס קאסט $1.25 א בהמה צו שעכטן. יעצט אויב מען זאל שעכטן אין א קלענערען פארנעם, אזוי ווי עס דארף צו זיין, למשל א פלאץ וואס מען שעכט 300 בהמות א וואך, וואלט זיך געפאדערט לכל הפחות 3 שוחטים ובודקים פאר בלויז די 300 בהמות אליין, קאסט די שחיטה $750 א וואך, וואס דאס קומט אויס $2.50 פאר א בהמה, דאפעלט ווי ביי די גרויסע שחיטות ביי א וואך אליין מאכט דאס אויס א הון רב. יעצט פארוואס זאל דער בעה"ב האבען אינטערעס ארייננצונעמען נאך שוחטים. און וועגען דעם שטעלט מען אין געפאר דאס גאנצע כשרות פון שחיטה, און וועגען דעם האלט מען נישט קיין שטאטען שוחט אויף זיין פאסטען.

דאס אלעס איז נאר וועגען ביזנעס פון א פאר סוחרים. דער אמת איז אז דער ביזנעס קען גרינג דערהייבען די עקסטרא הוצאות, עס איז נאר נישט דא ווער עס זאל זיי צווינגען דערויף.

*די חשבונות און די פרייזן וואס ווערט דערמאנט אין דעם סימן איז געשריבען געווארן אין שנת תשל"ו, און האט זיך ווי פארשטענדליך פיהל געהעכערט.

מדריך לכשרות

פראגע?

פארוואס איז נישט איינגעפאלען פאר א קצב אין די אמאליגע גרעסערע שטעט אין יוראפ איינצופיהרען א מאסען שחיטה צו פארגרעסערען די רווחים?

ענטפער!

א) דער עולם איז נישט געווען געוואוינט צו עסען קיין סאך פלייש, מען איז נישט געווען להוט דערנאך אזוי ווי דא אין אמעריקע, עס זענען נישט געווען אזוי פיהל רעסטעראנטען נישט קיין הונדערטער האטעלען, קעיטערערס וועלכע מען זאל מוזען פארפיגען מיט מיליאנען פונט פון פלייש.

ב) די שחיטה איז געלעגען אין די הענט פון די קהילה, דער רב האט אלעס געפירט מיט תקיפות וביד חזקה. [און דער רב האט נישט באקומען קיין שום באצאלט פון די שחיטה, ער האט נאר באקומען א באשטימטע געהאלט פון קהל פאר זיין רבנות, וואס פאר דעם האט דער רב געהאט דעם אחריות אויף אלע עניני אידישקייט פון די שטאט, למשל שאלות פאסקענען, מקוה, און שחיטות אויך. קיינע שינוים זענען נישט געטאָהן געווארען אָהן זיין הסכמה.

ג) די משגיחים זענען געצאהלט געווארען דורך די קהילה און זענען בכלל נישט געווען באאיינפלוסט פון קצב, עס וואלט געווען אוממעגליך איינצופירען א שנעלע שחיטה וועלכע קען זיך נאר אויף האלטען דורך גרויסע מכשולים.

ד) אמאליגע שוחטים זענען געווען ריכטיגע יראי השם וועלכע האבען געציטערט פאר א נדנוד חטא, די מינדסטע פארדאכט אויף א שוחט אז ער איז נישט קיין אמת'ער עהרליכער איד האט גורם געווען א טומעל אין שטאט, אפט מאהל איז די איבערקערעניש גאר געווען נאר אויף א קלייניקייט אויף וועלכע דער שוחט האט נישט מהדר געווען ווי צב"ש אז ער האט ארויסגענומען א ספר פון ביהמ"ד (נאך צוקוקען א שווערע שאלה) אן רשות פון די גבאים (עי' שו"ת דברי חיים), אז א שוחט האט גערעדט ביי חזרת הש"ץ, אז ער האט גערעדט אויף איינעם א שלעכט ווארט אא"וו (וע"ע הרבה מעשיות כאלו בשו"ת חת"ס חו"מ קע"ו, דע"ת סי' ב', שו"ת יד אלעזר פ"ה, שו"ת מהרי"א יו"ד סי' ו', תשובת בית הלל פ"ו, פ"ז). די שוחטים וואלטען קיינמאהל נישט מסכים געווען צו שעכטן אויף אזא אופן ווי מען שעכט דא אין לאנד.

ה) דער קצב וואלט נישט געקענט אויספיהרען קיין שנעלע שחיטה נאר דורך פארשידענע ביזנעס טאקטיקס, טעראר, און א דרוק אויף די קהילה, רבנים, משגיחים וכדומה, וואס פארשטענדליך איז נישט געווען מעגליך אין יוראפ. (אזא הנהגה איז נאר מעגליך אין אמעריקע).

ו) אין לאנדאן האט מען געוואלט איינפירען מאסען שחיטות נוסח אמעריקע, האבען אפילו די סתם שוחטים, נישט נאר די גלאטע, נישט געוואלט הערען דערפון. און היינט צו טאג איז נאך דא אין לאנדאן און אויך אין אנטווערפאן א שחיטה סיסטעם וואס מיר דא אין אמעריקע מעגען זיך שעמען פאר זיי.

מדריך לכשרות

פראגע?

די סוחרים רעדען איין דעם עולם אז די שחיטה איז אין אמעריקע א סאך בעסער פון אמאל אין יוראפ, מיט די פאלגענדע טענה: אינדערהיים אויב מען האט טריפה געמאכט פאר דעם קצב א פאר בהמות, איז דער קצב געבליבען כמעט אן פרנסה [א חוץ וואס דורך דעם איז אויסגעקומען אז עס איז נישט געווען קיין פלייש אין שטעטל]. דא אין אמעריקע קען מען טריפה מאכען וויפיל מען וויל, און דער קצב האט נישט קיין היזק, ווייל דאס ווערט פארקויפט פאר טריפה, דורך די סתם סוחרים, און קיינער האט נישט קיין שאדען. איז דאס טאקע אמת?

ענטפער!

א) מיר זענען איבערגעצייגט אז די טענה איז אינגאנצען פאלש! ווייל פונקט ווי אין דער היים האט זיך געווענדעט די פרנסה פונעם קצב אין זיין בהמה, אזוי ווענדעט זיך די גאנצע ביזנעס פון שלאכט הויז אין דעם אז עס איז דא מעהר בהמות וואס ווערען כשר.

ב) מיר וועלען דאס מסביר זיין: די בהמות וואס ווערען געשאכטן אין די ניו־יארק ניו־דזשוערסי געגענד ווערען געהאדעוועט אין די מיד־וועסט [א מהלך פון א פאר הונדער און אפשר 1000 מייל ווייט] און פון דארט ברענגט מען דאס אהער צו שעכטן, יעצט אויב א בהמה ווערט דא טריפה האט דער בעל הבית פון שלאכט הויז שאדען נישט נאר פון ריווח נאר אפי׳ פון קרן, ווייל צו פארקויפען דאס אלס טריפה איז א סאך ביליגער דאס צו הרג׳ענען אין די מיד־וועסט.

עס לוינט זיך בכלל נישט צו ברענגען דאס אהער לעבעדיגערהייט. טייל פון די הוצאות זענען געוואלדיג איבעריג, ווי פאלגענד: (1) טראנספארטיישן! אין א טראק וואו מען קען אריינלייגען למשל 40 לעבעדיגע בהמות קען מען אריינלייגען לכל הפחות 4 מאל אזוי פיהל גע׳הרג׳עטע. (2) פארלוסט פון וואג דורך דעם וועג. (3) געבען צו עסען פאר די בהמות. (4) ארבייט [לעיבאר], ווי באוואוסט איז ארבייטער דא א סאך טייערער ווי אין די מיט־וועסט. (5) טעקסעס, בנין אויסהאלטונג, אד״ג.

ג) דער פאקט ווייזט אז אין די לעצטע 25 יאהר האבען זיך צוגעמאכט העכער 100 גוי׳אישע שלאכט־הייזער אין די נ.י. ניו־דזשוערסי. געגענד און ווי באוואוסט איז דאס געברויך פון פלייש נישט קלענער געווארען, וואס דאס איז מעיד אז עס לוינט נישט צו הרג׳ענען בהמות פאר טריפה אין די געגענד. די פאר וועלכע זענען געבליבען, שעכטען כמעט אלע אויף כשר.

ד) דעריבער איז דער בעה״ב שטארק פאר אינטערעסירט ווי מער זאל זיין כשר, און נאך מעהר אז עס זאל זיין גלאט כשר, ווייל די פארדינסטען אויף גלאט כשר איז א סאך מעהר ווי סתם כשר.

פראגע?

עס זענען פארהאנען עהרליכע רבנים וועלכע גיבען השגחות אויף די פארשידענע שחיטות. ווי אזוי איז מעגליך אז עס זענען פארהאנען אזוי פיהל טענות אז די שחיטות זענען נישט אין ארדענונג?

ענטפער!

א) די רבנים בעלי המכשירים שטייען נישט טאג טעגליך ביי די שחיטה צו זעהן ווי אזוי עס גייט צו. פון צייט צו צייט ווען די רבנים גייען ארויס צום שלאכט־הויז ווערט די ארבעט געטוהן אויף גאר אן אנדערן סיסטעם ווי אלגעמיין. מען שחט, מען איז בודק א.א.וו. אויף א שטייטערען אויפן. למשל אויב מען איז שטענדיג בודק פיהר לונגען אין פינף מינוט, איז מען יעצט (ווען דער רב איז דארט) נאר בודק איין לונג, און די איבעריגע לאזט מען איבער פאר די בשר כשר שחיטה (נישט גלאטע). מען גיט זיך באזונדער אפ מיט די רבנים, מען ווייזט זיי אלעס (אויסער בדיקת פנים וואס נאר דער רבש״ע ווייסט וואס דער בודק טוהט). ממילא זעהט דער רב אז עס איז דא גענוג צייט (גאנצע פינף מינוט פאר איין ריאה) אויף אלעמען. עס זענען פארהאנען נאך פארשידענע אופנים ווי אזוי אויסצובאהאלטען דעם טוג טעגליכן סיסטעם פון די רבנים (כמובן מאליו).

[אגב, איז כדי צו איללאסטרירען מיט די פאלגענדע פאקט. מען האט ארויסגעשיקט א דעלעגאציע פון דריי רבנים צו א שטארק חרדישע שחיטה נאכדעם ווי עס איז געווארען א טומעל אז עס ווערט געשחטען צוועלף הונדערט עופות אין איין שעה, דורך איין שוחט. די רבנים זענען צוריק געקומען שטארק צופרידען פון די שחיטה. זיי האבען געמאלדען אז בשעת זיי זענען דארט געווען האט מען נאר געשחטען פיהר הונדערט עופות א שעה.

עס האט זיך דערנאך ארויסגעוויזען דורך אן ארבעטער וועלכער האט געענטפערט אויף די פראגע: „היתכן מען האט נאר געשחטען 400 עופות ווען די רבנים זענען דארט געווען״? — אז די סיבה דערפון איז געווען ווייל עס איז געווען סוף טאג און מען האט שוין נישט געהאט קיין סאך עופות. אויף די פראגע צי מען האט מודיע געווען די רבנים אז אלגעמיין שחט מען מעהר ווי די צאהל, האט ער מודה געווען אז — ניין.

א דוגמא, ווי סיי שוחטים, צוליעב זייער פאסטען, און סיי די בעה״ב צוליעב זייער געשעפט נארען אפ די רבנים בעלי המכשירים].

ג) מיר האבען זיך איבערצייגט אויף א עופות שחיטה וואס עטליכע רבנים האבען געזאגט אז מען קען נישט שעכטן דארט מעהר ווי 600 עופות אין א שעה, איין שוחט, אז באמת שעכט מען דארט היינט צו טאג נאהנט צו 1000 עופות אין איין שעה. ממילא יעצט נאך דעם לייענען די שורות, ווען איהר וועט הערען אז רבנים זענען געפארען און געקומען און זאגען אז מען האט געמאכט תיקונים זאלט איהר וויסען ווי פיל עס איז ווערט. איבערהויפט אז דאס גאנצע איז נאר ווייל עס טויג צו די ביזנעס.

ד) די רבנים נעמען געלט פאר זייער השגחה, [נישט אלס א חלק פון זייער רבנות, נאר א עקסטערע געהאלט פאר זאגן אז דאס איז כשר], און ממילא האבען זיי נגיעות און וואו עס איז דא נגיעות דערזעהט מען נישט אלעס.

ה) עס ווערט געברענגט, אז כדי צו וויסען פונקטליך וואס עס טוהט זיך אין שלאכט־הויז, מוז מען דארט זיין לכל הפחות דריי חדשים רצופים, טאג טעגליך. אפילו עס דאכט זיך פאר די לייענערס אז עס איז צופיהל איבער־געטריבען, איז אבער יעדער מודה אז פון ארויס־פאהרען צום שלאכט הויז איין מאהל א יאהר (צי אפילו א חודש) אויף א שעה־צווי, אדער אפילו צווי מאהל א יאהר (צי א חודש), איז נישט גענוג צו באמערקען אלעס וואס גייט פאר אין שלאכט־הויז.

ו) די פאלגענדע מעשה ווארפט א ליכט אויף דעם היינטיגען מצב אין שחיטה:

אין די באקאנטע שטאט בארדיטשוב (א שטאט פון יראים ושלמים, צוואנציג טויזענט אידישע נפשות), איז אויפגענומען געווארען א שוחט לויט די אנווייזונג פון איינעם פון די גרעסטע צדיקים בדורו (אנגענומען ביי אלע שיכטען פאר א קדוש עליון). דער ראב״ד ר׳ משולם נתן זצ״ל האט באלד געשריגען אז דער שוחט איז מאכיל טריפות. האט מען איהם (ר׳ משולם נתן) נישט געלאזט מעהר גיין צום שלאכט־הויז.

מען האט גענומען אנדערע דיינים אז זיי זאלען באקוקען ווי אזוי דער שוחט שעכט. זיבען רבנים פון אנדערע שטעט און די אנדערע דיינים פון בארדיטשוב האבען געזאגט אז אלעס איז אין בעסטען ארדענונג, מען דארף בכלל נישט חושש זיין אויף גארנישט לגבי דעם שוחט.

סוף הדבר, מען האט געברענגט ר׳ שלמה קלוגער זצ״ל קיין בארדיטשוב. מיט דריי מאהל צוקוקען צו די שחיטה האט ער גע׳אסר׳ט דעם שוחט. ער האט געשריגען אז דער שוחט איז מאכיל טריפות. [די צווי גדולים וועלעכע האבען איהם מתיר געווען האבען שפעטער געבעטען מחילה פון דער מהרש״ק] (עי׳ היטב בטוב טעם ודעת חלק א׳).

שטעלט אייך פאר, דער שוחט האט יאהרען לאנג מאכיל געווען טריפות, און זיבען רבנים מובהקים האבען גארנישט געזעהן. דאס באווייזט אז מען קען זיין אן עהרליכער רב ודיין, ת״ח ומורה הוראה און דאך נישט פארשטיין דעם מהלך (סיסטעם) פון שחיטה ובדיקה. ומכש״כ היינט אז דער סיסטעם איז א סאך מעהר קאמפליצירט איז אודאי מעגליך אז דער ענין זאל נישט זיין קלאהר ווי עס פאדערט זיך דערפאר.

ז) צוריק צו די פראגע: מען דארף פרעגען די קשיא פונקט פארקערט. היתכן אז עס זענען פאראנען אזוי פיהל חרדישע רבנים ומורה הוראות וועלעכע עסען בכלל נישט דאס פלייש פון די מאסען שחיטות דא אין אמעריקע (אין יוראפ האבען אלע רבנים געגעסען פלייש געשאכטען אין שלאכט־הויז). טייל פון די

רבנים האבען געמאלדען נאך דעם ווי זיי האבען באזוכט די שלאכט־הויז אז אויב אלע רבנים וואלטען געווען פאר א באזוך אין שלאכט־הויז וואלטען זיי אויך נישט געגעסן קיין פלייש. א טייל וועלעכע זענען נישט געווען אין שלאכט־הויז זאגען אויך פאר יעדען ווער עס פרעגט זיי פריוואט, אז עס איז בעסער אויב מען עסט נישט די פליישען. און א טייל זאגען בפירוש אז מען טאהר נישט עסען.

ח) אפילו די רבנים בעלי מכשירים וועלעכע גיבען השגחות אויף פלייש־געשעפטען, איז דא א גרויסער טייל פון זיי וועלעכע עסען נישט פון דעם פלייש.

ט) דאס אלעס דארף מעורר זיין דעם המון אז עפעס איז נישט אין ארדענונג. א סאך שוחטים מפורסמים, נישט קיין בטלנים נאר מפורסמים אין זייער פאך פון שחיטה, האבען אויפגעהערט צו שחטען ווען זיי זענען געקומען אויף אמעריקע, צוליעב די טענה אז עס טויג נישט ווייל מען יאגט צו פיהל.

פראגע?

ווי אזוי איז מעגליך אז די שחיטה איז נישט אין ארדענונג? אסאך פון די שוחטים הייסען דאך עהרליכע אידען?

ענטפער!

די שוחטים ארבעטען לויט דעם באפעהל פון בעה״ב. ער טיילט איין די ארבייט. די שוחטים זענען משועבד צו איהם צוליב פרנסה. אויב דער וואונטש פון בעה״ב ווערט נישט אויסגעפירט, האט ער מורא צו פארלירען זיין פרנסה. איז שוין פארשטענדליך אז אלע עוולות פון די שחיטה מוז מען אוועק־קוקען און אויך פארענטפערען.

עס איז גוט באקאנט אז ווען די שוחטים זענען געקומען אויף אמעריקע האבען זיי זיך באקלאגט אז מען יאגט זייער ביים שחטען. צוליב זייער פארצווייפלונג האבען זיי אפילו געוואלט אויפהערען צו שחטען. אבער אזוי ווי עס האט זיך נישט געפונען דעמאלטסדיגע צייטען אנדערע פאסיגע פרנסות צו וועלעכע זיי האבען געטויגט, האבען זיי ווייטער גע׳שחט׳ען און זיך שטענדיג באקלאגט. מיט די צייט זענען זיי געווארען צוגעוואוינט צו די שנעלע שחיטה און רעדען זיך מעהר נישט אפ. אדרבא, אויב מען שחט אמאל שטייט, זאגען זיי אז מען שפילט זיך ארום.

עס איז וויכטיג צו דערמאנען דעם פאקט, אז די מכשירים האבען געענטפערט אויף די פראגע „וויפיהל עופות מעג א שוחט שחטען א שעה״? דער תירוץ איז, אז יעדער שוחט מעג שחטען וויפיהל ער קען.

מיט דעם ווערט ארויסגעברענגט דער צווייפעלהאפט פון די גרויסע שחיטה־פלענטס. אין יעדען שלאכט־הויז איז דא בערך זעקס, אכט, און א טייל פלעצער אפילו צוועלעף שוחטים, אויב איינער אדער צוויי שוחטים זאגען אז זיי קענען שחטען טויזענט אדער צוועלף הונדערט עופות א שעה, שטעלט דער בעה״ב איין דעם סיסטעם די שנעלקייט פון קייט, די ארבייטער, וכדומה, אז אלע שוחטים זאלען אזויפיהל שחטען. אזוי מוז געטאן ווערען לויט דעם דעת פון בעה״ב.

פאר דעם בעה"ב איז נישט קיין חילוק צווישען א יונגען שוחט פון דרייסיג יאהר אדער אן עלטערן שוחט פון פופציג יאהר. עס איז נישט קיין חילוק צווישען א שוחט וועלכער איז בטבע א זריז (פלינקער) ביז איינעם וועלכער איז בטבע א מתון (שטאטער). עס איז אויך נישט קיין חילוק פאר דעם בעה"ב, צי עס איז אכט אזייגער אין דער פרי ווען די האנט און די קאפ זענען נאך אויסגערוהט, ביז דריי אזייגער נאך מיטאג ווען מען איז שוין אויסגעמוטשעט. שטענדיג מוז ארויסקומען די מאס ארבעט וועלעכע איז צוגעגרייט לויט דעם לויף פון דעם סיסטעם.

סך־הכל: דער שוחט שחט וויפיהל דער בעה"ב וויל, און נׅיט וויפיהל דער שוחט וויל אדער ער קען.

פארשטייט זיך אז דער שוחט וועלעכער זיין גאנצע פרנסה איז אפהענגיג אין דער שחיטה, וועט אודאי נישט מודה זיין (עכ"פ ברבים) אז עס טויג נישט. אבער ליידער איז דאס דער אמת.

פראגע?

איז דא מער חשש אויף צונגען, לעבער, סוויט־ברעסט ווי אויף אנדערע חלקים פלייש?

ענטפער!

א בהמה האט איין צונג, איין לעבער און איין סוויט־ברעסט (בערך 1 פונט), דאס ווערט פארקויפט און געשיקט איבער גאנץ אמעריקא צו בוטשערס, קעיטערערס, האומס, רעסטוראנטען וכו׳, וואס עס איז נישט במציאות לויט וויפיל בהמות עס ווערט געשאכטען אויף גלאט כשר.

פראגע?

פארוואס שווייגען די רבנים וועלעכע עסען נישט פון די שחיטות, זיי ווייסען דאך יא וואס עס גייט פאָר?

ענטפער!

דער ענטפער איז איינפאך: א) זיי האבען מורא אז עס קען שאדען מאכען זייערע פרנסות.

ב) צוליבן דרוק פון פארשידענע קרייזען.

ג) צוליב טערור פון בעה"ב, שותפים וכו׳, כידוע.

פראגע?

איז מעגליך מתקן צו זיין די אלע מכשולים און קילקולים? וואס איז די תקנה?

ענטפער!

א) די תקנה קען נאר זיין אז מען וועט איינפירען א געלאסענע און קליינע שחיטה, מיט תקנות און הידורים, און יעדע קהילה זאל האבען א אייגענע שחיטה

אין בוטשער סטאר כו', מיטן שטרענגען אויפזיכט פון דעם רב, וואס דער רב, שוחט, משגיח, מנקר, זאלען ווערען געצאלט בלויז פון קהל אלעס אזוי ווי עס איז געווען אינדער־היים אין יוראפ.

ב) די עצם שפאלטונג פון די שחיטה אויף קלענערע חלקים וועט אריס העלפען דעם מצב הכשרות פון שחיטה, עס וועט זיך ענדיגען די מאנאפאל, עס וועט ווערען א ריכטיגע שחיטה מתונה, און בעיקר וועט זיך אויפהערען די הפקירות, עס וועט זיין א קאנטראל אויף די שחיטות.

ג) עס איז וויכטיג צו באטאנען, אז אין די לעצטע דרייסיג יאהר האט זיך יעדע קהילה אויף געארבעט אין אלע אינזיכטען הן ברוחניות והן בגשמיות. קהילות האבן אן אייגענעם שוהל, מקוה, ישיבה, ת"ת, קעמפ, מיידעל שוהל, כולל, צדקה וחסד מוסדות. עס איז ב"ה נשתנה לטובה, אבער דוקא אין געביט פון שחיטה וועלעכע איז וויכטיגער פון אלעס איז אינגאנצען נאכגעלאזט געווארען. די אלע מוסדות ווערען אויסגהאלטען מיט שווערע געפלאגטע געלטער דורך היימישע אידען שומרי תומ"צ, פארוואס זאל מען נישט קענען סובסידייזען (שטיצען) א אייגענע כשר'ע שחיטה.

חודש טבת־שבט ה'תשל"ז   קונטרס טז

אזהרות הוועד

פלייש געשעפטען (בוטשער־סטארס)

...מיר זוהן נאך אמאל ווארענען די אזהרה פון מדריך נומ . פיער (דף קט"ו), וועגען פלייש־געשעפטען . אפילו ווען די פלייש געשעפט האט אן השגחה, איז דאס נישט אויף די שחיטה ובדיקה פון די פלייש . די השגחה פאנגט זיך אן בלויז פון ווען די פלייש קומט אריין אין געשעפט (אויף ניקור, מליחה וכדומה)

...עס זענען פארהאנען פלייש־געשעפטען וועלעכע נעמען אריין פארשידענע פליישען פון א פאר שלאכט־הייזער .כדי צו ציהען קונים רעקלאמירען זיי אז זיי פארקויפען גלאט פלייש פון די אדער יענע שחיטה, וועלעכע איז אנגענומען ביי די קונדען קרייז

...דאס איז אבער נישט ריכטיג, ווייל דער קונה קען נישט וויסען פון וועלכע שחיטה עס קומט דער שטיקעל פלייש אדער געפערטעלטע עוף . דער קונה ווערט אפגענארט און מיינט אז ער קויפט פלייש פון די שחיטה אויף וועלעכע ער איז שטענדיג מהדר . זייט פארזיכטיג און פארלאנגט א קלאהרקייט פון אייער פלייש־געשעפט

פראגעס און ענטפערס
וועגן שחיטות אין אמעריקע

מיר האבן ערהאלטן פיל בריוועז וועגן די שחיטה באריכטן. ווי פארשטענדליך זענען טייל בריוועז דברי חיזוק, א טייל קריטיק, א טייל פראגען, א טייל הערות און א טייל אויך זידעל-רייד.

מיר ברייגגען נאר אראפ א טייל מוסטערן און נאר אויסצוגן דערפון וועלכע זענען נויטיגע הערות אדער נוצליכע פראגעס וועלעכע ברענגען א קלארקייט אין אונזער ארבעט.

א) ...למה לא הזכרתם בכלל שאלת ריסוק אברים אצל העופות. כמעט בכל בתי המשחטות הגדולים זורקים את קופסאות העופות מהמשאית ארצה... כן הוא גם במקצת המשחטות החרדים ביותר... שמעתי שאצל שחיטות וויינלאנד מסודר באופן שלא יהי׳ אפשרות לזרוק את קופסאות העופות, ושאלה זו לא שייך אצלם...

אברהם נתן ווייס (ברוקלין)

ב) ...עושים רעש מתערובות אנשים ונשים, ושלא יסעו רק בבאסעס שישנו מקומות מיוחדים לאנשים, ונשים לחוד, ואין איש שם על לב שהבודקים שצריכים להיות יראים ושלמים עובדים ביחד עם נשים נכריות, ממש זה ליד זה. ובזמן הקיץ הולכים בפריצות כזאת שממש אי אפשר גם לאיש פשוט לעבוד שם, ובפרט לבודק... בודאי שא״א בענין אחר, שהאבק והחום מכריחים את הנכריות לעבוד באופן זה, מ״מ צריכין לעשות איזה תיקונים בענין זה. לחשוב מחשבות... נחיצות הענין א״א להשיגו, רק מי שעובד שם...

י. ב. ד.

ג) ...מובא בדרכי תשובה הל׳ מליחה סי׳ ס״ט סעי׳ י׳ (אות קס״ה) עי׳ בקונטרס בעל הסמ״ע ז״ל שכ׳ שיש לזהר לכתחלה שישרו וימלחו הבשר ע״י ישראל דוקא ולא ע״י שפחותיהן העכו״ם עיי״ש והביאו הבית לחם יהודה ס״ק מ״ו...

...בכל שחיטה שביקרתי ראיתי שהעכו״ם מולחים את העופות... חוץ מתקנה הנ״ל הלא אינם נאמנים בדבר... אין להם השגחה עליהם כדבעי, אף שיש משגיחים על המליחה, אינו כלום...

בתקנות ועד הארצות מאת בעל הסמ"ע זצ"ל לא נכתב לכתחילה ולא נכתב טעם לתקנה זו, וז"ל הנשים יהי' נזהרים שישרו וימלחו הבשר בעצמן או משרתת ישראלית ולא שפחותיהן הגויות כלל, נדפס בסוף ספר כל בו (דפוס שולזינגער).

י. ש. ר.

ד) ... פארוואס האט אויסגעפעלט צו מאכן א טומעל ? אויב עס טויג נישט פראבירט מען שטילערהייט צו פארעכטן ? ... עס איז אינטערעסאנט צו זעהן דעם שדי חמד מערכת חמץ ומצה ווי ער רעדט ארום וועגן נייע סיסטעמען אין די עסן אינדוסטריע... דאס ווייזט ווי אזוי אמאליגע גאונים וצדיקים זי"ע האבן באטראכט דעם געפאר וועלעכע איז נוגע אויך צו כשרות דא אין לאנד.. עי' סי' י' אות ג' ד"ה ולפי, ד"ה והנה בענין, און אויך סימן י"ג אות י"ב ד"ה ולפי הנראה... דאס זעלבע ממש ביי דעם ענין... אפילו מען מאכט תקנות טויג נאך אלץ נישט די עצם זאך, צוליב דעם שורש „מאסען פראדוקציע"...

הק' צבי ג־טליב (בני ברק)

המערכת

לתועלת הרבים ברענגען מיר אראפ די מראי מקומות אביסל מער באריכות, און אויך ווילן מיר ציטירן פון דעם ספר ויוא' משה, מהגה"ק אדמו"ר מסאטמאר שליט"א מאמר שלוש שבועות אות קמ"ג וואו כ"ק מרן שליט"א איז מאריך וועגן דעם שדי חמד:

1) מערכת חמץ ומצה סימן י' אות ג' ד"ה ולפי. ונראה דלקבוע הלכה לדורות לעשות באופן שיש חשש איסור, אלא שנבא לעשות תיקונים להסיר החשש הנז"ל, אין לעשות כן, כי אחר שיתפשט ההיתר על ידי תיקונים, ההיתר יתפשט לגמרי ומעט מעט לא יזכרו ולא יפקדו אין גם אחד מן התיקונים הצריכים כלל וכו' יעו"ש עוד.

2) שם ד"ה והנה בענין זה כתב לי'. הנה ידוע דמרגלא בפומא דרבנן קשישאי שהחדש אסור מן התורה „בכל מקום" ולכן כל דבר הנעשה לדון בדבר החדש יש להתבונן בשבע עינים ובשבע חקירות לבל יהרס ח"ו מזה גדר התורה. עכל"ק.

3) סימן י"ג אות י"ב ד"ה ולפי הנראה (לענין מאשין מצות). וכבר כתבתי למעלה בסי' י' אות ג'

דבענינים כוללים המסורים ביד כל אדם שההיתר בהם מפוקפק אם לא על ידי (תיקונים) התיקונים יתבטלו ויתפשט ההיתר לגמרי בלי שום תיקון, הנך רואה שבדברי הגאון שם אריי לא הוזכר „שום תיקון" רק כתב סתם שגדולי אשכנז עושים כן וכל השומע ורואה דברים האלו יבין בלבבו שעשיית המצות במאשין הותר מכללא „בלי שום תיקון" כלל. עכל"ק.

ה) איך וויל מעורר זיין, דאס הגאונים מארי דארעא קדישא, דער ביד"צ דעדה החרדית שליט"א אין ועמענס שפיץ עס שטייט דער רב ואב"ד הגה"ק מאור עינינו אדמו"ר מסאטמאר שליט"א שרייבט אויך מיט פארביטערניש וועגן די מאסען פראדוקציע סיסטעמען. בייגעלייגט וועט איהר געפינען א קאפיע פון זייערע ווערטער אין מדריך הכשרות, תשל"ז.

מרדכי פעדערמאן (קאנאדע)

ו) ... חילול כבוד הרבנים איז נישט קיין איסור? ... מען דארף נישט חושש זיין אויף שוחטים יראים ושלמים ... א סאך זענען געווען ביי די שחיטות לעצטענס, און זאגען אז אלעס איז אין בעסטען ארדענונג ...

אשר געלבמאן (קווינס)

ז) היתכן שהרה"ג המפורסם ... מדעברעצין שליט"א כתב במדריך מספר י"ד שאין לו אחריות אישית על מאמרי השחיטה ... למה לא כותבים מי הם המערכת?

אברהם פריעדמאן (אנגלי')

ח) ... דורך דעם טומעל האבן א טייל אנגעפאנגען צו קויפען פלייש פון די אור. יו. שחיטות ... וואס טויגן זיכער נישט.

גדלי' שטרן (ספרינג וואלי)

ט) ... צריכים לדבר קודם עם המכשירים. למה יגרעו מפאשקעס, מעדנים, ווילמארק, אור. יו. ועוד, שלא כתבתם קודם שדברתם עם הרבנים המשגיחים ? ...

חי״ל ר״ב (ברוקלין)

תשובות המערכת:

... פארוואס האט אויסגעפעלט צו מאכען א טומעל ?

א) דער באריכט פון שחיטות איז געווען אויסדריקליך פון כלל׳דיגען כאראקטער (זעה דבר המערכת און מדריך), ווי אויך געמאלדען אין אנפאנג פון באריכט, אז דאס איז נישט קיין דירעקטער דין וחשבון פון א געוויסע שחיטה. עס באזירט אלע גלאטע שחיטות, כדי דער ציבור זאל האבן א באגריף וואס עס טוט זיך אין די פלייש אינדוסטריע, וואס צו פרעגן, אויף וואס מהדר צו זיין, אויף וואס צו קוקן, וואס צו פארמיידען, וכדומה. עס איז שוין די העכסטע צייט אז דער ציבור זאל האבן א שטיקעל ידיעה וואס, און ווי אזוי, עס גייט צו, אויך ביי די פלייש אינדסוטריע. אבער, דער בארכיט צילט נישט צו באריךן קיין געוויסע פירמא, השגחה, אדער רב.

... חילול כבוד הרבנים איז נישט קיין איסור ?

ב) ווי דערמאנט האט דער „שימו לב״ באריכט נישט אנגעגריפן אדער גרינגעשעצט געוויסע שחיטות און א וודאי נישט קיין רבנים שליט״א אדרבא מיר שטרעבן אז עס זאל דערהויבן ווערן דער כבוד הרבנים, דורך דעם וואס זיי ווערן באקאנט אין פעלד פון כשרות און פירן דאס אויס מיט ווירדע.

אויב עס טרעפט זיך רבנים וועלכע האבן געשפירט א פחיתת הכבוד ח״ו בכבוד הרבנות דורך אונזער ארטיקל בעטן מיר ברבים מחילה וסליחה מכבוד הרבנים הגאונים שליט״א, ומאתם הסליחה, הגם מיר האבן קיינעם נישט געמיינט, נאר דעם עצם הענין אליין.

... מען דארף נישט חושש זיין אויף שוחטים יראים ושלמים.

ג) ווי מיר האבן פריער געשריבען האט דער באריכט ארומגענומען אלע גלאט כשר׳ע שחיטות, אויך די אויף וועלכע מען קען נישט זאגען אז די

שוחטים זענען יראים ושלמים (יראי ד׳ מרבים) און דאך רופט זיך די שחיטה ,,גלאט״.

אבער, אויך ביי די היימישע שחיטות וואו די שוחטים ובודקים זענען טאקע יא יראי ד׳, ווערט דורך אונזער באריכט נישט באריהרט זייער כבוד, ח״ו.

מיר ווען מעתיק זיין דעם לשון פון שו״ת שואל ומשיב מהדורא א׳ חלק ב׳ סי׳ י״ד:

> . . . כי כפי הנשמע השו״ב **יראים ושלמים** הם
> אתנו אך מבלי משים על לב נפרצו מעט להקל ולא
> עמדו על משמרתם חזק וכאשר ידעו כי יש משגיח
> עליהם תכבד העבודה עליהם וישובו לאומנתם בשלום.

דער גרויסער גאון זצ״ל רופט אהן די שוחטים יראים ושלמים. מיר פארשטייען וואס דאס מיינט אן עדות פון אזא גאון אז זיי זענען יראים ושלמים, דאך גיט ער צו אז אהן קיין פארשטארקונג פון השגחה קען געמאלט זיין ביי זיי א נאכגעלאזנקייט. איבערהויפט ביי די היינטיגע שחיטות, וואו דער שוחט, אפילו דער ערליכסטער, קען אויך נישט טוישען דעם סיסטעם פון מאסען פראדוקציע, ער קען נאר זיין פארזיכטיג פאר זיך, און טייל-ווייז אויך מתקן זיין תקנות (שינוי לטובה), אבער דעם גרונד פון פראבלעם קען ער נישט מתקן זיין, אפילו עס איז כנגד רצונו.

לייענט וואס דער ביד״צ אין ירושלים עיה״ק שרייבן וועגן מאסען פראדוקציע: זיי ווילען נישט האבן קיין שום שייכות דערצו (עי׳ להלן). זייער שחיטה און די תקנות דארפן דינען אלץ א מוסטער פאר די אמעריקאנער שחיטה.

. . . אסאך זענען געוועזן ביי די שחיטות לעצטענס, און זאגען אז אלעס איז אין בעסטען אָרדענונג?

ד) עס איז פארשטענדליך אז פון געגענווארט איז קיינמאל נישט קיין באוויז אויף דעם פארגאנגענהייט, און אויך נישט אלץ אויף דעם צוקונפט.

עס דערפרייט אונזער הארץ צו הערן אז ביי די אדער יענע שחיטה איז שוין איינגעפירט געווארן א שטיקעל אָרדענונג. נאך מער זענען מיר צופרידען אז ביי טייל שחיטות איז נישט געוועזן איינגעפירט ,,מאסען פראדוקציע״ און איז אלעמאל געוועזן אין בעסטען אָרדענונג. אויף דעם שטרעבן מיר און דאס איז אונזער ציל.

מיר זענען אבער איבערצייגט אז אונזער באריכט האט בייגעטראגן צו מער וואכזאמקייט. ווי עס איז באקאנט, האט מען ליידער, בעוה"ר (נאך דעם ווי אונזער ארטיקל איז געשריבן געווארן) — געמוזט אראפנעמען די השגחה פון איינע פון די היימישע גלאט כשר'ע (האלסעילערס) גרויס־הענדלערס, כאטשע עס איז נישט געווען דאס ערשטע מאל וואס עס איז דארט געפונען געווארן א מכשול (וואס דעם פראבלעם האבן מיר געמאלדן אין אונזער באריכט).

דעריבער, מח עפענטליך ערקלערט ווערן אז עס איז נאך אלץ אין ארט אויסצוהערן פונקטליך די שחיטה פראבלעמען אזוי ווי אונזער מפקח שליט"א האט פארלאנגט פון גדולי הרבנים שליט"א, מונדליכע און דאקומענטירטע באווייזן זענען נאך אלץ נישט ארויסגעברענגט געווארן צוליב כבוד אלקים הסתר דבר. אונזער מפקח הרה"ג שליט"א האט באטאנט בהסכם הרבנים שליט"א (ווי אויך, איז באוואוסט אז ביי די אסיפת וועד הפועל פון התאחדות הרבנים וואס איז אפגעהאלטן געווארן בימי הספירה, איז פארגעשלאגן געווארן דורך הרה"ג משאמקיט שליט"א און געשטיצט געווארן דורך הרה"ג הצ' המפורסם אב"ד דק"ק פאפא שליט"א ועוד רבנים גאונים שליט"א) — אז יעצט (דורך דעם אויפברויז פון דעת הקהל) איז דער ריכטיגער שעת הכושר מתקן צו זיין די שחיטה אויף צוקונפטיגע דורות, אוועקשטעלן יסודות וועלכע וועלן פארשטארקן און באווארענען אז די פראבלעמען זאלען נישט פארקומען, דאס קען נאר געטאן ווערן דורך צוזאמען רעדן זיך פנים אל פנים מיט די רבנים שליט"א.

. . . היתכן שהמפקח שליט"א כתב במדריך מספר י"ד שאין לו אחריות אישית על מאמרי השחיטה?

ה) אונזער מפקח שליט"א שרייבט קלאר ארויס זיין טעם. ער האט זיך נישט באפאסט אין דעם ענין פון שחיטות צוליב די פיל צייט וועלכע פארלאנגט זיך דערצו, עס איז צייטליך ערקלערט געווארן פאר מען האט בכלל געשריבן וועגן דעם ענין.

. . . למה לא כותבים מי הם המערכת?

ו) דער וועד הכשרות איז אוועקגעשטעלט מיט א פעסטן גרונד פון אומפארטייאישקייט. עס האט זיך ארויסגעוויזן במשך הזמן צו קענען האלטן ב"ה אין די זעלבע ליניע, לשם ולתפארת. אזוי ווי די רבנים שליט"א, און פערזענליכקייטן וועלכע נעמען א טייל אין מערכת זענען פארבונדן מיט

פארשידענע קהילות און מוסדות, איבער דעם, דורך פארעפנטליכן די נעמען וואלט דאס נישט ווילענדיג צוגעברענגט צו פארטייאישע געדאנקען ביי די ליינערס.

אויך זענען שטענדיג פארהאנען די וועלעכע ווילען פון יעדן באריכט מאכען א פאליטישען געראנגל, אבער נישט וויסענדיג ווער עס האט געשריבען דעם געווירסן באריכט, ווייזט זיך אלץ אויס אז עס איז בלויז געשריבען געווארן לתועלת הענין און אלע מעגליכע נגיעות זענען באזייטיגט געווארן.

צווייטענס, ווי באקאנט ברענגט אזא מין ארבעט [פון אונטערזוכונגען, פארערונגען, און ארויסקומען אָפען מיט דעם אמת] — נישט קיין כבוד, נאר דאס פארקערטע, די מיטארבייטער זענען געפאסט אויף פיזישע דרויאונגען, פארדאמונגען וכדומה. ליידער ענדיגט זיך נישט די פרשה דערמיט, מען נוצט אויך אויס, רבנישע, קהלישע דרוק אויף די מיטארבייטער, פון הרכה פענצטער, דרויט מען מיט גוטן, און פארקערט אויך, די סארט דרוק איז זייער שווער צוריקצווייזן.

משנים קדמוניות, האט יעדער רב סיי וועלעכער געקענט ארויסדריקען זיין פערזענליכע מיינונג אויף דעם ערגסטן פאל האט ער מורא געהאט אז מען וועט עס נישט מקבל זיין אדער מעגליך זיך ארויסלאכען דערפון, אויף דעם אופן האט יעדער געקענט עפענטליך, מיט זיין אייגענעם נאמען שרייבען זיינע פאזערונגען וכדומה.

אין די היינטיגע אומשטענדן מוז א טייל מאל ארויסגעזאגט ווערן דער דעת תורה בהסתר. וד״ל.

אויף די פראגע „מי הם המערכת״? שרייבט דער מפקח הגה״צ שליט״א הנחתי מלאכה זו לאלה המומחים בדבר ועוסקים בזה תמיד . . . שהם בעלי אחריות גדולים לעצמם ונאמנים ובר סמכים בכל מעשיהם ודבריהם. ובאמת ממש דנו ודייקו על כל אות ואות שנכתב כדי שיצא דבר מתוקן ומדויק מתחת ידם . . . אָפט מאהל האט דער מפקח שליט״א געשריבען און גע׳דרש׳נט ברבים, אז ער איז מעיד שכל כוונתם לשם שמים, ודי בזה.

. . . א טייל האבען אנגעפאנגען צו קריפען פלייש פון די אוי. יו.

ז) דאס איז די איינציגע ווייטאגליכער פונקט פון אלע פראגען. מיר קענען נישט גלויבען אז נאך אונזערע באריכטען אין די לעצטע פינעף מדריכים ובפרט וועגען שחיטות (נומ. 14) אונטער די אוי. יו. זאל זיך טרעפען גאר

אזעלעכע וועלעכע זאלען אנפאנגען צו עסען די שחיטה. אויב עס איז ריכטיג, מוז דאס נאר זיין יחידים וועלעכע זענען פאר דעם אויך נישט נזהר געווען פון אוי. יו. פראדוקטען.

אדרבא, ווי עס ווערט איבערגעגעבן האבען זייער פיל אויפגעהערט צו עסען אינגאנצען פון מאסען פראדוקציע שלאכט־הייזער. א טייל שחט'ן פאר זייער געברויך ביי ספעציעלע פלעצער און מאכען זיך אליין כשר.

. . . צריכים לדבר קודם עם המכשירים, למה יגרעו . . .

ח) ווי געמאלדען פריער, האט אונזער גאנג, צו ערקלערן די אלגעמיינע פראבלעמען פאר דעם ציבור (וזה דבר המערכת אין מדריך) — קיין שום שייכות צו פעסטשטעלונג פון א געוויסע באשטימטע פירמא אדער שלאכט־הויז. ווען מען באשרייבט א געוויסע פראבלעם מיט א נאמען פון א פירמא אדער השגחה, איז דאס נאר, נאך דעם ווי מען האט שוין פראבירט מתקן צו זיין שטילערהייט און עס האט נישט געהאלפן. אונזער שחיטה באריכטען זענען געווען פון אלגעמיינעם כאראקטער ווי געמאלדען. עס איז נישט קיין סתירה פון מודיע זיין דעם ציבור נוצליכע ידיעות, און פארהאנדלען מיט יעדען געוויסען מכשיר באזונדער.

באמת, איז די שחיטה פראבלעם א פראגע וועלעכער אפילו מען זאל רעדען מיט אלע פארשידנע השגחות, משגיחים, שוחטים ובודקים, ארגאניזאציעס [ווי דער וועד הכשרות האט שוין געטאהן במשך די לעצטע פאר יאהרן] — וועט נאך אלץ נישט מתוקן ווערן כהוגן.

דער רב המכשיר קען מתקן זיין שינוים וועלעכע וועלן זיין לטובה, אבער ער איז נישט בכח צו ענדערן דעם גאנצען מהלך און סיסטעם פון שחיטה.

די הויפט סיבה וועלעכע איז מסבב אלע פראבלעמען איז די שחיטה געשטאלט פון מאסען פראדוקציע. דער מכשיר קען נישט איינטיילן פאר דעם בעה"ב אז מען זאל שחט'ן מיט צוויי הונדערט עופות ווינציגער א שעה. ער קען נאר מתקן זיין דעם מצב כמו שהוא אז עס זאל זיין כשר, אבער דאס איז נאך אלץ ווייט פון די נקודה של תכלית הכשרות, צד היותר טוב, למהדרין, לית טב מיני', וכדומה (לשונות וועלעכע ווערן באנוצט דורך פלייש פראפאגאנדע).

די איינציגע תקנה, ווי געמאלדען אין מדריך נומ. 16 איז אז די קהילות זאלן אויפשטעלן אן אייגענעם שחיטה הויז אויף א קליינעם געשטעל מיט

הידורים ותקנות, אויף דעם זעלבען אופן ווי יעדער איז געווען געוואוינט אין די שטעטלעך אין פרידען צייטן.

מיר האפען אז די דאזיגע ערקלערונג וועט ברענגען פארשטענדעניש צווישען אונזערע לייענער, און זיין א באגנוגענדער ענטפער אויף די פילע הונדערטער בריוען וועלכע מיר האבען ערהאלטען. והי׳ בזה שלום על ישראל אמן.

חודש תמוז-מנ"א ה׳תשל"ז
קונטרס כ׳

המזון בהלכה

. . . אודות מה שכתבתם במדריכים הקודמים, שאתם משתוקקים לברר אמיתת דבריכם בעניני השחיטות בפני הרבנים שליט"א, ורק באופן זה יתוקן הדבר . . . כמדומה שכהיום אחרי שהרבנים שליט"א הכריזו בפומבי שלדעתם הענין מסודר היטב וגם הם נהנים מאותו הבשר, אין לסמוך אל מה שיתוועדו עכשיו לדון בדבר, שהרי נוגעים בדבר, ובודאי יצדיקו דבריהם ולא יסוגו אחור, מפני הבושה.

. . . עי׳ מה שכתב המהרלב"ח בקונטרס הסמיכה, שחכמי ירושלים לא רצו להחזיר את ענין הסמיכה וחכמי צפת כבר החליטו להחזירו. וכתב שם המהרלב"ח [שצידד עם חכמי ירושלים] שאף אם יאמרו [חכמי צפת] שיתוועדו עכשיו יחד לדון בדבר, זה לא מועיל, דכיון שכבר עשו מעשה עפ"י הוראתם הוי נוגעים בדבר, דכסופא להו מילתא למיהדר, **ומחמת אותה הנגיעה עושה נטיית הדעת לטעות בהאמת.**

. . . נחוץ למאוד להעתיק מה שמאריך בזה מרן הגאון הצדיק רשכבה"ג שליט"א בספרו ויואל משה, מאמר שלש שבועות, אות קע"ג . . .

המערכת:

לא אלמן ישראל, עוד ישנם רבנים גאונים שליט"א שלא אכלו מכל אלו השחיטות, ונאמנים לברר את הענין בלי נגיעות.

המזון בהלכה

. . . אחרי שנתעוררו רבים בענין השחיטה שבארצה"ב, ראיתי שנכונים הדברים ומצות לתקן. אחרי שבקרתי בבתי מטבחים שונים וביניהם גם מאלו ששוחטים שם עבור: קהלת עדת ישורון, ליובאוויטש, וויינשטאק-מיעל-מארט והנקראת צעהלימער שחיטה — ראיתי שישנה נקודה נחוצה למאד שאין איש שם על לב, ולא שמעתי ערעור בנידון זה.

ישנו חשש שהסירכות מתנתקים עוד קודם הבדיקה. תהליך הבדיקה „בפען" (ארגז מהודק בעלעקטריק ששם עומדת הבהמה בשעת השחיטה ונתפסת במאשין שלא יתנענע בעת השחיטה) הוא שאחר השחיטה נתפסת הבהמה בשתי רגלי' ובכח החזק של הזרם האלעקטרי נמשכת כעשרה אמות למעלה ונשארת תלוי' למעלה, בשעת ההמשכה מתנענעת הבהמה לצדדים, כמו כדור.

הרי מבואר בפוסקים שהבדיקה צריכה להיות בעודה שוכבת על הארץ, כי ע"י נענוע והמשכה קודם הבדיקה מנתקים הסירכות. הפוסקים מזכירים איסורם בבני אדם המושכים, אף שאין כוחם חזק כ"כ לנענע הבהמה, ומכ"ש בנידן דידן שהמאשין יותר חזק מכחם של מאה אנשים בודאי לא נתברר להיתר עם הבדיקה שאחרי כן, שאפשר שנעתק הסירכה.

. . . עי' פרי תבואה לבעל בית אפרים זצ"ל סי' ל"ט אות קכ"ה . . . עי' דמשק אליעזר בחולין דף צ"ט ע"א אודות קהלת פינסק, רדב"ז ח"ב סי' תש"ה, פר"ח סי' ל"ט ס"ק ה', זבחי צדק סי' ל"ט אות כ"ח, כף החיים סי' לט ס"ק ל"ב לבושי מרדכי, חו"מ סי' ט'.

כבר הצעתי שאלה זו אל גדולי הוראה שבזמנינו, רובם לא פסיקא לי' מילתא דידן בדבר מבורר. הרבה אסרו, ויש שהניחו בספק, וישנם גם מקילים בדבר.

בבקשה להעתיק שתי תשובות שרצוני לפרסם. בתשובה אחת בולט בפירוש להתיר ובתשובה שני' במיוחד לאיסור.

שמואל שווארצמאן

ב"ה.

כ' הוו"ח וי"א מוהר"ר וכו' שמוא' שווארצמן יחי'
שלו' וברכה!

במענה על מכתבך, שבו אתה כותב . . . שלפי דעתך יש בזה חשש טריפות ח"ו, ובנית יסודך על ספר פרי תבואה מהגאון המפורסם רא"ז מרגליות זצ"ל, ע"כ כשראית בבית המטבחיים שתולין הבהמה תיכף אחר שחיטה ע"י מאשין הנהוג עתה בפה, נהיית מרעיד דהלא הוא ספק טריפה ח"ו שמא הי' שם סירכות וניתקו ע"י הנענוע, אשאלך ומדוע לא חששת על הבשר שנשחטו בפה טרם הי' המאשין, הלא פה בכל המטבחיים שוחטים הבהמה כשהיא תלוי', ובאמת בכל ערי רוסיא הגדולים ששוחטים שם שחיטה מושכבת על הארץ, אבל אין קושרים שם הרגלים, הבהמה מפרכסת שם מאד עד אשר נשמטת מזוית זו לזוית אחרת, האם כל קדושי ארץ הגאונים והצדיקים מדור שלפנינו נ"ע האם אכלו בשר שיש עליהם איזה חשש טריפה?

אבל באמת כי דייקת שפיר לשון הפר"ת ובפרט במקורו מספר דמשק אליעזר תראה שלא זו הדרך כמו שאתה מבין שאסרו משום שהקצבים בעת משיכת הבהמה למעלה „הי' מנענעים הראי' ומנתקים הסירכות" ומשו"ה אסרו למשוך הבהמה ולתלות אותה, וביאר בספר זכור לאברהם שלכאורה אם החשש שהקצבים מנענעים, הלא אפי' כשהבהמה מושכבת יכולים ג"כ לנענע ולנתק הסירכות, ומבאר כשהבהמה תלוי' אז אינו יכול הבודק לעשות בדיקת פנים עד אשר יסירו מהבהמה הכרס ובני מעיים והושט, אז בנקל להושיט היד דרך בית השחיטה ולאחוז הקנה ולנענע בחוזק ואז באמת יוכל להנתק הסירכות, וגם כשהיא תלוי' אז בית השחיטה מפורעת ומרווחת ויכול בקל הקצב להושיט ידו דרך בית השחיטה אפי' עד הראי' ולנתק הסירכות אבל כשהיא מושכבת אינו יכול להושיט ידו כמובן והחוש מסייעו, ומעתה מובן ג"כ תשו' הרדב"ז, כי הוא סובר אפי' ניחא שהטבח הושיט ידו ואחז בהקנה ונענע אינו מוציא מחזקת כשרות הבהמה וכו'. ומעתה מובן שבניד"ד אין מקום להחשש הזה כי הקצב אינו בנמצא אפי' קרוב לבית המטבחיים והבהמה אינה שלו והוא קונה בשר כשר ולא הבהמה . . .

ובזה אסיים ואומר שלו' תקבל החוה"ש מאדה"ש,
כברכת ידידו הדו"ש

זלמן שמעון דווארקין

עש"ק בהעלותך תשל"ז לפ"ק.

אחדשה"ט וש"ת באהבה, יקרתו גם השני קבלתי, ואני תמה לכ' שלא קבל תשובה ואני השבתי במועדו בקצור. ודעתי העני' שבנדון שהציע מעל' יש נענוע גדול עד כדי חשש של נתוק הסירכות כיון שכ' כ' שהבהמה פורחת כמו כדור, ומי בקי בנענוע להכריע שכזאת אינו בספק נתוק הסירכות וכבר כתב בפרי

תבואה סי' ל"ט ס' קנ"ה שאין לבדוק רק בעודה שוכבת על הארץ, ובנ"ד גם אם יבדקו בעודה שוכבת מה מועיל זה כיון שפעולת הנענוע שלפני זה עשתה את שלה, ובענין הנענוע שלפני הבדיקה שהוזכרה בדברי הגאונים מסקנת הפוסקים חי' ל"ט סו"ס יו"ד שאין אנו בקיאין, אע"פ שעושה בשימת לב ע"מ לבדוק כהלכה, מכ"ש בנ"ד, ועי"ש בטו"ז ס"ק ט"ו כ' בשם מהרש"ל דאפי' להמתירין נענוע צריך לחתוך הכבד קודם, והיינו כמש"כ בד"ת שם ס"ק שנ"ח כי כבדת הכבד יכולה להשפיע על נתוק שלא כדין, ומכ"ש בנ"ד, ע"כ. . .

והואיל הדברים פשוטים אין מקבלים אריכות.

הריני דוש"ת בידידות מצפה לרחמי ה'

שמואל הלוי ואזנר

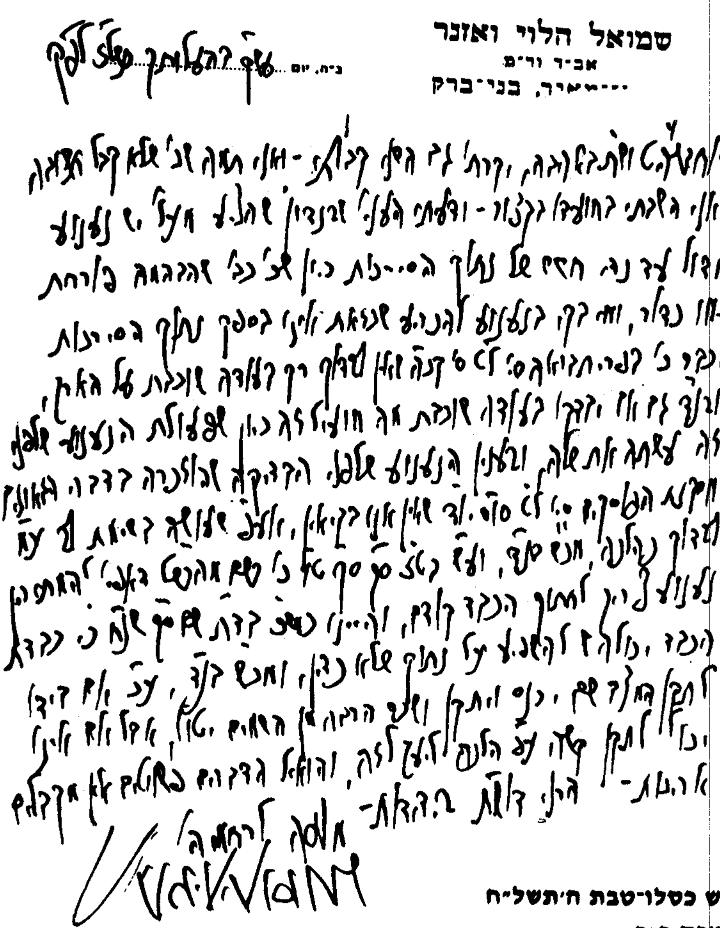
שמואל הלוי ואזנר
אב"ד ור"מ
זכרון מאיר, בני ברק

חודש כסלו-טבת תשל"ח
קונטרס כ"ב

שמע בני

אין שנת תשל"ג איז, ווי באוואוסט, געווען א טומעל וועגען שחיטות. היתכן ?! מען שעכט אזוי פיהל עופות א שעה! דער ברייטער ציבור האט גענוצט א דרוק, און אויך די רבנים גאונים שליט"א האבען געהאלטען אז מען זאל נישט שחט'ן מער ווי א געוויסע מאָס עופות א שעה.

הרה"ג משאקאווע שליט"א האט באגרינדעט זיינע טעמים אין א באזונדערן בריוו, וועלכע מיר דרוקען דאָ איבער:

ב"ה ב' כסלו תשל"א

לכבוד הנהלת התאחדות הרבנים, הי"ן
ברוקלין-יארק

שלו' וברכה!

הנה ברצוני לעורר אודות ענין שצריכין להציעו לפני וועד ההנהלה ולפני הנהלת וועד הכשרות,

היות כאשר הייתי בנויינלאנד להשגיח אודות נחיצת חותמות של התאחדות הרבנים על עופות, וראיתי השחיטה ההולכת על חלוין, אשר כל פעולות בהעופות מתחילה ועד סוף מסובכים ומקושרים לאחרים, ופעולה אחת דוחפת ודוחקת האחרת, הנני רואה נחיצות להגביל על סדר מספר עופות הנשחטים ע"י שו"ב במשך שעה אחת, כי בלא סדרים אצים וממהרים הפעולות על השו"בים כדי למהר מעשה רוחפזון כזה איננו מעלה הן בשחיטה והן בבדיקת הסכין, ובפרט בהרבה שו"בי"ם, ישנם שו"בי"ם זריזים ומאומנים לשחוט הרבה בזריזות, וזה יוכל לגרום ח"ו מכשול בהשו"בי"ם שאינם מאומנים לזה, והסבה והפועלים אשר ראו אומנות השו"ב הזה ממהרים על כל השו"בי"ם להחיש מעשיהם ולגמור הפעולה במוקדם, כדי להרויח ממון או הרווחת הזמן, ומה יוכל לעשות השו"ב הבא אשר הוא תלוי בכבודו ופרנסתו בהם, ומוכרח לעשות בזריזות ובחטיפה, וכבר לפני התנצל לפני שו"ב לפני איזה שנים אודות המצב הזה, ואני אעתיק את הנימוקים שלי והמראה מקומות לזה:

לשון השמ"ח סי' י"ח ס"ו שיבדוק מתון מתון וכו' ולכן אין למנות ע"ז כ"א יראי ד' ביותר וחרדים על דבר ד' ואינם נבהלים ונחפזים בדעתם וכו', ומה לי אם הוא נחפז מטבעו, או הוא נחפז ע"י אחרים,

דברי התעוררות של המשה אפרים בסי' תר"ח ס"ו שמעורר במוסר בשחיטת הכפרות "שהרצים יצאו רחופים וכו' ומקול המונם ראשו נמלא עד שאין לו כוונה לשחיטו רק על דרך הרגל ומזה יצאו מכשולים רבים ואין האשמה על השוחט רק על הפוחזין עליו וכו'" - ומה נאמר באם יש לו פוחזים מכל רוח מהבע"ב ומהפועלים החצופים וכו'

ידוע התקנה של חכמי וצדיקי הדור ז"ל המובא בדרכ"ת סי' ל"ט סקכ"ו אודות שלא יעמוד בעל השור על שורו בעת בדיקת הריאה, שיש חשש גדול שהבעל השור הוא אדון שלו ונותן לו מחייתו, וממילא השו"ב שהוא רך הלבב יוכל לבוא לידי מכשול, ולכן אפי' יאמר שו"ב אחד שלו איננו מזיק, והוא עושה כרת, לא יועיל וכו', וכ"ש דבר הנוגע לשחיטה ולבדיקת הסכין חמור הענין ביותר -

ע"כ הצעתי 1.) מקודם לבל לפרסם מכתבי בחוץ שיוכל להביא רק היזק ולא תועלת. 2.) שהועד הכשרות ישאלו לכל שו"ב ביחוד מנו"ר בזה, ולהסגיה שלא יבוא לו עיגום ע"י תשובתו בזה ודו"ל 3.) לעשות העתקה ממכתבי ולשלוח מקודם להרבנים המכשירים שליט"א, אשר המה ראשונים לגלות חוו"ד בזה. 4.) בוועד הכשרות אגלה יותר נימוקים בזה, - אך יען שנוגע הענין לענין רצינו לכן הנני ממהר במכתבי זה.

שמואל אברהם ווילנצ... [signature]
שמואל אברהם וואלקענשטיין

טראץ דעם וואס הרה"ג משאקאווע שליט"א האט געבעטן מען זאל נישט מפרסם זיין דעם בריוו, זענען מיר געצווינגען געווארען דאס דא איבערדרוקען צוליב צוויי טעמים:

א) געוויסע קוועלן ווילען איינרעדן א טייל פון די מאסען אז אונזערע באריכטען וועגן שחיטות זענען נישט ריכטיג באגרינדעט.

ב) טייל שטעלען פאר די פראגע, פארוואס מען האט נישט גערעדט מיט די רבנים וועגן די פראבלעמען (זעה מדריך נומ. 20 עמוד כט).

אין דעם בריוו ווערן ארויסגעברענגט **אלע** אונזערע טענות בקיצור. מיט עטליכע שורות ווערט דערמאנט דער שורש פון פראבלעם וועלכער איז מסבב **אלע** אנדערע פונקטען.

צווייטענס: איז דען נישט גענוג די ווענדונג צו רבנים, אז א חבר פון **וועד הפועל** של התאחה"ר, הרה"ג משאקאווע שליט"א האט פארעלייגט זיינע **טענות**, און רערצו געבעטן צו באטראכטען דעם ענין ערנסט און מתקן זיין כדבעי, **און עס** איז דעמאלט גארנישט געטאן געווארען.

ערשט אין שנת תשל"ג ווען עס איז עפענטליך ענטשטאנען דער **באקאנטער** שטורם, דערצו האט א באוואוסטער מורה הוראה פון בארא פארק (וואס האט **אויך** א טייל גענומען אין די ווייטער געמאלדענע אסיפה) גע'דרש'נט ברבים **און** פארלאנגט תיקונים, דורך דעם האבן די בני ישיבות וועלכע פאלגען אויס **זיינע** פסקים, אויסגעאיבט א דרוק. נאר דענסמאל האט מען זיך גענומען צו **באהאנדלען** וועגן תיקונים. נאר די גאס האט געקענט משפיע זיין **לטובה**!

אלס א דירעקטער רעזולטאט פון דעם שטורם איז פארענפענטליך געווארן די פאלגענדע מודעה אין צייטונג.

התאחדות הרבנים דארצות הברית וקנדא

מודעה נחוצה

היות שבשבועות האחרונות יצא קול רינון על העופות הנשחטים בבית המטבחיים (טשיקן מארקעט) של הפירמא

"וויינלענד כשר פאולטרי" בוויינלאנד, יע"א,

ששוחטים שם כאלף עד חמשה עשר מאות עופות בשעה אחת, ע"י שו"ב אחד.

דין גרמא שביום ג' פ' וארא העעל"ט שלחנו משלחת חשובה מארבעה חברי התאחדות הרבנים, הרבנים הגאונים — מטשעקאווא, מטשארקאש, מטאקאי, מסאטמאר, שליט"א, כדי ליתן דין והשבון בפרטיות ממצב הכשרות על המארקעט הנ"ל.

וביום ג' פ' בא כ"ח לחדש טבת העעל"ט נתקיימה אסיפה מחברי ועד ההנהלה — והכשרות שע"י התאחדות הרבנים, באולם האסיפות שלנו, אשר בה נוכחו הרבנים הגאונים שליט"א: מ־שארקאש מפאפא, מסיגעט, הרה"ג ר' משה צבי ארי' ביק — מוואדיסלאוו, מטאטאר, מטאקאי, מסארטיקאוו, מסאמבאטהעלי, והרה"ג ר' נתן יוסף מייזעלס.

הרה"ג מטשעקאווא שליט"א נתן דין וחשבון פרטי — בכתב על כל מצב הכשרות של המארקעט, ואחריו מילא את דברו הרה"ג מסאטמאר שליט"א בעל פה.

אחרי שנשאו ונתנו הרבנים הנ' שליט"א בכל פרט ופרט,

נתברר שאין שום ממש בקול רינון הנ"ל ח"ו, והוא שקר מוחלט.

כי אין במציאות ששו"ב אחד ישחוט שם בשעה אחד יותר מששה מאות עופות. *

והודגש עוה"פ שהשוחטים הנה מובהקים ויראי ה', כמו כן המשגיחים. ונוסף ע"ז הבעלי בתים מבית המטבחיים של עופות (טשיקן מארקעט) "וויינלענד כשר פאולטרי" הנם שומרי תורה ומצות, וחוץ מהמשגיחים התמידיים מבקרים את המארקעט מזמן לזמן רבנים מובהקים, הנשלחים ע"י ועד הכשרות של התאחדות הרבנים, והכל הוא ב"ה על צד היותר טוב.

התאחדות הרבנים דארצות הברית וקנאדא

Friday, January 25, 1974

*) זעה פעסטשטעלונגען אות ד' וועגן שחיטת עופות דווינעלאנד)

א טייל פון די רבנים וועלכע האבען טייל גענומען (ווי אויך ווי באוואוסט אנדערע רבנים שליט"א) האלטן אז מען זאל נישט שחט'ן מער פון זעקס הונדערט עופות אין איין שעה דורך איין שוחט. גלייכצייטיג זענען דא רבנים גאונים שליט"א וועלכע האלטען אז א מאסען פראדוקציע פון זעקס הונדערט עופות א שעה איז אויך צופיל [זעה בריוו פון ביד"צ מירושלים עיה"ק. אין מדור „המתרחש בעולם הכשרות". מודעה].

אין מדריך נומ. 20 (עמוד כז) האבען מיר באטאנט זייער א וויכטיגען פונקט. מיר ווילען עס דא נאך אמאל איבערחזר'ן: „יעצט איז דער ריכטיגער שעת הכושר מתקן צו זיין די שחיטה אויף צוקונפטיג'ע דורות. אוועקשטעלן יסודות וועלכע וועלן פארשטארקען און **באווארענען אז די פראבלעמען זאלען נישט פארקומען**".

מיר ווילען באגרינדען אונזערע רייד דורך פארעפענטליכען א וויכטיגען פרט וועלכע איז דן אויפן כלל. כאטש מיר האלטען זיך צוריק צו ברייננגען אלע פרטים וועלכע זענען אונז באקאנט אויף פארשידענע שחיטות (אויף וועלכע מיר האבען א באזונדערן חיבור וואס צוליב כבוד אלקים הסתר דבר האבען מיר פארלייפיג דאס נישט פארעפענטליכט געמאכט). איז דאך וויכטיג צוווארפען א ליכט אויף די ענדערונגען וועלכע ברענגען ארויס א באגריף אויף די שחיטה פראבלעמען.

עס איז לעצטענס דערוואוסט געווארן אז ביי די אויבען-דערמאנטע שחיטה שעכט מען שוין צווישען זיבען און אכט הונדערט עופות א שעה דורך איין שוחט (אזוי האט אויך באשטעטיגט א חשוב'ער מיטגליד פון וועד הנהלה פון התאחדה"ר).

שטעלט זיך די פראגע, וועלכע איז וויכטיג, און פאדערט אן ענטפער:

1) היתכן אז מען האט נישט מודיע געווען דעם ענדערונג פאר אלע אינטערעסירטע רבנים שליט"א וועלכע האבען זיך באטייליגט אין די אויבען-דערמאנטע אסיפה?

2) פארוואס האט מען נישט געפילט פאר א חוב מפרסם צו זיין דעם אריינגעטרעטענעם ענדערונג פאר דעם ציבור וועלכער פאלגט נאך זייערע רבנים וועלכע האלטען אז מען זאל נישט שחט'ן מער ווי זעקס הונדערט עופות א שעה.

דעם ענטפער אויף אט-די קשיא האבען מיר שוין אפט מאל מבאר געווען באריכות (מדריך 15, 16, 20):

די עניני שחיטות ווערן מאניפולירט אויף אזא אופן, אז טייל מאל קען דערויף נישט העלפען נישט דע'ר שוחט און נישט דער רב המכשיר.

די איינציגע עצה איז ווי געמאלדען אין מדריך נומ. 20.

לעולם יראה אדם להוכיח את חביריו על דבר שעושה לא טוב כי אם ישמע לו וייטיב את מעשיו אז כל המצוות שיעשה, הם על ידו, ויטול שכר כמו העושה בעצמו. (הגר"א, אבן שלמה פרק ו' סי' ו').

מדריך לכשרות

הערות הועד

שחיטת ,,פען״

אין די לעצטע פאר מדריכים זענען געדרוקט געווארן עטליכע בריוון וועלכע האבן באריהרט שחיטה פונקטן וועלכע זענען נישט באטאנט געווארן דורך דעם וועד׳ס שחיטה באריכטן. אויף די פאדערונג פון די חשוב׳ע ליינער, ווערט דא געברענגט אן ערקלערונג צו באהאנדלען די פראגע פון שחיטת גסות דורך די סיסטעם פון א ,,פען״.

אזוי ווי עס איז קעגען אונזער פרינציפ צו פסק׳ענען שאלות, ווערט דא נישט געברענגט די הלכה׳ישע שטעלונג פון אונזער רבניש׳ן ראט אין דעם ענין. עס ווערט נאר אראפגעברענגט די פאקטישע זייטן פון דעם פראבלעם.

א – ווי דערמאנט אין מדריך נומי 15 איז אין אמעריקע פארהאנען צוויי אופנים פון מעשה השחיטה ביי בהמות. איין אופן איז דורך אויפהענגען אין דער לופט די בהמה מיט די פוס אויף א קייט. איינס אדער צוויי העלפער האלטן די בהמה בשעת די שחיטה און איינער ציעט די קאפ צום רוקען זייט. די סארט גערופענע, ,,שחיטה תלוי״ איז געווען איינגעפירט זייער לאנגע יאהרן דא אין לאנד. (אויך אין א טייל פלעצער אין די יוראפייאישע שטעט פלעגט ווערן באנוצט דער סיסטעם ביי קעלבער).

ב – די צווייטע אופן השחיטה וועלכע איז ערשט איינגעפירט געווארן די לעצטע פאר יאהרן, איז שחיטת ,,פען״. די בהמה ווערט אריינגעפירט אין א קאסטן. דער גוף אין דער קאפ פון בהמה ווערט אויטאמאטיש באפעסטיגט. מיט א דרוק אויף א קנעפל הייבט זיך אן אייזען וועלכע שטופט און הייבט אויף דעם קאפ כדי דער שוחט זאלל קענען שחטן.

ג – נאך די שחיטה ווערט די בהמה ארויסגעשלעפט מיט זייער א שטארקען עלעקטרישען כח, מיט די פוס, ארויף אין דער לופטן.

ד – די שחיטת ,,פען״ האלטן די שוחטים פאר א מעלה, ווייל די בהמה איז גוט באפעסטיגט און שאקעלט זיך נישט בשעת די שחיטה, (מען דארף נישט האלטן די בהמה מיט מענטשליכע כחות) [ווי עס קען זיך פאסירן ביי שחיטה תלוי׳ אויב מען האלט נישט גענוג פעסט די בהמה].

ה – דאס וואלט געווען ריכטיג ווען די שחיטה גייט אויף א געלאסענם אופן. אבער ביי א שנעלע שחיטה גייט אלעס אזוי גיך אז עס טרעפט זיך אז דער ארבייטער דרוקט דעם קנעפל צו הייבן די קאפ פון בהמה דורך די מאשין בשעת די שחיטה. ווייל דער ארבייטער האט א ,,רימאָט קאנטראל״ (דערוויטערטע באזונדערע קאנטראל – Remote Control) דער שוחט ווייסט נישט ווען דער גוי–ארבייטער וועט דרוקן דעם קנעפל אויפצוהייבן אדער נידערן דעם קאפ פון בהמה.

עס איז פעסטגעשטעלט געווארן אז ביי די מאסען גלאטע שחיטות קומט פאָר די ערמאנטע ערנסטע פראבלעם, און עס איז א פאקט אז דער שוחט איז דאס מכשיר. עס איז גענוג ערנסט די פראבלעם, און כמובן זייער וויכטיג אז עס דארף גענומען ווערן א שטעלונג לגבי דעם מכשול וועלכע איז א תוצאה פון מאסן פראדוקציע.

ו — די נאכטייל וועלכע מיר האבן דערמאנט ביי שחיטה תלוי׳, אז עס איז מעגליך אז די בהמה שאקעלט זיך בשעת די שחיטה איז מער אקטועל ביי א שנעלע שחיטה. ווייל, נאך דעם ווי מען הענגט אויף די בהמה אין די לופט מיט די פוס קעמפט די בהמה מיט א רעבעלישע ווידער שטאנד, און נאך א פאר מינוט הענגענדיג מיט די קאפ פון אונטן, וואקעלדיג, ווערט אפגעשוואכט דער כח פון די בהמה, און גיט זיך אונטער בלייבענדיג געלאסן. דאן העלפט שוין דאס וואס די ארבייטער האלטן אן די בהמה בשעת מען שחט.

ז — די ריכטיגע פראבלעם פון שחיטת „פען״ איז נישט באופן ספק ושמא (אפשר וועט דער גוי עס רירן בשעת די שחיטה און מען וועט עס מכשיר זיין) נאר א ווירקליכע זיכערע שאלה. די שאלה מאכט זיך דורך דעם וואס די בהמה ווערט ארויף געווארפן מיט א שטארקן עלעקטרישן כח נאך די שחיטה. די בהמה ווערט געטרייסעלט אין עס קען זיך אראפ רייסען די סירכות באפאר די בדיקה.

די פוסקים אסרן אזא בדיקה וועלכע איז געמאכט געווארן נאך דעם ווי מען האט געשלעפט די בהמה נאכן שחטן. דער איסור איז געזאגט געווארן אפילו מען שלעפט מיט מענטשליכע כחות וועלכע קומען בכלל נישט אין פארמעסט מיט די עלעקטרישן כח, ומכ״ש ביי דעם אופן ווי דער כח איז אויסערגעוועהנטליך שטארק און עס שאקעלט ווי א באל. (זהו מדריך 22 עמוד 4).

עס איז פעסטגעשטעלט געווארן אז פיעל רבנים שליט״א אסרן די שחיטת „פען״ צוליב די פעולה. דער היתר פון די מקילים איז נאך נישט מבורר.

ח — עס קען מעגליך זיין אז די פעולה. איז אויך דער סיבה אויף די באוואוסטע רעטעניש, פארוואס ביי שחִיטת „פען״ ווערן מער בהמות גלאט, העכער 40%, און לעומת זה ביי אנדערע אופני השחיטה איז נאר גלאט לערך 25־30%.

די פראגען אין הערות מוזן גוט באטראכט ווערן באפאר מען ערלויבט זיך צו עסען פון דעם סארט נייע אויפגעקומענע גלאטע שלאכט הייזער.

חודש סיון תמוז ה׳ תשל״ח קונטרס כ״ה

---

* * *

ראוי לאדם להסתכל במה שאוכל ועי״ז ינצל מכמה תולעים, ומעיד אני עלי שכמה וכמה פעמים ניצלתי עי״ז ב״ה. (חכמת אדם, הלכות תולעים, כלל ל״ח סי׳ כ׳).

דרינגענדע אזהרה

לעצטענס האט זיך (צוליב פארשידענע סיבות) פאַרמאַכט די באקאנטע „קראס בראדערס" (Cross Bros) גלאטע שחיטה, וועלכע איז געווען אונטער די אָ־יו השגחה. פילע יאהרן האט די דערמאנטע שחיטה באזאָרגט צענדליגער גלאטע האטעלן, רעסטוראנטן, און פלייש־בענק וועלכע שטייען אונטער די אָ־יו השגחה. (זע מדריך נומ. 14 פרטים וועגן די שחיטה).

די איבערגעבליבענע גסות־שחיטה וועלכע ווערט באשטעטיגט דורך די אָ־יו צו באנוצען אין זייערע אונטערנעמונגען קענען נישט צושטעלן גענוג גלאט פלייש פאר זייער געברויך [ווייל אויך די שענדליכע „סאנפלוער שחיטה", וועלכע איז אויך געווען אונטער די אָ־יו השגחה, האבן זיי געמוזט געגן זייער ווילען צושפארן צוליב דעם פערזענליכן דרוק פון הרב סאלאווייציגפון באסטאן].

אז די קוועלע פון גלאטע פלייש האט זיך אפגעשטעלט, בלית ברירה, מוזען זיך די אָ־יו „גלאט" האטעלן און רעסטוראנטס ווענדען צו די סתם „בשר כשר". זיי קענען נישט און ווילן נישט פארמאכען זייער געשעפט צוליב אן ענגשאפט אין גלאט פלייש.

רבותי! זייט נזהר! אפילו די וועלכע האבן נישט געקענט עומד בנסיון זיין און האבן גענוצט „אָ־יו גלאט" פלייש אדער זייערע האטעלן ביז היינט, זאלן וויסן אז דער מצב האט זיך אינגאנצען געטוישט לגריעותא און עס איז שוין בכלל נישט דאָ אויף וואס זיך סומך זיין. די אזוי גערופענע „אָ־יו גלאט" ערטער, קויפן שוין היינט צו טאג פון בשר כשר, וועלכע קענען זיין נבילות וטריפות ממש.

מען מוז אויך באטאנען די אומפאראנטווארטליכקייט פון די אומפאר־לעסליכן אָ־יו ארגאניזאציע. וויסענדיג פון די דערמאנטע שחיטה פאַרשפאַרונג און דערצו די מעגליכע תוצאות דערפון, האבן זיי נאך אלץ נישט מכריז געווען אדער איבערגעגעבן פאר די ברייטע מאסען דורך די פרעסע וועגן דעם ענין. דאס איז א המשכה פון זייער אלגעמיינער סדר. זע מדריך נומ. 14.

אנא! חוסו נא על נפשכם!!!

גלייכצייטיק איז וויכטיק מעורר צו זיין אז אפילו ביי די ערטער וואו די פראדוקציע פון גסות שחיטה איז געווארן ווינציגער, איז נאך אלץ נישט געווארן א פארבעסערונג לגבי כשרות.

די ענדערונג אין סדר איז געווען צוליב א טעכנישע סיבה און נישט וועגן א כשרות־פונקט.

די רגילות פון די שטענדיקע בודקים צו מאכן שנעלע בדיקות, איז מונע פון אויסנוצען די געלעגנהייט און מאכן א פאַרשריט לגבי כשרות. דאס איז ליידער טראץ דעם וואס מען שעכט אביסל ווינציגער.

מדריך לכשרות
הערות, מענין לענין באותו ענין

ת״ח יראי השם שהיו דבוקין לצדיקים וירדו אחורנית אחר שנתחנכו באומנות הזו

לג) עיני ראו כמה יראי השם לומדי תורה שהיו אצל צדיקים ולאחר שנתחנכו באומנות הזו נתהפכו לאיש אחר אשר אם לא ראיתי בעיני לא האמנתי. עכ״ל (שו״ת ד״ח יו״ד ח״א סי׳ ד).

מלך זקן וכסיל יושב על כסא של ג׳ רגלים, חזנים, שוחטים, סופרים

לד) המלך זקן וכסיל (הוא היצה״ר) יושב על כסא של ג׳ רגלים, רגל א׳ החזנים המוליכין מחוץ למחנה תפלות כלל ישראל, רגל ב׳ שוחטים המאכילים נ״ט לבני ישראל, רגל ג׳ סופרים הכותבין תפילין ומזוזות פסולים, והו לא צריך לכלום (שו״ת חת״ס או״ח סי׳ ר״ה, וע״ע אות ח׳, ל״א, ל״ו).

דער פראבלעם איז דער יסוד ושורש אויף וועלכע יראי השם קלאָגן אויף די היינטיקע שחיטה אין אמעריקע, ה״ה „מאַסן פראדוקציע״ [וואס דאס האט אויך די עדה החרדית גע׳אסר׳ט ווי געמאלדן אין „מדריך״ נומ. 20].

פיל מען האט מען שוין תובע געווען א דין תורה און / אדער א בירור מתוך חקירה ודרישה. ווען עס האט שוין אויסגעזען אז אט־אט וועט מען אנהייבן מברר צו זיין צום בית־דין, האט זיך געמאכט א שטארקער ווידערשטאַנד פון דעם אזוי גערופענעם צד שכנגדו. דער תירוץ אויף די פראגע, איז זעלבסטפארשטענדליך, אויף פרטים וועלכע מען האט געוואוסט אז די תוצאות פון א דין־וחשבון פאר א בית־דין, וועט נישט כאפען קיין נפקא־מינה צו אסר׳ן אדער ענדערן דעם סיסטעם. איבערהויפט אז מען האט שוין געוואוסט דעם פסק למפרע, האט מען אוודאי געקענטביישטיין און געהאט אן אינטערעס אז מען זאל מודיע זיין אז אלעס איז בסדר.

אבער אויף א דין־וחשבון וועלכער וועט מברר זיין איבערראשונגע, קאנסעקוועצן און מעגליך וועט מען מוזען מאכן גרויסע ענדערונגען, צו דעם איז קיינער נישט גרייט.

כמאז ועד עתה מוז מבורר ווערן דער דעת־תורה האמיתי ווי אזוי מתקן צו זיין די שחיטה אז עס זאל נישט זיין ארומגענומען מיט שאלות, חששות, דחוקים, אומאויסמיידליכע פראבלעמען, און תירוצים; עס זאל זיין אוועקגעשטעלט אויף א סדר נכון, בטוב טעם ודעת, אויף וועלכע די חרדים לדבר ד׳ זאלן נישט קענען האבן קיין האַרץ־רייסענדיגע טענות. און בעיקר מען זאל קענען עסן די פלייש מיט א רואיג געווידסן; דער „יאכלו ענוים וישבעו״ זאל זיין אויף אן אמת, נישט נאר אויף פאפיר.

אויב דער ענין וועט ח״ו נישט מתוקן ווערן, וועט דאס בלייבן א מכשול לדורות, חס מלהזכיר. מיר דארפן זיין גרייט, בכל כחינו, מתקן זיין באיזה אופן שיהי׳, און מיר זענען זיכער אז איר, די חשוב׳ע ליינער, וועלן צוהעלפן, למען כבוד שמים, ולטובתכם.

„נייע פאַרב אויף פאַרפוילטע האָלץ"

אזוי ווי עס וועלן בעזהי"ת ארויסטרעטן עטליכע קהילות אוועקצושטעלן אייגענע שחיטות כדי מתקן צו זיין די מאסן־שחיטה וועלכע זענען „ביזנעס אריאנטירט", ליגט א חוב מעורר צו זיין א וויכטיקע נקודה.

ווען מען וויל איינשטעלן א נייע שחיטה לטובת הציבור און נישט להנאת ממון, מוז דאס זיין מיט א סדר נכון אז מען זאל קענען אויספירן די שחיטה ובדיקה מיט מתינות און ישוב הדעת ווי עס פארלאנגט זיך עפ"י שו"ע לגבי בדיקת הסכין ובדיקת הריאה. דאס קען דערגרייכט ווערן דורך א שחיטה פון בערך זיבן ביז צען בהמות א שעה צו צוויי שוחטים, און 200־300 עופות צו איין שוחט.

אודאי וועלן זיך די אזוי־גערופענע „עקספיריענטע" שוחטים ובודקים אויסלאַכן, זיי זענען געוואוינט צו „מאסן פראדוקציע". זיי זענען, נעבעך, אינגאצן אפגעוואוינט פון אזא זאך ווי מתינות, ישוב הדעת, הרגשה א.ד.ג. זייער הרגל האט זיי זייער דערווייטערט פון אזעלכע וויכטיקע קוואליפיקאציעס. לפי שיטתם זענען די פונקטן צום העסטן נאר א חומרא אדער איידעלע השגות, אבער אז מתינות זאל זיין א נחיצות, לאזט זיי דאס האַרץ נישט פארשטיין, ווייל, אם כן, האבן זיי אלע יארן געארבייט שלא עפ"י הלכה.

דעריבער ווען א נייע שחיטה וועט אויפנעמען א שוחט ובודק וועלכער איז געוואוינט צום אלטן איינגעגעסענעם סדר, „לא הועילו חכמים בתקנתם". דעמאלט איז שוין בעסער נישט אנצופאנגען, ווייל דער ציבור וועט מיינען אז די נייע שחיטה איז בעסער.

די תקנה איז, אז דער שוחט ובודק זאל נאכאמאל דורכגיין דעם גאנצן סדר פון ווערן א „נייער" שוחט. ער דארף זיך געוואוינען צו ריכטיקע הרגשה דורך מתינות. ער דארף מקבל זיין דברי חברות און מער נישט ארבייטן ביי מאַסן בדיקות אפילו אלס א צייטווייליקער פארטרעטער, ווייל דעמאלט געוואוינט ער זיך אָפּ פון ריכטיקע הרגשה. מען דארף דעם שוחט נאכאמאל געבן הודעה.

„חרדישע שוחטים" ? ביי היימישע שוחטים (נישט נאר ביי די O.U., אָ־יוּ) זענען אויך פאראנען אזעלכע וועלכע זענען נישט נאר ווייט פון זיין א ירא שמים מרבים, נאר בכלל א שוואכער ירא שמים. איינער שפילט גאנצע נעכט, ארומגענומען מיט אום־מאָראלישע געזעלשאפט, אויף א צווייטן הערט מען א קלא דלא פסק, וד"ל.

ביי די חרדישע שחיטה פון עופות האט מען לעצטענס געהאלטן ביים מעביר זיין א שוחט, צוליב זיין אויסערגעווינליכע שנעלקייט פון שחיטה. ער האט ממש טעראָריזירט די אנדערע שוחטים.

ב"ה וואס עס האבן זיך געפונען לעצטנס שוחטים וועלכע האָבן אויפגעגעבן זייער פאָסטן, ווייל זיי האבן איינגעזען אז די טענות געגן שנעלע בדיקות זענען ריכטיקע און האבן נישט געוואלט נעמען אחריות דערויף.

„היינטיקע זיכערקייט"

ביי די גסות שחיטה (חרדישע) האט מען לעצטענס נישט געקענט שחט'ן אין געווענליכן שלאכט-הויז, זענען די שוחטים געפאָרן א גאנצע נאכט און דערנאך גע'שחט'ן ביי א פלאץ וואו מען שחט 90 בהמות א שעה. ווי אזוי זענען געווען: **בדיקת הסכין? ... הרגשות? ... בדיקת הריאה? ... חשש דרסה צוליב מידקייט? ... און דערצו מיט א קלאר געוויסן!**

דער טור שרייבט אין יו"ד סי' קפ"ג „משרבו הגליות ותכפו הצרות ונתמעטו הלבבות, חשו שמא יבאו לטעות". דאס איז געווען בימיו. אבער בזמנינו, קען מען אויף זיין א גאנץ נאכט, ארבעטן א שווער ארבעט מיט אויסערגעוויינליכע שנעלקייט, אויספירן מלאכות וועלכע פארלאנגען גרויס דקדוק, און טראָץ דעם „נתרבו הלבבות, ולי חשו שמא יבאו לטעות".

„נישט נוגע צו אונזער שחיטה"

ווען מען האט באשריבען די פראבלעמען פון אומפאראנטווארטליכע האָלסיילער ביי די גלאטע שחיטות, האבן מיר באטאנט אז טייל פון זיי קענען מעגליך טוישען פלאָמבעס. דאס איז געווען באגרינדעט דורך פאקטן וועלכע האבן פאסירט עטליכע מאל.

איין האָלסיילער האט מען שוין צוויי מאל געכאפט מיט די עוולה פון טוישען פלאמבעס. נאטירלעך אז בפרטות האט מען זיי געמיינט (ביי אנדערע האט מען שוין אויך געכאפט אבער זיי זענען נישט געווען נחשד אויף אזא גרויסע מאס).

ווען דער מו"ץ וועלכער איז געווען בעל אחראי אויף דעם געוויסן האָלסיילער [אונטער די השגחה פון זייער קהילה] האט דורכגעקוקט די שחיטה-באריכטן פון מדריך, האט ער נישט ארויסגעוויזן גרויס זאָרג איבער די פארצווייגטע פראַגעס פון היינטיקן סדר השחיטה, כאטש זיי אליין האבן געוואוסט אז דער האָלסיילער איז נחשד. מיט א קורצע צייט שפעטער האט מען דעם האָלסיילער נאכאמאל געטראפן מאכן דעם זעלבן פעלשונג מיט פלאמבעס, האט מען שוין בלית ברירה געמוזט אראפנעמען די השגחה.

ענדערונגען

א טייל פון די פאקטן וועלכע זענען באשריבן געווארן אין פריערדיגע מדריכים האבן זיך היינט צו טאג געענדערט. די שינויים זענען געמאכט געווארן דורך די איינריכטונג פון די בעלי־בתים צוליב זייער אייגענער געשעפטליכער אינטערעס, אדער ווייל מען האט נישט געקענט אנדערש אויסשטעלן דעם סדר השחיטה ובדיקה.

וויסן דארף מען, אז ביים ערשטן געלעגנהייט ווען פאר די שלאכט הייזער וועט בעסער אויסקומען צו טוישן צום אלטן סדר, אדער שחט'ן א גרעסערע צאָל, וועלן זיי דאס ענדערן און זיך נישט רעכענען מיט די כשרות־פונקטן וועלכע ווערן נשתנה לגריעותא צוליב דעם טויש.

סאלאמי — ווארשטן — בלאויני — פרענקפורטער

נוכחנו לדעת כי גם המתנזרים **מבשר בהמה** מסיבת גודל המכשול פה ארצה"ב בכל חלקי הניקור טועין טעות מכאבת וסוברים שמותר לאכול (סאלאמי — ווארשטן — באלויני — פרענקפורטער וכו') והוא מכשול עצומה עד למאוד כי לא די זה שנעשין מבשר בהמה וא"כ גורלם לא נופל משאר בשר בהמה עוד יש בו שגרוע פי כמה מבשר בהמה מחמת כמה טעמים.

טעם א: בשר שאינו נמכר בעין רק אחר טחינתה (כמו געמאלענע פלייש וסאלאמי וכל שאר הנ"ל) גרועים אלף דרגות מסתם בשר מחמת העלמת עין הרואה מהו וע"ח זה בעלי חרושת מכניסים בה כל הפסולת של הבשר והחלבים.

טעם ב: סאלאמי וכל הנ"ל **מכילין** לערך 40 אחוזים (פראצענט) שמנונית ומניחים שם לכתחלה בשר **הממולא** בחלב. **ידועה מספקת** בידינו שעושין אותן בחלק אחוריים).

טעם ג': אצל אסיפת התאחדות הר' האי שתא סיון תשמ"ב עורר אחד מן המתאספים כי את חלק הבשר הטבור של הבהמה ולמטה ממנה שהוא שייך לחלק אחוריים ועליה חלב דאורייתא לרוב, לוקחים לעשיית הסאלאמי.

טעם ד: הבקיאים קצת בספרי קורא הדורות יודעים להגיד שמאז נתחדשו מצרכים הללו סאלאמי והשאר נתגלו הרבה רמאות בארצות שונות ע"י אי הכרת תוצרתן, ואפי' בזמן שלא ידעו העולם פקפוקים בסתם בשר בהמה כבר נתרבו המדקדקים בכל החומר ממצרכים הנ"ל.

טעם ה: יש בידינו כתבים (דוקאמענטן) שונים (ממשרדי הבריאות של מדינות שונות אשר כולם פה אחד יעודין ויגודין כי אכילת מצרכים הנ"ל מזקת מאוד מאוד לבריאת הגוף וגורמת רח"ל חולי הידועה רח"ל.

טעם ו: לפי רשימת המשרד מה גורמת, חולי הידועה רח"ל יש בסאלאמי ושאר הנ"ל מרוכזין יחד ד' פרטים הגורמים רח"ל הנ"ל. 1. בשר בהמה. 2 חלב. (או שומן שניהם שוין מטעם בריאות). 3. בשר מעושן. 4. קעמיקלעס שנותנים לתוכה. 5. בשר ישן. (הסאלמיס נעשים הרבה בפעם אחד ועומדים ימים רבים. 6. יש בו מלח ושאר תבלין הרבה.

הרי לפניך רכוז של 6 טעמים הידועים לנו בבירור (לבד מאותן שמתגלין מידי יום ויום) שגורמים חולי הידועה רח"ל, ומי שאחרי כל אלו הטעמים עדיין מכניס בשר הנ"ל לתוך ביתו, הרי זה מתחייב בנפשו ונפש ב"ב וכמאבד עצמו לדעת ממש רח"ל!

MADRICH LAKASHRUS

"THE GUIDE TO KASHRUS"

NOVEMBER '79 Issue No. 30, Vol. 5

ועד הכשרות

KOSHER כשר

VAAD HAKASHRUS

A Public Service Organization
Dedicated to Strengthening of Kashrus
Through Research and Development

If your label indicates that your subscription has expired, renew it now. Please don't wait for reminders.

זה השער לה' צדיקים יבואו בו

ספר
שמירה טובה

מתאר בפרוטרוט רוע מצב השחיטה בניו־יארק ובארצות הברית בכלל, עפ"י מה שראו עיני המחבר בעצמו במשך ח"י שנה היותו שו"ב במדינה זו.

מאתי

חיים מאיר בן מרדכי ז"ל
באלל, שו"ב
510 סוטטער עוועניו, ברוקלין

ניו יארק, התרפ"ה

הוצאה שביעית
ברוקלין, נ. י. שנת תשד"ם לפ"ק

כה דברי רבנו יונה (שערי תשובה ג׳) על הפסוק ״לא תוכל להתעלם״ (דברים כב, ג): ״הוזהרנו בזה שלא להתרשל בהצלת ממון חברנו וכו׳, אף כי הוזהרנו להשתדל בהצלת חברנו ולשית עצות לעזרתם בעת צרתם, ואמר שלמה ״התרפית ביום צרה — צר כחכה״ (משלי כ״ד) פי׳: אם יש לך כח להציל בעצה או בהשתדלות ואתה מראה את נפשך שאין בך יכולת — יוקצר כחך. מדה כנגד מדה. ונאמר אחריו: כי תאמר הן לא ידענו זה, הלא תוכן לבות הוא יבין ונוצר נפשך הוא יודע והשיב לאדם כפעלו; הנה המניעה מן ההצלה ושית עצות על העזר, הקב״ה יחשוב לו לעון כאילו עשה לרעהו רעה בפועל וכו׳, וזהו והשיב לאדם כפעלו״ עכ״ל.

מזה אנו למדים כי אם האדם יכול לעזור לחברו בענייני נצחיות, כגון להדריכו בדרך הישרה, דרך התורה, על ידי תוכחה, ולא עשה זאת נחשב לו כאילו עשה לרעהו רעה בפועל ממש כנ״ל, וזה מפני חומר העון של מניעת התוכחה, שעליו אמרו חז״ל ״לא חרבה ירושלים אלא על שלא הוכיחו זה את זה (שבת קי״ט). הרי שחז״ל עברו בשתיקה על עוונות חמורים של הדור ההוא והזכירו רק את הדבר הזה של אי קיום מצות עשה של ״הוכח תוכיח את עמיתך״ (ויקרא יט, יז), וכל כך למה? מפני שהם מצאו כי זהו המפתח לכל העוונות כפי שאמרנו.

בספר שמרו משפט מהרהגה״צ ר׳ עקיבא יוסף ז״ל בעהמ״ח לב העברי כותב וז״ל: הגהצה״ק ר׳ נתן אדלער זללה״ה רצה לפסול השו״ב דפפ״ד, ולהכניע החותם של הסמ״א השורה על השובי״ם הפסולים בסוד על חרבך תחי׳ וכו׳, ואלמלא השיג כל רצונו הי׳ בא משיח צדקינו, אך הס״ם העמיד עליו רודפים קצבים, והצריך לברוח מפפ״ד, ותלמידו החת״ס רץ אחריו כמה פרסאות וכו׳ עכ״ל (הובא בספר משכיל אל דל עיי״ש באריכות).

מעשה נורא שאירע בסלאוואקיי מקצב שהי׳ מאכיל טריפות ח״ו

ידוע המעשה הנורא שאירע בתקופתנו לפני כארבעים שנה בסלא-וואקיי בישוב סמוך לוורשניץ, שהקצב דשם הי׳ מוכר לאחד מחשובי בעלי הבתים ולבסוף נחלה במחלה מסוכנת ואז קרא לפני גסיסתו את הדיין של הקהלה והודה לפניו שהרבה שנים מכר בשר טריפה לישראל ואמר שזה בשר כשר. ואח״כ מת. וכשהחברה קדישא התחילו לחפור הקבר נתמלא הקבר עכברים. ורצו להבריח את העכברים ולא יכלו בשום אופן. וחפרו קבר אחר וגם זה נתמלא עכברים. וזרקו לתוך הקבר קש ועצים ועשו שריפה גדולה ושמעו קולות בכי׳ ומרוב פחד ברחו משם החבריא קדישא ואח״כ שוב נתמלא הקבר עכברים ובאו לפני הרב ושאלו אותו מה לעשות והשיב שישכיבו את המת כך בקבר ושמו את המת בתוך הקבר מתוך בכיות על החרפה של המת ותכף שהשכיבו אותו בתוך הקבר התנפלו עליו העכברים ואכלוהו כולו רח״ל. המעשה הזאת נתפרסמה בכל הסביבה ורבים עשו תשובה.

ספר

שמירה טובה

כולל

כל לשון שמירה הנזכר בתורה למקומותיהם ותעודותיהם, ומבאר איסור גלוח הזקן בכל מיני גלוח ואפילו בסם, ומתאר בפרוטרוט רוע מצב השחיטה בניו־יורק ובארצות הברית בכלל, עפ"י מה שראו עיני המחבר בעצמו במשך ח"י שנה היותו שו"ב במדינה זו.

ונוספו בו מראה־מקומות מכל הש"ס להלכה למשה מסיני, הן שנזכרו בסוגיות הגמרא והן ברש"י או בתוספות, אחד מהם לא נעדר.
כל אלה חוברו לה יחדיו עפ"י הלכה, דרוש ומוסר ועפ"י הזוהר הקדוש

מאתי

חיים מאיר בן מרדכי ז"ל באלל, שו"ב
510 סוטטער עוועניו, ברוקלין.

ניו־יורק, התרפ"ה.

מפתח פרטי החיבור.

מעלת הבעלי מלאכות, שהמלאכה מכבדת בעלית.

לשמור מן מלאכה באיסור, מחילול שבת חלילה.

לשמור ללמוד חומש עם פירש"י, והלכות מנהגי ישראל,
פירוש אָדם לעמל יולד.

לשמור בלימוד התורה שיתיה לשמה.

לשמור שלא להקל בשום דבר מדברי סופרים.

לשמור כל תשמירות האמורות בתורה.

לשמור הנהגת קדושה בבית הכנסת.
לשמור חלימוד והחנהגה של חינוך הילדים.

לשמור לא לברך ברכת המפטיר בשלא לצורך.

לשמור לקיים הסכמת פוסקים אחרונים באיסור גלות.

לשמור שהעוסקים במלאכת הקודש לא יהיו מגולחים.

לשמור ולתקן הנחגת השחיטה בבית המטבחים.

פירוש להראיה שהביא חרב בית הלל לאסור העברת השער
ע"י סם, מגמרא נזיר דף מ'.

ידיעת הרופאים בהעברת שער על־ידי סם.

שאלת לרבים מענין גילות ע"י סם.

הלכות שנאמרו למשה מסיני הנמצאים בש"ם בבלי, גם
הנאמרים מפי תזקנים והנביאים.

דרוש על ענין גמילות חסדים.

הקדמה

הננו מציגים לפניכם העתקה מספר שמירה טובה שחיברו שוחט ירא וחרד שעסק במלאכת השחיטה ארבעים שנה ועשרים האחרונים היתה בעיר ניו יארק ולבו ראה הרבה מכשולות בבית המטבחיים הן מצד המתעסקים, והן מצד המכשירים, והן מצד רבנים המסייעים בעקיפין, ובהיות שהמכשולות שמונה והולך שייכים גם בזמן הזה אשר תהליך השחיטה היתה אז בערך כמות שהוא עתה, וגם שיחת האנשים שעליהם שעליהם רבצה האחריות השתמשו באמתלאות שונות ובאותן הלשונות משתמשין כאז כן עתה, כאשר יראה כל המעיין בפנים. וע״כ לדעתי זכות הרבים לפרסם זאת הקונטרס והערתי עליה איזה הערות נחוצות כפי הענין ובקוצר.

גם לתועלת הרבים חלקנו דבריו לקטעים עם כותרת בראש כל ענין חדש, ליתן סקירה כללי להנמצא תחתי׳. ואקוה שיתעוררו הרבים ויפקחו עיני עורים המגששים באפילת חשכת הגלות המחשיך עיניהם ולבם של ישראל מרוב צרות והשעבוד ותתרבה הדעת.

וד׳ ממרום יערה עלינו רוח טהרה לעבדו כולנו שכם אחד מתוך נקיון והזדככות נרו״נ מעתה ועד עולם אנס״ו.

נ. ב.

לא הוספנו בפנים דברי הספר ״שמירה טובה״ אפילו אות אחת רק הכותרת (קעפליך) והוספנו הערות מלמטה והרוצה לראות דברי הספר כמו שנדפס בימים ההם כצורתה ימחול לעיין בסוף הספר.

מובא בספר צפנת פענח מהה"ק בעל התולדות פ' יתרו (ד"ה ונראה דשמעתי ממורי), ומובא גם בספר דגל מחנה אפרים פ' עקב, וזה לשונו: שמעתי ממורי דיש בכתבי שאלות יתשובות של הרמב"ם ששלחו מדינה אחת להרמב"ם וחתמו על שאלה זו כמספר שבעים אלף, ילמדנו רבינו, מאחר שאין תחיית המתים מפורש בתורה, רק בש"ם רמזו ודרשו מהוכחות שלהם, אם כן גם לנו יש להוכיח ולדרוש איפכא וכו'.

והרמב"ם לא רצה בעצמו להשיב וצוה לתלמידו ר' שמואל אבן תבון לכתוב תשובתם, ותוכן ענין תשובתם הוא זה. אבאר לכם מאחר שנמשך לכם ספק זה, אם כן אין נשמתכם נמשך מבני אברהם יצחק ויעקב רק מאנשי סדום ועמורה וכו'.

והנה נפש האדם הוא דם הנעשה מבירורות המאכלים, ויש כמה מיני בירור, בתחלה על ידי שזורקת המרה טפה במאכל שבתוך מעיו, נברר הגס ועב ונעשה צואה ויוצאה לחוץ, בירור ב' יוצא למי רגלים, בירור ג' נעשה זיעה, בירור ד' נעשה שערות וצפרנים, בירור ה' הדם נבלע בכבד וטחול וכו', ומבחר הדם נכנס בלב ואחר כך במוח, ומזה נעשה השכל והדעת, **ומדבריכם נראה שאתם כופרים בדברי חז"ל, אם כן לא נזהרתם מאכילת איסור ודברים טמאים, והשכל והדעת שלכם נעשים מהדמים של טריפות ואיסורים,** והשכל והדעת שלכם נמשך להכריע אל הטומאה כי ממנו נעשה, ואם כן איך תוכלו להכריע בשכל שלכם נגד רבותינו חכמי התלמוד, אשר רוחב לבם הי' רחבה מני ים וכו', ותדעו נאמנה מאחר שירדתם לספק זו וכפירה זו שהפורעניות קרובה לכם, וכך עלתה להם שבא עליהם מלך אחד והרגם והשמידם, ורצו להמיר דתם ולא קבלו אותם מאחר שכפרו בתחיית המתים, והאומות מאמינים גם כן בסוד הגלגול ותחייה, וכמ"ש הפילוסוף וכו', ומעט מזעיר נמלטו להרמב"ם וחזרו בתשובה, עכ"ל.

☆

כתב האוחה"ק פ' שמיני עה"פ ולא תטמאו בהם וגו', אולי שיכוין לומר לבל יכניסו בפיהם אפי' בהיסח הדעת, אלא שישתנה הפגם דבמזיד תעשה נפשו שקץ, ובשוגג תטמטם נפשו ונטמאת, והוא אומרו ולא תטמאו בם עכ"ל. עוד להלן עה"פ והתקדשתם והייתם קדושים וגו', פי' שאם מתקדשים למטה לבל יכנס בגופם שום דבר טמא, גם ד' ישמרכם בזה עכלה"ק.

ספר
שמירה טובה

א

מנהג בכל תפוצות ישראל שהעיר מחזיק־הרב, והרב השוחטים ובניו-יורק הכל מהופך

(בדף כ׳ וז״ל)

זאת ועוד אחרת: שמהראיה שאביא לכם על אכילת ספיקי טריפות תראו ותבינו בעצמכם שהאשמה היא על ראש עמנו בני ישראל, שאינם עושים כתקנת העיר כנהוג מעולם בכל תפוצות ישראל, שהעיר תחזיק את הרב והרב מחזיק את השוחטים. [1] ובארצנו אף שניו יארק היא עיר ואם בישראל, היא ההיפוך מן הקצה אל הקצה, אין העיר יודעת מהחזקת הרב ולא רב יודע מן השוחטים, וכמו הפקר היא לכל בין לרבנים ובין שוחטים, ומי שיש בידו לקחת באיזו תחבולות נשאר ידו על העליונה.

ב

בניו יארק כל הרוצה נעשה רב, וכל הרוצה נעשה שוחט

התנא אמר לנו עשה לך רב וקנה לך חבר, והיינו, שראשי העיר יבחרו רב הגון וישר, כמ״ש צדק צדק תרדוף, והרב ישגיח על

---

1. המחבר בוכה תמרורים על שינוי העצום שבין עיר ניו יארק לבין מנהג תפוצות ישראל שמעולם, בימי קדם בכל הארצות היו הקהל מחזיקים בהרב, והרב מחזיק השוחטים ובאופן זה הי׳ אימת הרב על השוחט ואימת הקב״ה על הרב. בעיר ניו יארק נתהפך הגלגל בעלי המטבחיים מחזיקין בהרב (בצירוף שארי בתי חרושת המייצרים מיני מזון ושתי׳) וגם בהשוחט ואימת בעלי בתים מוטלים על שני אלו הרב והשוחט חזה לבד די והותר לקלקל כל הכשרו של הרב, (והגם שהמחבר מצייר ענין הרב והשוחט בע״א קצת, מ״מ בימינו כן הוא).

השוחטים שיהיו תמיד תחת ידו בהשגחה יתירה. [2] ובפרט כעיר גדולה זו שבארצנו, ואם ימעט ברב א׳ יעשו ב׳ או ג׳ באופן שהם יהין נחשבים לרב הכללי, שבלעדם לא יהיו שום רב להרים ידו ליתן הכשרים על שום דבר, רק שיהיו עוד הרבה [3] רבנים מסתעפים להם ומסייעים להם, על ידי רשותם. אבל אצלנו כל הבא לעיר ממציא לו איזה חברה ע״י [4] איזו תחבולות ונעשה רב וכן השוחט ממציא לו איזה האלסיילער ומשלם להשוחטים כפי שיתפשרו ונעשה שוחט ולהרב אין שום [5] דעה בזה,

2. כוונת המחבר דבעיר גדולה הזיוף יותר נקל ושכיח וצריכה זהירות יתירה, ועוד כוונתו דבעיר ניו יארק יותר באפשר להקל להחזיק ברב שהרב ישגיח על השוחטים ק״ו מימים הראשונים שגדל הלחץ זו דוחק הפרנסות ואעפ״כ החזיקו ברב, כ״ש בעיר גדולה כניו יארק שהרחבות מצוי׳ ודאי צריכה להיות כן, ולא שיהיו עיני הרב לבעל החרושת ומצפה לטשעק שלו, דבכה״ג פשיטא שעל כל פשעיו תכסה אהבת בצע ממון שלו.

3. נקודה מפליאה העיר המחבר לא כמו שנוהגין שרב אחד ממונה על הרבה חלקי כשרות, וגם דין תורות ועוד, דא״א שתהי׳ מלאכתו באמונה עי״ז, וגם לא יעמיד תחתיו סתם משגיחין כפי הנהוג אלא יהיו הרבה רבנים כ״א ממונה על חלק שבידו לפקח, ועליהם רב הכולל.

4. כוונתו למנהג ארצה״ב דכל הרוצה להתנהג ברבנות ממציא לו חברה פותח ביהמ״ד ומדביק טבלא מבחוץ כאן קנה מקומה בהימ״ד פלוני, ומתאונן המחבר שהוא חורבן עצום, כי עי״ז ביד כל ריק ופוחז ליקח מטה הרבנות בידו, דבימי קדם היו הקהל מקבלין הרב, ולא חסרו מבקרי ומחפשי מומין שהיו חוקרין ובודקין בשבע חקירות ועוד שבע, ובעבור כל פגם כל דהו ביראת קל שמצאו בו מענו מלקחתו עד שהי׳ קשה התקבלות רב בקריאת ים סוף, אבל בזה״ז פותח ביהמ״ד כפותח חנות, ומי שאינו מרוצה עם הרב ילך לביהמ״ד אחר והרב מצידו אומר לנפשו, שפטור מלהטיף מוסר כיון שהם לא קיבלוהו עליהם למורה ומדריך רק הוא בעצמו קיבל נפשו לרב לקיים דחז״ל ״לעולם ילמד אומנות נקי׳ וקלה״, ובין דא לדא, הדורות מתדלדלים בעוה״ר.

ועי״ז נחסר פרנסת הרב כי לא קיבלוהו בני אדם ע״מ לפרנסו, וכבר א״א לו לילך לבתי העבודה ולעסוק בסתם מלאכה כתפירת בגדים, או להסתחר בפומבי שהרי כ״ז פגם לתואר ״רב״ שלו וכתוצאה מזה נעשה משררות שלו עבדות ונעשה עבד לבתי מייצרי מזון, ובעלי המטבחיים, להכשיר פרי עמלן, בתחלופת משכורת הגונה, שמעה עמי בינה זאת.

5. פירוש לא מיבעי׳ שאין שואלין ממנו אם השוחט הגון בעיניו, אלא גם בראה כי השוחט קל ומכשיל הרבים אין בידו לעשות כלום, כי השוחט והקצב קמים עליו כחניתות של ברזל ומשתיקין אותו בנזיפה.

אם הפארמאן מהשוחטים אומר עליו טוב הוא למלאכה, אז נשאר שו"ב לעיר, וכן הוא שוחט את העיר וד"ל.

ג

הרבנים מתיפים שהעם יהנו מהם

וממילא רבנים ושוחטים כאלה במה יתכבדו לפני העם אם לא בראשי האנשים האלה וגו'. והיינו שעושים את ראשם שוים ליתר העם בהקפת הראש ומפאת הזקן, אז העם נהנה מהם, בראותו שהם שוים עמהם ומן הסתם היתר גמור הוא. והגם שבזמן הזה ישנם אצלנו רבנים מפורסמים ג"כ, שבאו מיוראפ, שעליהם אפשר לסמוך כבכל ערי ישראל, אבל אין בידם שום כח וחוזק לעשות דבר מה, כי הרבנים הראשונים מחזיקים [6] בחזקה את העיר, ולא העיר מחזיקה אותם, שנוכל לאמר עליהם שום דעה. וזוהי כוונת התנא עשה לך רב, היינו שהרב יהיה נשמע לך להיראים והשלמים מהעיר ולא שהרב יהיה עליך כמו שירצה. אשרי הדור שהגדולים נשמעים לקטנים, ואז גם הקטנים נשמעים לגדולים. וזהו שמסיים התנא וקנה לך חבר, היינו, איך יהיה כזאת הוא רק על ידי קנין, כי ידוע שהקנין אי אפשר להיות על יד אחד אחד רק מידו של זה ליד חבירו, כן הוא בקנין חבר, שכל עם בני ישראל יתאספו בחברותא ויתנו כפיהם בקנין זה עם זה להסכמה אחת על החבר אז יהיה הכל טוב וישר.

ד

יסוד מכשיר הגון חקירה על שורש כל דבר

הן ידוע לכל המאמר שיש בדברי חז"ל, זרוק חוטרא אאוירא אעיקרא קאי. והגם שהוא כמו משל של הדיוט אעפי"כ שיחת חולין של ת"ח צריכים לימוד, ויש ללמוד מזה כשאדם בא לעיין איזה דבר יראה בהשורש של אמיתות הדבר, זוהי הכוונה אעיקרא קאי, גם כי שלמה המלך ע"ה אמר החכם עיניו בראשו, היינו שהחכם יתן עיניו לעיין בראשיתו של דבר, אם יתוקן הדבר מראשיתו יהיה טוב גם בסופו, וכן מפורש גם בתוה"ק (דברים כ"ט) פן יש בכם שרש פרה ראש ולענה וגו' הרי שהתורה מזהירה לנו שיהיה השרש שלנו טוב, ואם יהיה לא מהטוב [7] נעקור השורש, כי כן הוא האמת, מה יועילו אם יקצצו הענפים

6. עי' לעיל מספר 4 ותבין דבריו שבכאן דכוון למ"ש שם.

7. כוונתו באם אחד בא לעשות תיקונים בבית המטבחים בדברים הנראין שלא כהוגן בעיניו, לפתי יחשב, ודומה לקוצץ ענפים מאילן המושחת בשורשו

הרעים, אם השורש הרע נשאר והלא יצמחו ויגדלו עוד הפעם מהשורש הרע, כמובן לכל.

ה
ביקורת הרבנים בבית השחיטה — סמיית עינים הוא

אסדר לפניכם מה שורש כפי ידיעתי בזה, ובפרט כאשר יש אצלנו רבנים מפורסמים כעת, שבאו לארצנו ואינם יודעים מתהלוכת הארץ ובפרט מהנהגת השחיטות, וגם אם אולי איזה רב ידבר לפניהם טוב, [8] וגם אפשר שיקח את הרבנים המפורסמים ויביאם לבית המטבחים ויראה להם באצבע איך שעומדים שוחטים והכל נעשה יפה ומהודר, אל תפנו אליו ולא תשמעו לדבריו, כי אין זה כי אם סמיית עינים.

ו
א״א לרב לעמוד על הנעשה בבית מטבחיים מבלי שיעמוד שם ג׳ חדשים רצופים

כי אי אפשר לשום [9] בן אדם לדעת ולעמוד על תוכן העיקר מה

שיחזור ויצמיח עוד יותר ענפים מקולקלים מהראשון, וכן בזה הרשעים כים נגרשו ונגד כל תיקון שמתאמץ לעמתו יתרבו קלקולים, והעצה לחקור.שורש סיבת הקלקול האיך בא לידי כך, אולי השוחט פגום אולי ההשגחה גרועה, או הבעה״ב דוחק, ושם יעשה התיקונים.

8. כפי הנראה מדברי המחבר הי׳ אחד מתכסיסי הקלים להביא רבנים לבית המטבחיים ולהראות להם שהכל טוב ומהודר והחכמה הטמונה בהערמה זו כי על הרוב גם הרבנים לא ידעו שאין יודעים (שזהו תכלית הידיעה) ומחבר ספר זו טובה גדולה עשה בעמיו לעורר לבב רבנים היראים על דבר שהגיע לתכילתו מדי עסקו בה, כי לעמוד על אמיתת הנעשה בבית המטבחיים א״א בפחות מג׳ חדשים רצופים, והוא הערה נפלאה אשר ראוי לכל רב ירא וחרד באמת לשים לבו עליה, לבל יצא מכשול על ידו. ובמיוחד העיר המחבר על הרבנים יוצא אייראפע שאין בקיאין בטיבה של מדינת ארצה״ב, וכאשר מזמינין אותן לבקר בבית המטבחיים סוברין כי תהלוכותיה כמו בהמדינה שממנה באו ובביקור קצר ירד לעומקה, וזה טעות גדול ונורא ודמיון זה רבים חללים הפילה בעוה״ר.

9. הדגיש בלשונו דא״א לשום אדם אף אם תרב חכמתו בחכמת שלמה, ויראתו כמשה רבינו ע״ה, מ״מ א״א לעמוד על טיבן של העוסקין בראיה בעלמא.

שנעשה בבית המטבחים, עד שיעמוד שם במלאכה עצמה עם כל הפועלים דשם עם הנכרים ועם היהודים לא פחות מזמן שלשה חדשים רצופים ובתמידות מראשית מלאכת היום עד סוף מלאכת היום, אז תהיה לו ידיעה להבין מה שאפשר להיות טוב או לא טוב. כי אין אדם אחד יכול לראות למרחק מה שהשני עושה שם ומה שרואה בעצמו ואינו עושה במעשה ידיו, וגם אם ראה במקום אחד לא יכל לראות מה שבאותו רגע נעשה בחדר השני והשלישי והרביעי וגו׳, כי השור השחוט יתחלק אחר שחיטתו לשבעה חלקים למקומות ולחדרים שונים, ששם נגמרת המלאכה של כל אחד ואחד, על כן ראיה כזו אינה שוה [10] כלום, כי אין לשום אדם שבע עינים שיכול לראות בפעם אחת בשבעה מקומות, לא ראיה ולא ידיעה!

ז

שוחט שעסק בבית המטבחיים בעצמו ואינו רוצה לטעום טעם בשר

ידוע לכל מאמרו של רבא, שכל איש במקום שאין מכירין אותו שרי לאודועי נפשיה, לכן אודיע אני היום ברוך השם כבן שבעים ושתים שנה ועד שנת הששים לערך עסקתי במלאכת שחיטה ובדיקה מבן עשרים שנה לערך עסקתי בשו״ב בעיר נעוועל עם שוחטים מפורסמים בתורה ויראה. ה״ה ר׳ משה ליב ז״ל בנו של הרב המפורסם ר׳ פרץ שהיה רב במחננו נעוועל ולסוף ימיו בעיר טשערנינאוו ושם מנוחתו כבוד, ואחריו לא קם כמוהו זי״ע, וכערך עשרים שנה עסקתי בשחיטה ובדיקה פה ניו יארק, וזה יותר מעשר שנים שחדלתי מלעסוק בשו״ב, ובה״ש שהזמין לי פרנסתי שלא אצטרך למלאכה לעת זקנתי וכה יתן לי הנותן מטובו לכל להחייני ולהחזיקני כל ימי חלדי האחרונים וטעם של בשר בהמה דקה או גסה לא טעמתי זה כארבע עשרה שנה, כי גם בשלש שנים האחרונות שעמדתי עדיין במצב עסק

---

10. ענין הבלבול והסיבוך בבית השחיטה ע״י ניתוח הבהמה להרבה חלקים והתחלקותה למקומות וחדרים שונים ישנם גם היום, ובקצת ענינים עוד נסתבך יותר ויותר מימי קדם.

השו"ב בבית המטבחים לא אכלתי גם מהבשר ההוא,[10*] יען כי יתר השוחטים לא עשו כראוי ולא יכולתי לעמוד נגדם עד כי משום זה עזבתי מצבי שם.

ח

כאשר מתאוננים אודות מכשולות לנכבדי, העיר צועקין לך אל הרב

והודעתי מזה לכמה בע"ב מהגבירים והנכבדים שבעיר ונתנו לי תשובתם: אין אנו משגיחים אחר זה ויש לנו שם רבנים האומרים כי הכל טוב ומוכרחים אנו לסמוך [11] עליהם.

ט

רבנים חותמים חותם כשר על ספק נבילה וטריפה בתירוץ דאל"כ ימכרו נבילה ממש

וכאשר דברתי עם רב אחד ידוע שמהראוי גם לו לעזוב את השגחתו על בית המטבח, למען ידעו רבים שאין להם שום השגחה, ולא יהיה הקולר תלוי על צוארו מלהכשיל הרבים, אמר לי בזה הלשון: מה יהיה התועלת מזה שאלך לי, הלא השוחטים יקחו להם רב אחר שיהיה עוד גרוע ממני! כי השוחטים הם הבע"ב על זה איזה שיבחרו ויציגו

סו*. למדני מכאן כמה דברים חדא כי מעלת השוחט אינו מעיד על הבשר הנמכר בשוק כי טוב הוא בטענה דאלמלי הי' איזה פקפוק ודאי לא הי' שוחט פלוני עובד שם, וזה איפרך ממה שאנו רואין שוחט שעסק בשחיטה ולא רצה לאכול מבשר שבבית המטבחים, מטעם שוחטים האחרים.

ועוד אני מעיד כי שמעתי משוחט מומחה מאד שהעיד על עצמו כי בהיות שהמכשולות עצומים מאד גדר בעדו שלא לאכול בשר רק ממה ששחט הוא ולקח משם לביתו, לא זולת.

וו. אין כל חדש תחת השמש וכהיום הזה תמצא תירוץ זו בפי כל הבריות מגדל ועד קטן, וממש יצאתי מהתפעלות כאשר אמר לי אחד בזה הלשון, "כאטש איך ווייס אז די פלייש פראדוקציע האט מערערע כשרות פרבלעמן ווייל איך האב דארט געארבעט פונדעסטוועגן עס איך ווייטער דאס פלייש אויפן רב'ס חשבון וואס געט השגחה" הישמע כזאת והיתקבל תירוץ פטפוטי כזה על דעת בר שכל? ק"ו בן ק"ו בב"ד שלמעלה

אותו לפני ההאלסיילערס והם פוסקים לו שכירתו לשלם, ובזה הוא נעשה רב ומוחזק על כל העיר ואגפיה, כי שמו עם החותם שלו נתלה על כל הצאקס בשר הנמכר בעיר ובקאנטרי ונודע לכל שהוא הגדול ועליון על כל הרבנים שבעיר. [12] ובאים אצלו לקחת הכשרים על כל הפראדוקטען הנמכרים בהכשר ומשלמים בעד ההכשר שניתן להם בכי טוב ביד פשוטה, יען כי ההכשר שלוקחים מהרב המה משאירים אותו לירושה [13] גם לבני בניהם עד סוף כל הדורות, שהדבר ההוא נעשה בהכשר הרב ויאכלו המהדרין מן המהדרין. וראיתי הכשרים כאלו במקומות שהרב לא היה שם מעולם, לא הוא ולא משגיחו, וגם כי באיזה פעקטארי שיש איזה משגיח, גם שם מסתפקים במשגיח אחד במקום שנצטרך חמשה משגיחים!

י

הילוך השחיטה פה ניו יארק

ואספר לפניכם מתהלוכת השחיטה דפה ניו יארק:

לערך שלושים שנה למפרע הסכימו כל אחינו בני ישראל דניו יארק לשלוח לעיר ווילנא ברוסיא להביא לכאן את הרב המפורסם ר׳

---

12. הערה נפלאה העיר לן המחבר כי רבנים הקלים מרויחים בנתינת חותם הכשר שלהם בכפליים, חדא הון תועפות ממון ההכשר, וגם כבוד שעי״ז מתפרסמין בכל קצוי ארץ לרב מפורסם, אשר בלתי זה לא הי׳ יודעין ממנו כלל וכלל וכמובן דכל כי האי גוונא הנסיון כפול והמכשלה עצומה־וכ״ז ללמד על הכלל כולו דכ״מ שיש לחוש שלהוט הרב אחר כבוד המדומה יותר מעותדין להנזק מהשגחה שלו־ובפרט זה ירדנו ג״כ פלאים מימי קדם שכל רב בעירו לא הי׳ נצרך לפרסום כי הי׳ מפורסם בעירו (לבד מה שהיו עסוקין במלאכת הקודש ומובדלין מכבוד המדומה) וגם לא היו מקבלין ממון יתירא מקופת הקהל בעבור כל השגחה. ובניקל הי׳ להם לעמוד בנסיון שלא לחתום שמם על מאכל מפוקפק לא כן בימינו שמקבל שכר מיוחד על כל מאכל ומשקה בפני עצמו, וגם נתפרסם שמו בכל קצוי ארץ ונתרומם הודו ותפארתו, מי פתי יוותר ע״ז כל שיש אמתלא כל דהו להכשיר.

13. הכוונה למנהג הרבה בעלי חרושת שחותמים על חבילי וקופסי מזון שם רב המכשיר שכבר שבק חיים לכל חי עשרים ושלשים שנה ונראה כמצבה לנשמת פלוני הרב ומאנין בזה דעת הקהל. וכ״ז לבד מהכשירים הניתנין על מיני מזון אשר לא שזפתם עין הרב מעולם, ולא ראה רק מטבע הכסף הנשלח לו תמורת חותמת הכשרות.

יעקב יוסף ז״ל, ונתקבל להיות רב הכולל דפה, ובאמת שהוא גדר הרבה פריצות והתקין תקנות טובות בעד עמנו בני ישראל דניו יארק. אך יען שהיה ההכרח לדבר עם סוחרי העיר ובפרט עם ההאלסיילער של בית המטבחים של גסות ודקות, שכולם מאנשי שפת אשכנזית ואנגלית, וזה לא היה ביכלתו של הרב לדבר אתם, היה מההכרח לתת לו איזה רב לסניף ולסרסר, שביכלתו לדבר בלשונם. ובאותו הזמן היתה החברה של אנשי אונגארן ידם תקיפה פה ניו יארק בעשירות, ואחרי הרבה סכסוכים בתוך בני עמנו בנ״י את מי יבחרו לסניף להרב, גברה ידם של אנשי אונגארן שיקחו את הרב שלהם, ד״ר ידוע בכאן, כי הוא מלומד ביותר בלשון אשכנז, כי שם נתגדל ושפתו נאה עם כל ההאלסיילער, ובמה שנוגע להוראת דבר תורה לא היה שייך, כי לא נצרכו לו, כי היה הרב הכולל, שבלעדו לא היה נעשה שום ד״ת.

הרב הכולל קבץ ואסף את כל השוחטים מן העיר שיעמדו לפניו בנסיון, והשו״ב שלא הוכשר בעיניו העבירו הכל כדת, גם תיקן שיהיו פלאמבעס נתלים על הבשר כשר, גם על העופות שנשחטו בהכשר ובחותם הרב והכל היה על צד היותר טוב הן בכשרות והן בהנהגת היהדות בבתי כנסיות, והיה כן עד העת שחלה ונפל למשכב ולערך חמש שנים לא יצא מפתח ביתו עד זמן מנוחתו כבוד זי״ע, ובמשך החמש השנים האלה היתה אשתו של הרב המושלת בביתה ונשתנה הרבה שנוים בביתו, כי הוא לא ידע מזה, ובתוך השנים האלה נתחזק הרב הנ״ל העוזר, שהיה עושה הכל בפקודת הרב הכולל, ועבור הרב להחזיק מחיתו.

ואחרי מותו של הרב הכולל לקח עוזרו את הרבנות ביד חזקה, כי הוא הנכבד אצל ההאלסיילער ולא רצו לקבל שום רב אחר, כי הוא המדבר טוב בשפתם וגם מבני עירם, וממילא נשאר גם לרב על העיר ליתן שאר ההכשרים, כי זה כלל גדול פה ניו יארק, את מי שההאלסיילער מחזיקים לרב זהו רב העיר, כי הם משלמים את השכירות מדי שבוע בשבוע די ספוקם, גם השוחטים כולם סרו למשמעתו, כי עשה להם הנחות רבות, גם הם התחילו לספר פאת זקנם כמו שהוא עשה, רק שהם היו מיפים כוחם לספר ביותר, כי הם יודעים את הנאמר בההגדה כל המרבה לספר הרי זה משובח, וחולי זה נשאר גם עד היום הזה.

והשוחטים נתעלו במעלה העליונה אצל ההאלסיילערס עד שנעשה ידם תקיפה ועליונה גם על הרבנים והרבנים מוכרחים להיות

נשמעים להשוחטים בכל תהלוכות עניני השחיטה, גם השוחטים נתקשרו כולם בשם יוניאן, כמו החייטים, ושום שוחט לא יקובל להיות שוחט עד שישלם כפי משכורתם שנתפשרו ואז הוא נכנס להיוניאן להיות שוחט, ואין להרב לומר שום דעה בזה, וחיזוק השוחטים אצל ההאלסיילערס נתהווה רק על ידי דבר אחד, שאחר מיתת הרב הכולל עשו השוחטים הנחה גדולה לבעלי הבתים שלהם וגם לעצמם, והיינו, כי מתחילה היו משלמים להשוחטים מדי שבוע בשבוע, כמו כל שכירי הפועלים כך וכך לשבוע, וממילא מובן שלא היו נוגעים בדבר כמה יהיה מהם טריפות, אבל אחרי מותו שינו את ההסדר, שהשוחטים יקבלו את שכירתם רק מהכשרות ולא מהטריפות, ובכמה נתרבה מספר הכשרות אצלם מבראשונה, זה לא אוכל לומר על ברור. יען שאני לא שמשתי בבית המטבחים ששם היה הד״ר הנ״ל, רב, כי אני הייתי בבית המטבחים שהיתה תחת השגחת הרב ממאסקווי ר׳ יעקב ווידרעוויץ ז״ל, ועמדתי שם במלאכת השו״ב ח״י שנים עם ה׳ חדשים, וכל שנותיו של הרב ממאסקווע הנ״ל הפצירו בו הבעלי בתים, היינו ההאלסיילערס שיעשו גם הם לשלם להשוחטים מהכשרות, ולא הניח כזאת לעשות, רק שיקבלו את שכירתם כשכירי יום מדי שבוע בשבוע, וזכות זאת יעמוד לו, שדבר גדול עשה.

וממילא כל הפועלים הישראלים, המבדילים הכשרות מן הטרפות, כמו בלאמביכער מהבשר ומן (הסמאל סטאף) היינו הקרבים והראשים והרגלים, ג״כ קבלו את שכירתם מדי שבוע בשבוע מן הבתים ולא היו שייכים להשוחטים, ולכן היתה היכולת לפועלי מלאכה זו לעשות הכל כד״ת.

יא

סדר השחיטה ובדיקה וניתוח

באותו הזמן היה סכום השחיטה לערך 3000 לשבוע, ובשעה אחת היה הכל נשחט ונגמרה כל המלאכה שלהם, ערך ששים שורים גדולים, ולפי החשבון יעלה רגע אחד לשור להגמר כל מלאכתו, ההפשט והניתוח והנקיון מהקרבים ולכל אחד יובל על מקומו הראוי לו להיות, ומי שלא ראה את כל זאת יתמה: היוכל להיות שברגע אחד יוגמר כל המלאכה משור גדול! אבל כן הוא הדבר, כי [14] תיכף שנשחט

14. וסיסטעם הלזה נוהג גם בזה״ז בינו והתובננו היטב בדבריו כי ממנו תבין סדר השחיטה והבדיקה לבשר בהמה שאוכלין כהיום.

השור יבואו ששה פועלים בפעם אחת, ארבעה יפשיטו את הרגלים, אחד הראש ואחד מתחיל (רק התחלה הוא עושה) להפשיט מן הצואר לכרס ומניחה כך בלי הפשט, רק עשה מקום מהיכן שיבואו פועלים אחרים להפשיטו אחר שיתלו את השור על רגליו האחרונות, בעזרת מכונה נתלה במהירות, ואחרי כן יבואו פועלים אחרים לגמור את הפשט ולחלק לחלקים, ועוד פועלים עומדים מוכנים עם עגלות קטנות ההולכות על שני אופנים, באחת מהן יקבלו הקרבים ובאחת הריאה והכבד, באחת מהן יקבלו את הכרס לבד, כי גדול הוא, ובעגלה אחת יתנו את הראשים. בעגלה אחת מקבצים את הרגלים, וכל אחת מהן תובל למקומה ולחדר מיוחד ששם מנקים את הקרבים מהפרש ומן החלבים, והבני מעיים נפרדים לג׳ חלקים, הדקין לבד והרחבים לבד והקיבה לבד והכרס לבד, כי כל דבר ודבר נמכר לחוד, וכן הראשים לבד והלשונות לבד, והכל מנוקה בשטף מים רבים לכל אחד, כי עכו״ם מקפדים אנקיותא יותר מישראל, כידוע.

ורק בשורה הראשונה הנשחטת בתחילת היום שנים עשר זה אחר זה בפעם אחת ישתהא זמן ערך חצי שעה, יען שהפועלים מוכרחים לעמוד זה אחר זה ולהמתין עד שהאחד גומר את מלאכתו ואז מתחיל השני את מלאכתו, אבל בשורה השניה הנשחטת אינם ממתינים כלל, כי בעוד שהשורה הראשונה לא גמרה עדיין את המלאכה בשלמות, השורה השניה, שנים עשר שורים, נשחטים ומונחים על הארץ והפועלים מפשיטים את הראש והרגלים ועושים את מלאכתם על הארץ ומכירים הכל שיהיה מוכן ומזומן לתלותם בעזרת המוכנה על מקום הראשונים, ופועלים שם לרוב עד אין מספר, ומה שהאחד עושה לא יעשה השני, רק שמתחילים ומזמינים אחד לשני מה לעשות ומה לגמור, והראש (פארמאן) עומד על גביהם שלא להניחם לרגוע אף רגע אחד, ולפעמים היו זמנים כאלה שנצטרכו בעלי הבתים לשחוט יותר, אז היה נגמר 80 שורים בשעה אחת, כי פועלי עכו״ם הם לרוב וביום שצריך יותר הוא מרבה בפועלים יותר.

ובתוך הזמן שהשור השחוט מונח עדיין על הארץ [15] מוכרח השו״ב לבדוק הריאה בבדיקת פנים, ואם ישהה רגע אחד יותר בבדיקתו בשור האחד הוא מפסיד את בדיקת השור השני[16] המונח אז על הארץ,

---

15. היינו הזמן הקצר מתחילת ההפשט עד שנתלה ברגליה.

16. ובשו״ת לבוש״מ מחמיר בריאה הנזרקה ממקום למקום.

כי יש עכו"ם אחד שכל מלאכתו היא ללכת משור לשור המונחים על הארץ ולחתוך במגירה את החזה מהשור מתחילתה ועד סופה, כשיתלו את השור יהיה מקום קל להשליך משם את הריאה עם הכבד, והעכו"ם ההוא עושה מלאכתו במהירות יתרה על ידי הפארמאן שעל גביו ולא ישגיח בזה אם השו"ב בדק כבר את הריאה אם לא, ואם הבודק פנים לא יזמין ולא יתקן בפנים כל הסרכות שיש בהן להניחן בשלימותן על מקומן בכדי שלא יתפרקו מעצמן, אז כמעט כולם נאבדות על ידי הפועלים המשליכים את הריאה בחזקת ידם מהשור על הארץ ומן הארץ לתוך עגלה על ידי עכו"ם שני, ופעמים רבות הן מעבירים את העגלה שלהם עם אופני הברזל שלה על הריאה בעודה מונחת על הארץ והסרכות כלא היו, עד שבאים ליד הבודק-חוץ על השלחן, אם לא שהבודק חוץ יתעכב על ריאה אחת לבודקה ערך רבע שעה לא פחות, אז ימצא היכן היא מנותחת, אבל זה אי אפשר לו לעשות, כי תיכף יתמלא השלחן עם ריאות, מן השורה השניה ואיננו יכול דעת איזו ריאה היא ומאיזה שורה, ואם יהיה הכל נעשה כד"ת.

אתם, רבותי, שימו נא את לבכם להבין כמה היה מן ההכרח להיות לזה שוחטי השור ובודקי פנים ובודקי חוץ לפני המהירות של פועלי העכו"ם, כאשר מלאכתם היא ממש כאש להבה בידם מחמת הרגילותם במהירות, ואינם צריכים להשגיח על כשרות, וכן כמה נצטרך לזה אנשים מישראל, לברר הכשרות מן הטריפות להניח עליהן החותם "כשר", כי כל מין אחד מונח בחדר בפני עצמו ששם נגמרת המלאכה, ושם הם נבללים יחד, הכשרות עם הטריפות ומוכרח שם להיות איש יחידי מאחב"י לברור זה מזה ובעוד שהוא במקום אחד לא יכול לראות מה שנעשה בחדר השני, ומה שעושים רושם לכתוב בעפרון (בעל"ז Crayon) על הדקין או על הקיבה או על הכרס או על שאר חלקי השור, קשה מאוד לסמוך על זה, יען כי רבוי המים השוטפים עליהם בחזקה, פעם בחמין ופעם בצוננים, כפי צורך הפועלים, ידיחו וישטפו לפעמים את הכל ואפשר להכיר בדוחק ולפעמים אפילו בדוחק אי אפשר להכיר, ועל כל פנים, הישראלי ההוא מוכרח להיות בר-סמכא, כי בידו היא להאכילנו טרפות כמו כשרות, וממנו יבקשו בעלי-הבתים באזהרות יתירה וכן השוחטים יזהירוהו שלא יאבד אפילו [17] אחת מן

17. וכמובן שחש ביותר לאימת בעל הבית נותן לחמו ומימו וכיון שכן אם נאבד לו החשבון מן הכשרות והטריפות ממלא החסרון מן הבא בידו ובלבד שלא יחסר המזג דאז יתקצף עליו בעה"ב, ויוכל לפטרו ממשמרתו.

הכשרות. והביטו וראו מי הם הנאמנים האלה: לא בעלי תורה ויראה, וגם לא בעלי שכל ישר, את מי שיכולים השוחטים להשיג שיקח משכורתו בזול — אותו יקחו.

את אחד מהם אזכור שהיה מחלל שבת בפרהסיא ושמו היה אייזיק, והוא היה הפלאמבערער מן *17 הסמאל סטאף, עד שבקושי הדחתיו ממשמרתו, על ידי טרחה גדולה והשתדלות רבה, ועל כל פנים, בעת שהיה אצלנו הרב ממאסקווע ז"ל בבית המטבחים שלנו היו אז אחד עשרה שוחטים ובודקים, בלאמבירערס היו חמשה ומשגיח אחד, הרי ששה עשר בכל, והבעלי בתים שלמו לכל אחד את משכורתו תמיד מדי שבוע בשבוע כשכירי יום, אבל תיכף אחרי מיתתו של הרב לקחו השוחטים את הרב הנ"ל שהכל תהיה תחת השגחתו, ובכדי שלא ירעשו העם, למה יהיה כזאת שעליו לבדו יסמכו כל השלאכט הייזער דהעיר, היינו סווארצעלדס, יונייטעד, ניו יארק, אלה השלשה הם העיקר של כל העיר ואגפיה, לכן התחברו לו עוד רב אחד רק למען שמו. **17 ורק

ז׳. פי׳ החלקים הקטנים מבהמה כמו ראש כבד לשון, ריאה, בני מעיים, ועוד.

ז״. מכאן אפשר לשפוט עד היכן ירדנו עשר מעלות אחורנית כי בימים ההם באמעריקא בעת ששימש המחבר והיו מצב השחיטה ובדיקה וכשרות בכללו מאד ירוד כמו שיראה כל דואה בשורות הספר מ"מ הבינו אף הקלים כי א"א שרב אחד יקח אחריות פקוח על ג׳ בתי מטבחיים (כפי הנראה לא הי׳ לו שם פיקוח על מצרכים (פראדוקטען) אחרים) וירננו החרדים והמדקדקים כאשר יראו חותם רב אחד על כל הני בתי מטבח, ובתור כסות עינים לסמות עיני היראים ראו הכרח להוסיף עוד רב אחד לפנים כמבואר כאן בפנים).

בדורינו אנו נשפלנו כ"כ במדת יר"ש עד שאין בעלי המטבחיים ובעלי בתי חרושת רואין שום חשש כשלון מסחרי (ביזנעס) אם יקחו לרב המכשיר אותו הרב שישנם כבר תחת פקוחו כמה בתי מטבחיים ועוד כמה מאות מצרכי מזון מינים ממינים שונים המפוזרים בעיירות שונות.

הדברים מבהילין הרעיון עד למדי כי דבר זה מוכיח הוכחה ברורה כי היראים ישנים שינה עמוקה בתרדימה גדולה בשדי הכשרות ואין פוצה פה ומצפצף כי אילו היו היראים מוחין נגד פירצה הנוראה הלזו היו הבעלי בתים מוכרחים נגד רצונם להשתמש בהרבה רבנים שלא להפסיד מסחרם (זכור ואל תשכח כי גם שם היו משגיחים לרוב כמבואר בפנים).

בשלאכט-הויז הנקרא יונייטעד, ובפירוש התנו עמו שידע שהשוחטים הם בעלי בתים שלו והם לקחוהו להיות רב אצלם ולקחוהו בתנאי כפול כמו התנאי של בני גד וראובן.

ואז הסכימו תיכף הראשים מהשוחטים עם ההאלסיילערס להחליף את משכורתם, לקחת מהכשרות כבקשתם מאז, כי בכל שלאכט-הויז יש להשוחטים ב׳ מהם, אחד מהם נקרא בשם פארמאן והשני כמו מזכיר (סעקרעטער), שהם המדבריה, עם הבע״ב ועל פיהם יגמר כל הדבר, ואז מספר הטריפות שהיה מתחילה ערך ארבעים ממאה ולא פחות משלשים וחמשה ממאה. **נתהפך בפעם אחת שלא נמצא אלא י״ח או לא יותר מעשרים ממאה, כן היה כל הזמן שעמדתי עמהם ג׳ שנים אחרי מות הרב ממאסקווע.**

ומה שמתחילה היה בא אצלי איזה שוחט לומר בשתיקה שעל שור זה לבו נוקפו משום שהיה אי דרסה כי מחמת המהירות מהפועלים אי אפשר להזהר מזה שלא ישהה או שאר איזה פסול שחיטה והייתי מטריפו, כי אני הייתי מן הבודקי חוץ שהם הגומרים לומר כשר או טריפה, ומזמן ההוא שהתחילו לשלם ממספר הכשרות פסק זה, וגם כי הרבה פעמים באתי אל הרב הנ״ל וסדרתי לפניו מה שאני מטריף והם מכשירים ובא הרב והתחיל לדבר למה תהיה אצליכם כזאת? נתנו לו תשובה מפורשת: אנו יודעים יותר מכם בשחיטה, ומי הביאכם הלום לרב, הלא אנו! אם אינכם רוצים תוכלו ללכת לשלום, ומחר יהיה אצלנו רב אחר על מקומכם. ואז נעשה פניו לבן כמו חלב והלך בפחי נפש. [18] ומאז נתהפך הרב לאיש אחר, שאם לפעמים נתערבה בשר כשר עם טריפה על ידי טעות מהפלאמבירער, ואז הולך הפארמאן מהשוחטים לבית הקור שכולם נתלים, ובורר שם איזה שרוצה ועושהו טרפה והשאר כשרים, וכשספרתי מזה להרב, היתכן? והיתה

הי׳ בבית מטבחיים אחד 11 שוחטים וששה משגיחים (לעומת זה כהיום בבתי המטבחיים שלנו הנקראים ״גלאט כשר״ ושוחטים אותו המספר בהמות לשעה ששחטו אז והרבה פעמים עוד יותר ויש רק ג׳ שוחטים וב׳ משגיחים בערך) ואעפ״כ הי׳ הבעלי בתים מתיראים שלא ינוחו דעת הקהל עם ג׳ בתי מטבחים שיהי׳ תחת דגל רב אחד).

18. מכאן רואין שרב יר״ש שהי׳ מיצר על המכשולות הנעשין בבית המטבחים מיד כאשר שמע קולו הרם של בעה״ב כי יפטרנו ויקח רב אחר נתהפך לאיש אחר וכ״ז שייך גם בימינו שלקיחת רב המכשיר ודחייתו תלויים ביד בעה״ב כחומר ביד היוצר ברצותו מקרב וברצותו מרחיק.

תשובתו לי: הלא בשבוע נשחטים ערך 3000 ואם יתערב א׳ או ב׳ טריפות, הלא מדינא בטלים ברוב. כאשר שמעתי את זאת מפיו ממש נפחדתי ולא יכולתי לדבר אתו, כי מה יועילו דברי אם גם הוא מסכים להם, הלא כל דבר שהוא קבוע הוא כמחצה על מחצה ואין רוב, וגמרתי בלבי לעזוב את המצב.

יב

שתערובות אברים כשרים בטריפה שכיח מאוד

ותערובות כאלה מן הסמאל סטאף המה מרובים מאוד [19] והכל נתכשר על ידי הפארמאן מהשוחטים, הוא העד, הוא הדיין, ושום שאלות לא יובאו להרב [19*] על הכל השוחטים בעצמם דייני הצדק, אבל זה אמת, שמשכורת השוחטים נתרבה כפלים ממה שהיה בראשונה, כי בעלי הבתים עושים חשבון אחד מכמה שנמצאו כשרים, ועולה החשבון סך הכל למשל ערך 800 דאלאר, ומזה יחלקו ליתן טשעק לכל אחד כפי החלוקה מהפארמאן של השוחטים, לזה חמשים ולזה ארבעים ולהפועלים כפי מה שהשוחטים משלמים להם, ואם יעלה הסכום הכולל רק 750 אז יתמעט מהטשעק של כל אחד לפי חשבון זה.

הטשעק של השכירות לא ישוה שבוע בשבוע, כמו שהיה בשנים הראשונות, וממילא מובן מזה כיון שהכל שייך לשלם מדמי השוחטים, כל מה שיכולים למעט באנשים, הן בשוחטים והן בפועלים ימעטו וישאר להם [20] רווח יותר, ממנהג זה נתעלו ההאלסיילער למיליאנען

---

19. הכוונה דהרבה אברים נפרדים מהבהמה לשון — כבד — בני מעיים — ריאה, שני צדדי גוף הבהמה ועוד והתערובות בהן מאד מרובים.

19*. גם בזה״ז כפי השמיעה אין שאלה באה מבית המטבחיים כלל לבית הרב.

20. המחבר כאן מבאר כי כאשר מחלקין הממון לפי חשבון הכשרות בין השוחטים יותר יהנו כאשר יהי׳ שוחטים מועטים שעי״ז נופל חלק גדול יותר לכל אחד, ודבר זה שייך גם בזה״ז כיון שבעלי המסחר הם המשלמין לשוחטים ועשירין מקמצים עיניהם רע להרבות בשוחטים ובודקים ומשגיחים, וכל שלפי המלאכה סגי בצמצום יתספקו בזה, ומשערין דבר זה כמו שאר המלאכות של הפועלים דכל שנעשית המלאכה א״צ לפועלים יתירים ה״ה בזה כיון שנעשה כל מלאכה לפי ראות העין דהיינו השוחט שוחט, הבודק מכניס יד לפנים, יש בודק חוץ, יש

והשוחטים לאלפים, אבל והוא רחום יכפר לעשירות כזאת, כי דמים בדמים נגעו, ומקור דין זה הוא בגמרא (בכורות כ"ח: וכ"ט.) הנוטל שכר לראות הבכורות אין שוחטים על פיו ואפילו כמו אילא ביבנה שהוא חסיד באמת ולא יטה אעפי"כ לא התירו לו חכמים, כי אם דוקא שוה בשוה. והרמב"ם ז"ל פסק כן גם לשוחטים שלא יטלו שכר מכשרות יותר מטריפות, וכן הסכימו כל האחרונים ואפילו אם תמצא דעה אחת להכשיר בדבר מועט, אין זה שייך לארצנו אמריקה, כי הדין של דבר מועט הוא רק כששוחטים א' או ב' אבל אצלנו מריבוי השחיטות אפילו פרוטה אחת נחשבת למרובה שעולה בשבוע לסכום רב, ולשוחטים כאלה אסור מדינא לפסוק שום פסק להכשיר.

ויש להבין שמרוב שחיטות [21] כאלה יש הרבה שאלות יום יום ובפרט שאלות מן בית הכוסות שנקבה ע"י מסמרים גדולים שנמצא בהם, ממש אין לך יום שלא יהיו כמה וכמה ביום והכל נגמר ע"י האנשים הפועלים, לפעמים בא ליד השוחט לראות והכל נעשה כשר על ידם, ומה שיש משגיח [22] אחד בשלאכט-הויז, הלא הוא עומד בחדר מיוחד ששם השוחטים משחיזים החלפים ולא יצא מפתח חדרו ואינו רואה לא השחיטה ולא הבדיקה ולא שום שאלה יבוא לידו, כי אין לו

בלאמבירער הנקרא (ליופי המליצה משגיח. הכל שמחים הרבנים והבעלי בתים כיון שב"ה הכל טוב אין נוחרין ח"ו, ואין מכשירין הבהמה בלי בדיקה או בלי משגיח ח"ו, לא ולא, חותמים בחותם של דם ישראל "משגיח" ויאכלו ענוים וישבעו.

לא חכמו יתבוננו בהמצב הנורא שהשוחט נבהל לשחוט ולבדוק סכין וסימני בהמה ולרחוץ ידו ולהכין עצמו לשחיטה החדשה הכל במינוט אחד וכן אצל הבודקים אז יבינו כי אין מלאכת השוחט כמלאכת הפשטת עור הבהמה דשם כל שרואין שנעשה המלאכה טוב, אבל כאן לאו בראות העין אלא באבנתא דליבא כי נגזל הרחבת הדעת ומנוחת הנפש המאד מוכרח להשוחט.

נהי' עובדא כאשר פתחו השוחטים פיהם לבקש הוספת שוחטים כי כבדה עליהן רגל המלאכה ונדחה טענתם ונשארו מבלי מענה, והכל באופן ראשון.

21. פי' שחיטה שדרכה במהירות ומרוצה מוליד הרבה שאלות יום ויום ואין דורש ומבקש.

22. משגיח אחד לא די וכ"ש בדליכא משגיח כלל מחמת קמצנות בעה"ב כבוזה"ז.

פנאי, כי לכל אחד ואחד די לו לגמר מלאכתו על מה שהוא עומד והלואי שתהיה יציאתו כביאתו.

גם נתקנו בבית המטבח הרבה חביות פתוחות שנוטלו מהן שוליהן דלמעלה, ממולאים עם מים על ידי קראן שנגדיהן, מהן יש שהן ממולאות מים רותחים ויש עם מים קרים, הכל לפי צורך הפועלים, ובימי החורף כולן כמעט מים חמים כמובן, ולהפועלים המפשיטים יותנו לכל אחד ואחד סמרטוטים גדולים חדשים וכל אחד מהם יטביל את הסמרטוט שלו בהחבית ומרחץ ומשפשף היטב את הבשר והחלבים של הכליות לנקותם מכל לכלוך ודם, גם הסכינים שמפשיטים יטבילו תמיד בהחבית, כמובן שהמים החמים יעבירו שמנונית החֵלֶב מהסכין ובזמן שמרחצים הבשר עם המים אז נראה להדיא שצף שמנונית חֵלֶב על המים בהחבית ואז עדיין הבשר חם וגי׳ המים חמים ונבלעים המים החמים בהבשר החם, וזה נעשה מי׳ יום יום, אי אפשר להם בעניין אחר להמתין עד שיתקררו, כי מפני רבוי השחיטות הכל הולך בזריזות.

יש עוד זמן אחד בימי החורף לפני ימי אידיהם, אז מביאים הסוחרים את סחורותיהם לשוקים הגדולים להראות לעין כל את ההידור והיופי של סחורותיהם, וכן גם סוחרי הבשר במשך איזה שבועות קודם הזמן ההוא מתחילים לעשות על הבשר איזה ציורים שונים להדרו וליפותו, והציור הוא באופן זה:

תיכף אחרי ההפשטה, בעוד הבשר חם, לוקחים מהחלב המובחר ג״כ חם ומטיחים כל הבשר ותיכף בחמימותם חותכים ומעבירין עם הסכין על הבשר איזה ציורים, כמו אילן וענפיו, והטבע של בשר חם, כשמחתכין אותו מעט בנחת תיכף יתפרד הבשר במקום הניתוח ונעשה הציור עליו יפה ולבן מהחלב שעל הבשר, וכן עושים יום יום קודם חגם, ואפשר שהקצבים הנאמנים יסירו החלב בעין מה שימצאו על הבשר הבא להם בחנותם, אבל את החלב הבלוע בבשר שהטריחו עליו בהיות שניהם חם, זה אי אפשר לו לנקר, וגם לא כל הקצבים שוים, יש מדקדקים בזה ויש שאינם משגיחים לטרוח בזה, כי הם מסתפקין בזה שנתלה על הבשר פתקאות בחתימת הרב שהבשר כשר למהדרין מן המהדרין, ומה צריך יותר מזה![22*]

22*. מכאן נ׳ דבשר שמחתימין עוד בבית המטבחיים בחותמת כשר (וכן נוהגין גם היום בכל מקום) גורמת מכשול גדול ופתח פתוח להקצב בחנות שלא

ולדעתי ספק גדול הוא אם כשר הוא למהדרין, הלא המהדר בדבר רוצה שלא יהיה שום ספיקה בהכשר ולא יקמץ בממונו לשלם פרוטה יתירה, רק שלא יהיה לו שום ספק באכילתו בכשרות.

על כן אחינו בני ישראל, נתתי לכם הסדר בקצרה מתהלוכת השחיטה בארצנו, כי על [23] הכתב אי אפשר לי לפרש הכל, כי זקן אני ונלאו ידי מלכתוב, אך זאת תדעו שלא לחנם אמרתי שאוכלים ספקי טרפות בארצנו, אפשר שלא רק ספיקות רק ודאיות, רק שאין אני רוצה להוציא מפי לומר ודאי על שום טריפות בעולם, כי לכל יש הרבה חילוקי דעות, אבל למעשה כשבאו לידי הטרפתים, ולכן אף כי לביעור חמץ נתנו לנו חז״ל זמן אור לארבעה עשר, ודוקא לאור הנר ולא באבוקה, בכדי שיהיו יכולים להכניסו לחורין ולסדקין ולבדוק, אבל ביעור החמץ הזה חוב גמור הוא עליכם יום יום ממש ובכל יום אתם עוברים בכל יראה ובכל ימצא וגם לאור הנר אינכם צריכים, כי לא

לנקר הבשר, דכל שהקונה רואה חותמת כשר די לו, ואינו מבין כי אינו מעיד על הניקור.

23 הכותב מעיד כי הרבה יותר ממה שכתוב כאן הוא באמת.

מוסר גדול יש ללמוד מכאן כי העונש שנקבו חז״ל על כל מי שבידו למחות אין גם אחד אפילו הדיוט ואיש פשוט שינקה מזה הבה ונתבוננה קצת, ידוע עוד מימי הקדמונים כי הקצבים היו היותר אלמים. ותקיפים, עזי פנים, כעסנים, אשר לא ישא פנים לזקן אפילו כגובה ארזים גבהו וגדול מרבן שמו בנוסף לזה שררה הפקירות גדולה באמעריקא בשדי הכשרות בימים ההם.

ידוע עוד כי בעבור בצע כסף עלולה בן אדם לעשות דברים היותר גרועים. ובאותן הימים יהודי שיצא מאירופא לארה״ב אמעריקא נחשב לקל ופורק עול (ואצל הרבה משפחות ישבו שבעה עליו) ובהפקירא ניחא לי׳.

וכל אחד ממדות הללו הי׳ די לבעלי בתים לפרוץ בשדי הכשרות והשגחה ככל העולה על לבם וכ״ש בצירוף כולם יחד, ועם כ״ז הי׳ לחץ היראים על בעלי הבתים במקצת עכ״פ להגביל אפקרותא דלהון שיצטרכו (עכ״פ לפנים) להרבות רבנים מפקחים וגם משגיחים כפי הצורך, הרי שבעלי הבתים תלוים בדעת הקהל במובן דבאין לקיחה אין מכירה (ווען עס איז נישט דא קיין קאסטעמערס איז נישט דא קיין ביזנעס).

וגם בימינו אלה אם היו היראים והמדקדקין מרימין קול יחד בזעקה גדולה על פני חוצות כי אין אנו רוצים בשר ושאר פראדוקטען רק מה שהם באמת למהדרין כי אז היו הבעלי בתים מוכרחים לציית לקול זעקתם.

במחבוא ובטמון הוא, אך בפרסום גדול לעין כל ואין כאן שום ספיקות, כמאמר לשון חז"ל, הרי השור שחוט לפניך [23]* ואין לזה תועלת רק כשיהיה הכל ביד העיר, להרבנים ישולם מהעיר די סיפוקם בריוח וכל ההכנסות שיש להם יהיה שייך להעיר וכן יהיה ג"כ עם השוחטים, אז בטח שיהיה הכל כשר וישר, אבל כאשר הוא כעת, שכל אחד מוכרח לעשות מעצמו, כל אחד מהם מקלו יגיד לו, כל המקל לו וכו' ובכל דבר דרבנן מקילים, באמרם ספיקא דרבנן לקולא, וכן בכל דבר שצריך שיעור מקילים שלא ישגיחו על זה שכל שיעורים שנתנו חז"ל הלכה למשה מסיני הם, כידוע שיעורין, חציצין ומחיצין הלכה למשה מסיני, ומזה יצאו כל הקלות שנעשו בעיר, וכאשר תלכו על דרך האמת והשלום אז ודאי תצליחו והבורא יתברך ישלים כל צרכיכם לטוב, כי הבא לטהר מסייעין אותו ושלום יהיה לנו ולכל ישראל אמן.

הזכרתי לפניכם סדר השחיטות והתשלומים כשהיה מאז, ועליכם חוב [24] גמור לראות איך הוא מעמדם כהיום הזה, כי מערך עשר שנים שאינני בא בתוכם ואפשר שנשתנה בשום מה, רק זה ידוע לי, שגם אז כשאמרתי להרבנים למה יהיה כן בהתשלומים מהכשרות כחדו לי הדבר ואמרו שרק דבר מועט, 2 סענטים, משלמים יותר מהכשרות, אבל לא כן הוא כדבריהם, וגם כי בארצנו מרבוי השחיטות לא שייך דבר מועט, כי אף פרוטה אחת תעלה למרובה במשך השבוע שמשלמים השכירות. גם רבים אומרים שבארצנו [25] הכל כשרים בכשרות, כי כשנמצא סרכה בריאה מטריפין אותה מיד, אבל זה שקר גמור [24], ואדרבה מקילים ומקילים יותר מדאי.

23* הרי שלא מצא המחבר שום תרופה בעולם רק כשיהי' הכל ביד העיר.

24 דבר זה נחוץ מאד בזה"ז.

25. בעוה"ר גם בזה"ז זועקין כן.